

310968

ప్రతి దినము ప్రకటింపఁబడును.

Vol. 11
సంపుటము ౧౧

చెన్న పట్టణము 1924 వ సం॥ సెప్టెంబరు నెల 17-వ తేది బుధవారము
శ్రీ రక్తాక్షి నామ సంవత్సరము, భాద్రపదమాస బహుళ చవతి ౪.

No. 142
సంచిక ౧౪౨

అమృతాంజనము అన్ని నొప్పులకు మంచిమందు

నొప్పు గొప్పవారిచే నేలకు వేలు యోగ్యతావత్తములు పొందియున్నది. పంచభాష చీటి చూచి కొనిన మోసముగలుగదు.

అమృతాంజనము సకలవిధ



గల నొప్పుల మాన్పును, బాంబుపుబొల్ల బాపును,
చర్మపు నొప్పుల కావబోలును, పోట్లగొట్టును.
బెణుకుల భేదించును బాపుల చూపుమాఘను.
చగును తగ్గించును దురదను తొలగించును.



నొప్పులకు నంజీవివంటిది

ఈమందును దుద్దగానే చెమట కట్టుటవలన శరీరముందలి దుష్పదార్థములను తొలగించి మౌనమున
కాశోగ్యము గలిగించును, నొగ్గులు తీసివేయును.
విదేశములలో కూడా వాడుచున్నారు.



చక్కనిడబ్బీతో సహా పీసా 1-కి రూ 0-10-0; డజన్ 1-కి రూ 4-0. ప్రతియింట నుండదగినది.
అమృతాంజనం డిపో, 6, 7 తంబుశెట్టి వీధి మద్రాసు లేక, బొంబాయి.

మంచి తరుణము! చాలా తాళము త్వర పడుదు!!

చాలా తగ్గించిన ధరలు నాణ్యమైన బనీనులు

ముఖ్యముగా పర్తకులకు యిందుమూలమున తెలియజేయునది యేమన?

ఇదివరలో కంటే ప్రస్తుతము మామిల్లయొక్క బనీనులను చాలామంది జనులు వ్రపయోగపర్చుచు, వాటియొక్క నాణ్యమును గురించి యెక్కువగ స్తుతించుటవల్లను, మరింతగా వెల్లడిచేయు నిమిత్తమై ప్రస్తుతపు మామిల్లపైను లీప్టుమీద 12½ నూటికి రు 12-8-0 కమీషను మామూలు యిండియానూలు బనీ నులుకున్నా, (పట్టు, పత్తి) బనీనులకు నూటికి రు 15-0-0 కమీషన్ యున్నా 100 డబ్బు ఒకేతూరి ఖరీదు చేసేవారికి వేరే టరమ్సున్నా యేర్పరచితిమి గనుక తక్షణము కావలసినవారు వ్రాసుకోవచ్చును.

శాంపిలు ప్యాకెట్టు ౧-కి ఖరీదు రూ 6-0-0.

తంజివిలాసము: బనీన్ను, బెజవాడ. మానేజరు: ఆంధ్రమోజీరీ మిల్సు, బెజవాడ. (దక్షిణ ఇండియా)

నమ్మకము

కల్పితేదు

మోసము లేదు

యీ మూడు విషయములను ప్రతి ఒక్కరు గమనించ తగినవి.

పురుషుల
చేతి గొ
లునులు.

ప్రస్తుత కాలపు నాగరికమునకు తగినట్లు అనేక సుందరమైన మాదిరిలో ఈ గొలుసులు 2½ సవరము ఎత్తు మొదలుకొని 6 సవరములు ఎత్తులవరకు తయారు చేయబడును. ఛేదారం మజూరి రూ 5 మొదలు రు 15 ల వరకు గలదు. మోపుకు పువ్వురాగ కమలములు, పట్టె కంపులు, నీవకమలములు అమర్చిన ప్రత్యేకముగా సాము చెల్లించవలసి యుండును. సవరము బంగారుకు, సీమ వెండికి పూచీనిచ్చెదము. 172 పుటులుగల చిత్రమైన క్యాటలాగు 1-కి ధర రు 1

ఉమ్మడి రామయ్య శెట్టి, గురుసామి శెట్టి కంపెనీ,
25, చై నాబజారులోడ్డు, మద్రాసు.

హిందీ - తెలుగు

తెలుగు తెలిసినవారికి హిందీ నేర్చుకొనుట నిలయిన నులభశైలిని వ్రాయబడినది.

బాలశిక్ష	0-8
మొదటి వాచకం	0-6-0
హిందీ పాకెట్టు డిక్షనరీ	౧-౦-౦.

ఈ ౩ ఖర్చు ప్రత్యేకము.
ఆంధ్రపత్రిక కార్యాలయ,
7, తంబుశెట్టివీధి, మద్రాసు.

యూనైటెడ్ ఇండియా లైఫ్ అసూరన్సు కంపెనీ, లిమిటెడ్

(154)

హెడ్ ఆఫీసు మద్రాసు [స్థాపితము 1906]

“యూనైటెడ్ ఇండియా లైఫ్ అసూరన్సు కంపెనీ” చేయుచున్న పనిని గురించి కొన్ని అభిప్రాయములు.

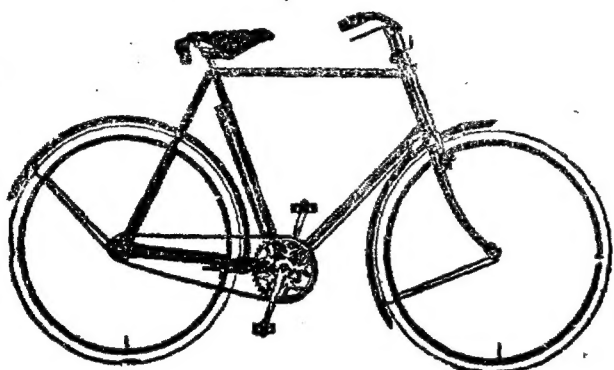
“ఈ హిందూదేశీయ భీమాకంపెనీ నిజముగా జయముగాంచిన వాటిక్రింద ప్రస్తుతము చేర్చ వచ్చును.”-“ఇన్సూరన్సు అబ్జవర్” లండను.

“స్వదేశీ భీమాకంపెనీలలో మిక్కిలి తెలివితోను పోడిమితోను వ్యాపారమునడపునట్టివిబహు కొద్దిగా గలవు అందులో యిదియొకటి” “ఇన్సూరన్సు అండు ఫై నాన్ పీయల్ రికార్డు” లండను.

కడకటిసారి 1000 కి రూ 75 లు చొప్పున బోనసుయివ్వబడినది. ఏజంట్లు కావలెను:—కమిషను, జీతము ధారాళముగాయివ్వబడును. ఆంగ్లజిల్లాలకు ఈ దిశన విలాసమునకు దరఖాస్తులను పంపుకొనవలెను.

కామరాజు శ్రీనివాసరావుగారు, ఆంధ్రజిల్లాలకు ఛీఫ్ ఏజంటు, శ్రీకృష్ణవిలాసము, గుంటూరు, లేక కె. ఎస్. గోపాలయ్య, మేనేజరు,

అన్ని బైసిక్లు కంటెను ముందుగా వచ్చిచది.



40 సెం. ముల నుండి వాడుకలో నున్నది. భద్రమైన బైసిక్లు

అమోఘమైన బైకు డన్ లవ్ పైరులతో సహా ధర 1-కి రూ 109—12—0.

శ్రేష్ఠమైనది.

తక్కువధరలో కావలసినవారు హక్కుల్ను పాపులరు సైకిల్ నే తప్పకకొనుట శ్రేయస్కరము

మిక్కిలి సరసమైన ధర ప్రకారము దొరకును.

మా ప్రస్తుతము క్లెట్టులో నున్నవాటితో దీనిని సరిపోల్చుటకు ఏలులేదు.

ఇది బ్రిటిషువారిచే మిక్కిలి మేలైన సామానులతో చాలకాలమువరకు మన్నునట్లు ఆభివృద్ధిచేయబడిన పద్ధతుల ననుసరించి తయారుచేయబడినది.

ప్రతి సంవత్సరమును వేనకువేలు విక్రయము.

ప్రేముకు ఎనామెలు వేయుటకు మునుపు తుక్కుపట్టకుండుటకై కాసిపైజుడు చేయబడుట చాల ముఖ్యవిషయము.

దీనిని గుఱించి యిదివరలో వాడుచున్న లెక్కలేనివారిని అడిగి వారి అభిప్రాయమును తెలుసుకొనుదు.

సోల్ ఏజెంట్లు:

ది ఇంగ్లీషు సైకిల్ అండ్ మోటారు ఇంజనీరింగు కంపెనీ,

తంజివిలాసము: నెం 9, బ్రాడ్వే, మదరాసు
“సైకిల్సు” మద్రాసు }

లోకమయహర కస్తూరిమాత్రలు

ఈ అమోఘమైన మాత్రలు మొత్తంకీరకం కస్తూరి, మంతుమపువ్వు, పచ్చకర్పూరము, అతిగుణకారలగు వన మాలికలు చేర్చి యాచార్యులయబడినది. ఆతేజశ్వరముగ వీరస్తుతాని యందులో చేరుటలేదు. కసిబిడ్డలు, బాలుకు, బాలికలు, యశ్వములు, తరుణులు, ముసలివారు ప్రతియొక్కరూ దీనిని సాధారణకొగము లన్నిటికిని అను పాసభేదముతో వాడతగినది. బిడ్డలకు, బాలింతలకు ఇది సులభమందేది. వేసవవేలు బుడ్లు ఖర్చు అగుచున్నది 250-300 మాత్రలు గలబుడ్డి 1 కి 0-4-0, 6 బుడ్లు 1-4-0 పొమ్మభర్తవేరు. ఈ దిగువ తెలుపబడిన కొవ్వకు ములు అది ఏ యే క్యాఫికి, గుణమిచ్చునట్లు తెలుపబడినది అందుకు యేలాటి సంతోషమేలేదు. తప్పక వాడి చూడుడు.

పొరవ్వతొననం:—రక్తకృద్ధిని, బుద్ధిశూన్యాన్ని, భావకళక్రిని హెచ్చించును. బుడ్డి 1 కి ధర 1-0-0.

బాలసమభోదయ:—శిశు పిల్లలకు బలమిచ్చుటకైవ్యావహు. తిప్పుగానుండును. గుణ మర్యద్యుతము 0-12-0.

భావనబిరక రసాయనం:—పిల్లసంబంధమైన క్యావహు, వాంతులు, అజీర్తి సమీకరించుటకై పొమ్మ. 0-1-0-0

వారణజ కేసరిలేహ్యము:—సర్వకాలములకు ఆశీరి మందగించుట మలబద్ధము మొలగుటకై పెట్టినది బిక్షము 0-2.

మా బొమ్మలగుణము ఒకసారి కొనినవారికే తెలియును. ఒకకథా మావద్ద కొనిన వీరక ఎన్నడును మావద్దనే కొనవలసి మావద్దనే వుండును.

పాళెపు వెంకటాచలపండితులు, వైద్యశాలాధికారి, ప్రధానవైద్యులు, శ్రీ సీతారామమైద్యశాల, మైసూరు.



కోహటు పోరాటము

విదేశశాఖా కార్యదర్శి దెల్పిన సంగతులు

సిమ్లా, సెప్టెంబరు 15:—పశ్చిమోత్తర పరగణాల కమిషనరు గారు కోహటు అల్లరుల విషయమై పంపిన సంగతులను రంగాచార్యులుగారు అడిగినమీద విదేశశాఖాకార్యదర్శి యీసంగతిని దెల్పెను. “ఈ వివాదవృత్తాంతపు సంగతులు ఇండియా దొరతనమువారు ఆప్రాంతపు సంగతులను తెలిసి కొనుట కంపబడినవిగాని ప్రచురణకొరకు గారు. సనాతన ధర్మభవారి యాజమాన్యమున రావల్ పిండిలో అన్యోత్తించి వ్యాపనచేయబడిన కరపత్రము పూర్తిగా మహమ్మదీయులను ఆగ్రహానికేసులను చేసి యీ కష్టమునకు కారణమయ్యెనని స్పష్టముగా తెప్పలసియున్నది. కోహటులో నాకరపత్రము సెప్టెంబరు రెండవతారీఖున పంచిపెట్టబడెను. కార్యదర్శి యగు తీవనుదాసు మూడవతేదీని అరిష్టకాబడెను. నాల్గవ తారీఖున ఉభయసంఘనానుకులతో డిప్యూటీ కమిషనరు గారు కలసి మాట్లాడిరి. కరపత్రము మహమ్మదీయులకు ఆక్షేప కరమైనదనియు దానిపై తగుచర్యదీసికొనెదనని దెల్పెను. నాయకుల సంతృప్తిపరులైరి. తిరిగి పంపేవరకు జిల్లాలోనికి రాకుండు వరకుపై తీవనుదాసుగారు జిల్లానుండిబంపబడిరి జామీనుపైపని మినహాతీఖున విడువబడిరి తొమ్మిదవతారీఖున 1500 మంది మహమ్మదీయులుతీవనుదాసు వెళ్లి పొవుచున్నప్పుడు, డిప్యూటీ కమిషనరుయెదుట ప్రాప్తెట్టు చేసిరి. కాని 158 ఎ. యూ, 505 శక్తుల ప్రకారముగా యీకేసు తేబడినదని దెల్పినప్పుడు వారు సమ్మతించిరి. డిప్యూటీ కమిషనరుగారు ఆఫీసునకు బోయిరి. పదినిముషములు కాగానే హిందువులందరు భయ విభ్రాజమానమైనయొ అల్లరి పారంభమైనదనియు భయము చేతను ఒక మహమ్మదీయబాలుని తుసాకీతో ఒక హిందూ ప్లీడరు కాల్చెననియు తెలిపానువార నచ్చెను. కాని ప్రాత కోహటు నివాసులు మొట్టమొదట యేమియును జోర్యము కలుగజేసికొనలేదు. ప్రారోకోహటు హిందువుల ప్రకారంతే మను తెలివిలేటలకును తెన్ని ముజేగారు వారిని స్వరింగిరి. తనకు తెలిసినంతవరకు సనాతనధర్మసభ సూతకహిందువుల స్వాధీనముతో నున్నదనెను. మహమ్మదీయగుంపు ద్వారము నకు వెలుపలిప్రదేశములో నప్పటివచ్చిరి. కాని కర్నాక పట్టణములో బ్రవేశించెను. తొమ్మిదవతారీఖున మహమ్మదీయుల రెండు వద్ద తుపాకులుగాని రివాల్యరులుగాని లేవు. ఆకోహ చనిపోయిన వారందరూ మహమ్మదీయులే. 10 వతారీఖు ఉదయమున మట్టు పట్ల గ్రామమునుండి మహమ్మదీయులు రాత్రి నగరములో బ్రవేశించిరి. నగరములో బ్రవేశించినవారు స్వేచ్ఛాపరమైన గుంపుల వారని దొరతనము వారి కమ్యూనిక్కులో నున్నది. అది పోకబాటని కార్యదర్శిగారు తెప్పిరి. సివిలు అధికారిటీవారికింటె యీ విషయమై విస్తారము తెలియ పలికెన్నది. ఆరవతారీఖున హిందువులు చాలరుండి చని పోయిరి. దెబ్బలు తిన్నవారు దెలిసినంతవరకు ముగ్గురు పోలీసు వారు. పదిమంది మహమ్మదీయులు చనిపోయిరి. ఇద్దరు ఆసు పత్రిలో నున్నారు. కొంతమంది రాకల పిండి కొనిబోబడరని తోచుచున్నది. చాలమట్టునకు రిజర్వుడు కంపాన్సుమెంటులలో హిందువులందరూ పంజాబునకు జోయిరి. కోహటులో 150 మంది హిందువులకంటె యెక్కువలేరు. 800 మహమ్మదీయులు బంధింపబడిరి. వారికొక కొక క్యాంపు స్థాపింపబడినది. వచ్చుటకు వారికి ప్రోత్సాహము చేయబడుచున్నది. మాడు పంతుల హిందూ మొహల్లాలు బహారు కాలిపోవుటచేత సుమారు 50 లక్షల అప్పీనాశనమైనది. హిందూదేశములు సగల గొట్ట బడి విగ్రహములు నాశనము గావించబడినవి.

అల్లరికి హిందువులు దెల్పు కారణములు

క్రొత్తగా హిందువుల స్నానము కొరకు శ్రవ్యుటకు సంకల్పింప దలచుకొన్న చెరువునలన మహమ్మదీయులు వసితె తైరనియు కరపత్రము ఒక విషయనియు హిందువులు దెల్పు చున్నారు. హిందువుల దుకాణములన్నియును దోచుకొనుటకు ఎనిమిదవ తేదీ రాత్రి మసీదులో జరిగినసభలో నిశ్చయింపబడి నది. మరువాడు అంతయు ప్రకారంభమయ్యెను. దేవకీములు మహమ్మదీయుల పాడుచేయుటకు బూర్వము తుపాకీయెవ్వరు పేల్చలేదు. అహమదు ఖానలకు ఉద్యోగి (సహాయ కమిషనరు) మహమ్మదీయులు తేయుప్రయత్నము లన్నియుదెలిసియు కుండ గప్పిపుచ్చెనని అతనిపై నేరములు మోపుచున్నారు.

రంగాచార్యులుగారు, సర్. అబ్దుల్ హక్యూం గారు మరొకొంతమంది అదనపు ప్రశ్న తేవకములు ప్రేగామిద మరపించి గాని వర్తమానములో సమాధాన మియుట ఏలు లేదనిరి. విచారణనిమిత్తము ఒక తెల్లమేజిస్ట్రేటుగారిని ప్రశ్నకహిళిను సూపరిండ్లెంటుగారిని ప్రశ్నకమిషనరు గారు నిశానినిని

దేశబంధు దాసుగారు

ఆంగ్ల దేశ ప్రయాణము

కల్పలు పెద్దపుడుగారి లేఖ

ఈ లేఖ స్టేట్స్ మన్ పత్రికలో ప్రకటింపబడినది.

"26.7.24 వ లేదీని స్టేట్స్ మన్ పత్రికలో ప్రకటింపబడిన జే. పి. హైదర్ గారి లేఖను నేను చదివినది. నేను దాసుగారిని ఆంగ్ల దేశమున కాచ్యనింపలేదని తెలిపిన దశత్యము హైదర్ గారు వ్రాసిరి. నా లేఖలో కొంతభాగమునుగూడ ప్రకటించిరి. కాన నిపుడా లేఖ శుభ్రార్థిగా ప్రకటింపబడును. ఆ లేఖను నేను దాసుగారికి వ్రాయలేదు. ఏమనగా మొదట నాకు దాసుగారు వ్రాయలేదు. ఆయనతో నాకు పరిచయము కలదు. ఆయన నా సహాయమును కోరినచో నా పేర స్వయముగానే వ్రాసియుండును. చంద్రనగరునా ప్రవృత్తును వంగరాష్ట్ర శాసనసంఘసభ్యుడు నగు ఆర్. కే. చాదరిగారు కమలాలయనుండి నాకు లేఖను వ్రాసిరి. 8.7.24 వ లేదీని నురల చాదరిగారికి నేను వ్రాసితిని.

"12.6.24 వ లేదీని మీరు వ్రాసిన లేఖచేరినది. నేను దానిని ఆదివియరు ప్రభువుగారికి పంపితిని. తనకిదివరకే ఒక ప్రతి చేరినది ఆయన తెలిపెను. కాన ఆయనమీకు జవాబు వ్రాసియుండును. ఇప్పుడు వెన్నుపురినుండి ఆయన దాసుగారు ఆంగ్లదేశమునకు వచ్చినచో ఆయనతో స్వయముగా మాట్లాడునవకాశము నాకు కలుగగలదు. గాన నందులకు చాల సంతించెదనుగాని ఆయన రాక వలన చాల లాభము కలుగునని నాకు తోచదు. ఆయనను చాలాచాలా ఆడిగితినిని తెలిపి తీరుబడి యున్నపుడు నాకు వ్రాయగోరితినిని తెలుపుడు" అని నేను చాదరిగారికి వ్రాసితిని. అని పెద్దపుడుగారు వ్రాసిరి. (అ. ప్రె.)

ప్రాచీన సమాధి రక్షక శాసనము

దక్కా, సెప్టెంబరు 15:—హుస్సేలిదాల్ అను ప్రాచీన చారిత్రకట్టడమును ప్రాచీన సమాధిరక్షక శాసనపు అమలునుండి తప్పించినట్లు తెలియుచున్నది. (అ. ప్రె.)

మాండలి దొమ్మికేసు

రంగూను, సెప్టెంబరు 15:—నిన్నటి నుండి మాండలి దొమ్మికేసు విచారణ ప్రారంభమైనది. విచారణకొరకు 21 మంది సాక్షులు హాజరుపెట్టబడిరి. ఇంతవరకును యిద్దరుసాక్షులపాత్యముమాత్రము రికార్డుచేయబడినది. వీరిద్దరునుకొమ్మిజరుగు స్థలమందున్నారు. ఒకరు జిల్లాపోలీసు నూపరిండెంగారకు సీవర్లుగారు. రెండవ వారు డిప్యూటీ నూపరిండెంగారు పి. హన్ గారు. ఈ త్రమగారినిఊరేగించుటకు యేర్పాటుగాబడిన త్రోవవిషయమై యీఆల్లరి జరిగినదని ప్రాసిక్యూటరుగారు చెప్పిరి. ముద్దాయిలందరూ చట్టవిరుద్ధమైనసంఘముదె చెంది దౌర్జన్యముపమాగింప నిశ్చయించి కొనిన ఊరనియులైనను. వారందరూ పోలీసు వారిని ప్రతిఘటించుటయేన, వారందరి ఉద్దేశ్యమనిరి. ఉత్సవములోని వారందరూ జ్ఞుదాల మాదిరిగాగడలను రాళ్లుకూడిదీసికొనిరి.

స్త్రీవర్తగారి సాత్యము.

ఉత్సవము చేయువారికిని వారిప్రతిపక్షులగు క్యాయాస్సు పాఠశాలికిని దొమ్మి జరుగునను భయముచే ఉత్సవమువారిని తమరు ఊరేగించునకుబోవ నుద్దేశించుకొనిన మార్గమును మని మరియొకమార్గము పయోగించు కొనవలసినదని చెప్పితిని. కొంతమంది కిదియిట్లుచేరు. వెంటనే రాళ్లుబద్దబడెను. రాళ్లు ఉత్సవమువైపునుండివచ్చెను. ఇన సైక్లమి రివాల్యరు తీసికొని సాక్షిప్రేమెను. రెండుమాడుసార్లు గాలిలోనికిపెల్లబడెను. యిది లాభము లేకపోవుటచే మరియొక్క మార్గము గుండా పొమ్మని చెప్పిచు గురికొంచెము క్రిందికి వెట్టిప్రేమెను. అదియు యేమియు లాభకారిగా లేదు తనవద్ద 40 మంది సిబ్బంది మాత్రమేగలరు ఐదు రివాల్యరులును రెండుపిస్తోళ్లున్న ఒక తుపాకియు మాత్రమే గలవు పదిసార్లు ప్రేమెనతరువాత ఒక పోలి చెట్టుతిని పడిపోవుట సాక్షి చూచెను. గుంపుత్రోయు చున్నది మందు ఆయి పోయెను చెనుకత్రువులున్నారని తనమోటారుబండి త్రోవవానిని రాళ్లతో గొట్టుటచేతను బండియొక్క కవిషవరు యింటికిబోయితిని వారు సీనియరు మేజిస్ట్రేటుగారితో గలసి ఆల్లరిచేయు క్ర

దేశమునకు వచ్చిరి. తన్ను యేవరు వెంటనంటి త్రోసికో చెప్పలేమనిరి. యిద్దరు సబు డివిజనును పోలీసు అధికారులును యిద్దరు ఐకోపా సార్జెంటులును ఆసమయమున రివాల్యరులు ప్రేల్పిరి. యెవరి మీదకు ప్రేల్చుచున్నారో తమకు తెలియదని ప్రేల్చుమని తాను చెప్పలేదు. కేసు విచారణనుపూర్తిచి.

అనర్కాలీ బాంబు కేసు

వివరములు

1918 లో లాహారు అనర్కాలీలో బాంబువేయుటచే యిద్దరు పాశ్చాత్యులను కొద్దిమంది భారతీయులను గాయములు తగిలెను. వారావీధిని వెళ్లుచుండగా ఎవరో బాంబులనువేసిరి. ఇంతకాలమును దోషులు పట్టుబడలేదు. పంజాబు సి. ఐ. డి. వారు సేటికి దీనిని పైకితీసిరి. ప్రస్తుతము ఆర్గర్లవైని కేసు చేయుబడినది. చాలమందిని అరెస్టు చేసిరనువార్త నిజముకాదు. (అ. ప్రె.)

అద్భుత నింతవార్త

ఒక స్త్రీకి ముగ్గురుపిల్లలు పుట్టిరి

వినుకొండగ్రామంలో క్రొత్తపేటలో ఏనాడోలగు రాలికి 10 లేడి ఉదయం నుమారు 7 గంటలకు ముగ్గురు మొగ పిల్లవాండ్రు కలిగివారు. కోకా లెక్కలేని జనులువచ్చి చూచి వెళ్లుతూవున్నారు. అని ఒకరు వ్రాయుచున్నారు.

పంజాబు సూతనమంత్రి

రాయసాహెబు ఛౌధరీ ఛౌటూరావ్ గారు

సిమ్లా, సెప్టెంబరు 15:—రాయ బహదూరు ఛౌదరీ లాల్ చందుగారు రాజీనామాయిచ్చుటచే ఖాళీగాబడిన ఉద్యోగమునందు రాయసాహెబు ఛౌధరీ ఛౌటూరావ్ గారు పంజాబు మంత్రిగా నియమింపబడిరి. (అ. ప్రె.)

50,000 మైళ్లదూరము ప్రయాణముచేసిన తరువాత

మీ మోటారుబండి సరిగా నడుచునా లేక విడిభాగములు చెడిపోవునా?

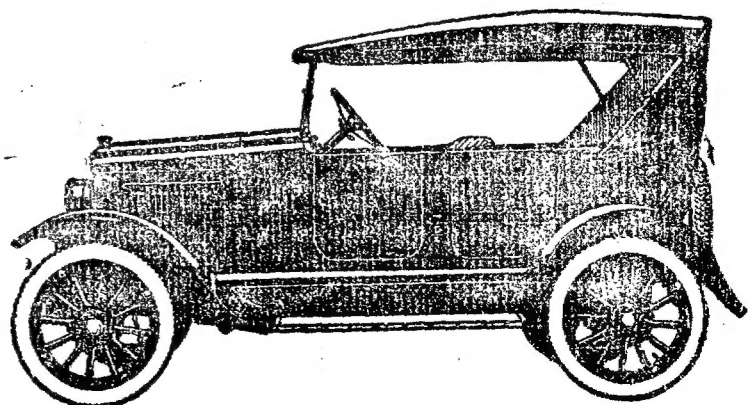
కొన్ని మోటారుబండ్లు 20,000 మైళ్లదూరము ప్రయాణము చేసినతరువాత చాలవరకు అరిగిపోయినట్లు బాగుగా తెలియును. అయితే 91 ఓవర్లాండు విషయము అట్టిది కాదు! ఈ మోటారుబండికి అనేక టిమ్కర్ బాల్ బేరింగులు గలవు. దాని క్లచ్ చమురులో మునిగి యుండును. ఎంజిను పావు మిక్కిలి బలముగలది. బాల్బిమాగ్నెట్టుతో అమర్చబడినది. వెనుకటి యిరును మిక్కిలి చతురతతో చేయబడినది. అన్ని భాగములు మిక్కిలి బాగుగా నుండును. ఇందుచేతనే అడిసన్ కంపెనీ వారు దీనినే మీరు కొనవలసినట్లు సిపార్సు చేయుచున్నారు. అనేకసంవత్సరముల అనుభవముచే 91 ఓవర్లాండు మిక్కిలి క్రేష్ మెనదని నిర్ధారణ చేయబడినది. ఎచ్చటనైనా ఇది రమారమి య్చ 3400 లకు అమ్మబడు నని వారికి రూఢిగా తెలియును.

అడిసన్ అండు కో, లిమిటెడ్

మాంటురోడ్డు, మద్రాసు; బెంగళూరు.

కార్టరు అండు కో,

తిరుచనాపల్లి, మధుర.



ఇంపీరియల్ సినిమా హౌస్, తిరువళ్ళిక్కేణి

18-9-24 శనివారమునుండి 18-9-24 తేది మంగళవారమువరకు పాముల్రము F-15 ప్రతిదినము 2 ఆటలు రాత్రి 9.30 తేది, ఆదివారములో మధ్యాహ్నము 8-15 కూడ గలదు.

ది మిస్ రీ ఆఫ్-13

మొదటి 10 భాగములు చూపబడును.

(953) బెల్లింగుటన్ సినిమా

18-9-24 శనివారమునుండి 19-9-24 శుక్రవారమువరకు పాముల్రము F-15 ప్రతిదినము 2 ఆటలు రాత్రి 9.30 తేది, ఆదివారములలో మధ్యాహ్నము 8-15 కూడ గలదు. శనివారము-8 భాగములు. యూనివర్సల్ గార్లియన్ సినిమాలో

"ది బీస్టు ఆఫ్ పార్డైస్"

క్రూరమైన అడవిప్రదేశముల దీర్ఘమైన విల్లియం డెస్మాండ్ & ఎలిక్ పెట్టివిక్ సాహసకృత్యములు చూడవలెను. న్యూన, కామిక్ కూడ చూపబడును.

శ్రీ మైలవరము బాలభారతి సమాజమువారు

బందరు బుట్టయ్యపేట హాల్ లో

ఈ దినం నుడవారికి నవరకారము నాటకములు ప్రదర్శింతురు.

గురువారం - 18-9-24 - కనకాక్ష

శనివారం - 20-9-24 - సావిత్రి

ప్రథమ కుశల మగుటచే సాయగారు గ్రామస్థులు

ముందుగా టిక్కెట్లను బాగ్రతచేసికొనిపోవలెను.

డాక్టరు కె. పట్టాభిరామయ్య, కార్యదర్శి.

ది మద్రాసు అండు

నదరన్ మరాటా

రైల్వే కంపెనీ లిమిటెడ్

(ఇంగ్లాండులో ఇంకార్పొరేటు చేయబడినది.)

నోటీసు

ఎమ్. అండు ఎస్. ఎమ్ రైల్వేమార్గమును ప్రేక్షకులకు అందుకుంబంధించిన రైలుబండ్లకు పోవునట్టి ప్రయాణీకులకు టిక్కెట్లనిచ్చు కార్యాలయము ఒకటి వెజవాడ బవునులో 17-9-24 తేదీనుండి తెరిచబడినదని యందుమూలముగా అందరి కిని తెలియజేయడమైనది.

ఇంద్రజాల మహేంద్ర జాలము

ఈ ఆశ్రయగ్రంథములో బర్మీ గారడీ, యోగద్యుష్టి హస్తాభాసము, ఎం. గ్లీ మ ఇంద్రజాలము మంత్రశాస్త్రము, యంత్రములు, అశుభకావాలి చిట్టపేక భూతనైర్వహణ, తిమా నాలు వినిత్ర విశేషవిద్యలు గలవు. ఇంకా ఈ గ్రంథ మనుష్యుని మాయముచేయుట, మామిడిచెట్టును పుట్టించుట, జీనుముతో విమాధియగుట శత్రువులను తలకాయచేత మూలదొంగుట భూమిపైన గజముయొద్దను గాలిలో మనుష్యుని నిధారముగా విల్లుట మొదలగు విచిత్రములు అనేకము లున్నవి. ఈ గ్రంథములు చదివిన ఆశ్రయగ్రంథముగా మేజర్ చేమలగారి గార్హస్థి యిచ్చును. దీని ధర 4-0-0 లు 1211-84 6 పి. ఆర్. నవ్వాసా, నాయుడు, కుంజరావయ్య గుమిడిల్లా.

జ్వరహరి

పేజీ 1-3 ధర 0-12-0. పి. పి. నహా 1-2-0

జ్వరహరి అయిన భూటాణి శేరిలింగంపల్లి విడుపు జ్వరహరి, దీని ధర రాజ్యరహితం. తెలుగులో శుభ్ర జ్వరహరి మొదలు

నుఖ ఫోగి మాత్రలు

20 మాత్రలుగల డబ్బీ 1-కి వెల రు. 1-0-0

బలమునకు భూభుక్తిక యూనానిదైవ్య చీన విశేషముగ వాడుదురు. మొదటిరకము పంపగలము.

అమ్మతాంజనం శివో, మదిరాసు - బొంబాయి.

ఇంపీరియల్ బ్యాంకు కేసు

ప్రాసిక్యూషన్ సాక్షులు

(న్యాయమూర్తి బిస్మి గారియదుట)

నిన్నటిదినమున అల్పాహారంతరము హైకోర్టు పెషన్సులో ఇంపీరియల్ బ్యాంకు కేసునందు మరికొందరుసాక్షులను విచారించిరి.

మరియొక లెడ్జరు కీసరు

తరువాత దొరస్వామిఅయ్యంగారను ఇంపీరియల్ బ్యాంకు లెడ్జరు కీసరు కృష్ణస్వామిఅయ్యంగారి ప్రత్యుత్తర ప్రత్యుత్తర మొసగును నిట్లునుడిచెను. నేను 3, 4 నెలలు పూర్వమునరకు లెడ్జరు కీసరుగ నుండిని. ఆప్పుడు నేనొక చిన్నతప్పు జేసితిని. అందుచే నాపనికి రాజీనామానిచ్చితిని. పుస్తకములో జేర్చకుండు పి. ఎ. హాకింఖాను అనునాతనిఖాతాలో ఓరుద్రాప్రస్తు ప్యాసుజేయుటయే ఆతప్పు. ఆకాశ రామన్న పిట్టనుపై నేనుగూడ చూచినట్లు సంతకము చేసితిని. రామచంద్రయ్యచాయ లెడ్జరు ను కొన్నిసమయములందు నేనుగూడ జేలస్సుపీటును తయారు జేసితిని. తరువాత సాక్షి 1923 జనవరి 28, మార్చి 29, మే 17 తేదీలందు తాను అహమదుబాచా ఖాతానుగురించి, లెడ్జరు లోని బాకీ మొత్తములను జేలస్సుపీటులో సరిగ్గానేజేసితినియు కాని ఇప్పుడా తేదీలలోని మొత్తములలో కొన్నియంకెలు దిద్దబడి తగ్గింపబడెననియు నుడిచెను. హైకోర్టులో మియ్యాబాను కంపెనీకి సంబంధించిన మొత్తములగూడ జేలస్సుపీటులో దిద్ది తగ్గింపబడియున్నవిమయమున సాక్షి గుర్తించెను. తరువాత సాక్షి దాదాసాహెబుఖాతాలోగూడ 1923 మార్చి 2 తేదీన గూడ నిట్టిదే జరిగెను.

చాదరిగారి ప్రత్యుత్తర ప్రత్యుత్తర మొసగును.

ప్ర:- అర్ధవత్సరము అంతమున బ్యాంకుకు బాకీను పీటు అడిబరులకు చెల్లును.

ఉ:- లేదు. పాసింగు అఫీసరు సరిజామకొనిన తరువాత ఆతడే అడిబరుల కొసగును.

ప్ర:- 1921, 1922 సం॥లో నీవే, చెక్కురిఫర్డు పుస్తకములలో చెర్చకుండు ఓరుద్రాప్ర చెక్కుల నంగీకరించుచుండెడి వాడవుగాదు.

ఉ:- నాకు జ్ఞాపకము లేదు.

ప్ర:- ఎ. కుబ్బయ్యచెట్టి అనునతని ఖాతాలో అనేక సార్లు అట్లు జేయుచుండెడివాడవుగాదా? ఉ:- కావచ్చును. ఏవరిస్థితులలో నట్లు జేసితిని? చెలియదు.

ప్ర:- అట్లు జేయుట తప్పు అని జేరినచో నట్లు జేసి యుండెడివాడవుగాదు. ఉ:- అవును.

ప్ర:- నీవు వ్రాయుఖాతాలు బాలసుబ్రహ్మణ్యం చెట్టి, బక్సింగుహము కట్టాటికు మిల్లు, చిన్నీకంపెనీ మొదలగు వానికి ఖాతాగలదు. ఉ:- అవును.

ప్ర:- వారి ఖాతాలో నీవు అన్ క్లెయర్డ్ చెక్కుల నంగీకరించితివి గదా?

ఉ:- నాకు జ్ఞాపకము లేదు.

అంతట లెడ్జరు పుస్తకమునుండి అన్ క్లెయర్డ్ చెక్కులను అంగీకరించినట్లు కుజువు జేయుటకుగాను. 1 రు లెడ్జరు గావల సేవచ్చెను. ఆపుస్తకము కోర్టులో హాజరు లేనందున ఆపుస్తకము చెప్పునరకు క్రాసుపరీక్ష అపియుంచబడెను.

తరువాత నర్సింగరావును, శత్రువుల గుమాస్తా (ఇంపీరియల్ బ్యాంకులో) కృష్ణస్వామి అయ్యంగారిచే విచారించబడెను. రుక్మదీను ఖాతాగల లెడ్జరునకు ఆగస్టు 18 తేదీన, తానే బాలస్సు పీటును తయారుజేసితిని నుడిచి ఆగస్టు 18 తేదీన వారాంత్యనివేదికలో లెడ్జరునుండి సరిగ్గాను మొత్తమునే జేసి తిననియు కాని ప్రస్తుత నవి కొట్టివేసి, ఎర్రసిరాతో మొదట వ్రాయబడిన అంకెలన్నవి నల్ల సిరాతో గాన్పించుచున్నవనియు నుడిచెను. ఆగస్టు 18 తేదీన, రుక్మదీన ఖాతాలోనికీర వేలు మొత్తము జమకట్టబడుటచే వారాంత్యనివేదికలో బాకీతగ్గి నిలిపగాన్పించెను. ఈ మొత్తము క్లియరుగుచున్న చెక్కులరూపమున వచ్చెను. దాదాసాహెబు ఖాతాలో 19 తేదీన శివరముత్తు జమాధర్మము వ్రాసెను. ఆదినమున కాతడు తిరిగిచ్చి పనిలోజేరెను.

ఎ. సుబ్రహ్మణ్య మొదలియారగారు

న్యాయమూర్తి గ్రాంటుగారికి ప్రత్యుత్తర మొసగును:- అహమదుబాచాకంపెనీలో 18 సం॥ లుగా పనిజేయుచుండినచెట్టి, కోర్టులోనుంచబడిన, ప్రెకంపెనీయొక్క ఖాతాపు

స్తకమునుగుర్తించెను. మియ్యాబాను కంపెనీలో భాగస్వాములైన సుల్తాను మొయిద్దీను సాహెబును మాత్రమెరుగుదును. ఆతడునాకు బ్యాంకు చెక్కులనుసగను. వానిలోపలి భాగముల నన్నిటినినేనేపూర్వజేసెడివాడను. (ఇచ్చుటసాక్షి కొన్ని బ్యాంకు చెక్కుల గుర్తించెను; ఇవి అహమదుబాచాకంపెనీ చెల్లించునట్లు వ్రాయబడెను. వీనిని అహమదుబాచాకంపెనీలో వాకొనగబడెను. కానిని వేర్వేరుసమయములందొసగెను. ఈచెక్కులన్నియు మియ్యాబాకంపెనీ ఖాతాలో జమకట్టబడెను. ఆచెక్కులు మియ్యాబాను కంపెనీచే అహమదుబాచా కంపెనీ కొనగబడెనో నాకు జేరియదు. అవి, వ్యాపారపు బాకీలను సరిజేసికొనుట కొనగబడెనేమో చెలియదు.

తరువాత సాక్షి, రుక్మదీనుగారిపేర సుల్తాను మొయిద్దీనుచే నొసగబడిన బ్యాంకుచెక్కులగుర్తించి, వానిలోపలి విషయములదానే వ్రాసి, వానిని రుక్మదీనునకొసగితిని నుడిచెను. రుక్మదీనును 15 వత్సరములుగా నెరుగుదును. రుక్మదీను, మొదట ఎం. ఎ. హామదు బాచాకంపెనీలో నుద్ద్యోగి. తరువాత హాజీమహమ్మద్ అబ్దుల్ రహిమాన్ సాహెబు అందుకంపెనీలో భాగస్వామి. రుక్మదీనుకంపెనీ నెరుగుచు ను. అందు రుక్మదీనుమానేజరు. ఆతెద్యోగపాపదుబాచాకంపెనీలో నూలు వ్యాపార మొనర్చుచుండెను. ఎం. ఎ. అహమదుసాహెబు కంపెనీచే, తనపేర వ్రాయబడిన చెక్కులను సాక్షి గుర్తించెను. వ్యాపారపు బిల్లులను చెల్లించుటకుగా నా చెక్కులను తనపేర నొసగెనని సాక్షి చెప్పెను.

న్యాయమూర్తి:- మియ్యాబాకంపెనీలో, రుక్మదీనుకంపెనీలో రెంటికిని ఒకరితోనొకరికి వ్యాపార మేమైనగలదా.

సాక్షి:- లేదు.

మియ్యాబాకంపెనీకిని, అహమదుబాచాకును, ఒకరితోనొకరికిగల వ్యాపారపు ఖాతాలో ఒక్కచేరుగుడ్డలు విక్రయింపబడినటు లొక్కపద్ధతాత్రేపే గవ్వచున్నది. హెచ్. ఎ. తామగారు, ఎం. ఎ. బామపేర చెక్కుల నొసగుచుండెనేమో నాకు చెలియదు. అహమదుబాచా ప్రతిదినము అఫీసుకువచ్చును. ఈ చెక్కులు వచ్చునపుడు ఆతడెప్పుడో అఫీసులో నుండెనేమో నాకు జ్ఞాపకములేదు. అహమదు నాధరుమనేనప్పుడు జూడలేదు. ఆతడెప్పుడు బ్యాంకుచెక్కు నొసగలేదు. సుల్తాను మొయిద్దీను, అహమ్మదు నాధరునుండి ఒక బ్యాంకుచెక్కును జేగా దానిని పూర్తిజేసి ఇచ్చివేసితిని.

ప్రతికూలసాక్షి

ఈసమయమున న్యాయమూర్తి గ్రాంటుగారు, సాక్షి క్రింది కోర్టులో నొసగిన సాక్ష్యమునకును ప్రస్తుత సాక్ష్యమునకును భేదము గలదనియు నందుచే నీసాక్షిని ప్రతికూలసాక్షిగ పరిగణింపవలెననియు కోర్టువారిని గోరెను.

చాదరిగారు:- ప్రతికూల సాక్షియని నిర్ణయించు పద్ధతి ఇదిగాదు. ముందుగా న్యాయవాది, ఆ సాక్షి ప్రతికూల సాక్షి యని నిశ్చయించుకొనవలెను. తరువాత నందులకు కారణములను న్యాయాధిపతి కరిగింపుచు, సాక్షిని ప్రతికూల సాక్షిగ నిరాకరింపవలెనని గోరవలెను. అప్పుడు న్యాయమూర్తి సాక్ష్యముల వినిన్యాయమనుచో నట్లు నిరాకరించును. ఈవిషయమున న్యాయాధిపతిగారు జోక్యము గలుగజేసికొనరాదు.

అందుపై న్యాయమూర్తి చాదరిగారు చెప్పినదాని నంగీకరించి, గ్రాంటుగారు ముందుగా నిర్ణయించుకొని, క్రింది కోర్టున నొసగిన సాక్ష్యమునకును, ప్రస్తుత మొసగుచున్న సాక్ష్యమునకును భేదము గన్పరుపవలెనని గోరెను.

గ్రాంటుగారు క్రిందికోర్టులో సాక్షి చెలిసిన కొన్ని విషయములను చెలిపి ఇప్పుడు సాక్షివాని నంగీకరించుట లేదని చెలిపెను.

న్యాయమూర్తి:- జ్ఞాపకశక్తి లేకపోవుటచే నిట్లుజరిగి యుండవచ్చును.

గ్రాంటుగారు:- నేనీ విషయమున నింకను పట్టు పట్టు.

తరువాత మరికొన్ని చెక్కులను గ్రాంటుగారు సాక్షికి గవ్వరుపగా నాతడు గుర్తించెను. అంతట నీసాక్షిని తానుప్రతికూలసాక్షిగ పరిగణింపవలెనని చెలిపెను.

చాదరిగారు:- ఇంతకు పూర్వము గ్రాంటుగారు ఈసాక్షిని ప్రతికూలసాక్షి యని చెప్పివుండే, ఆతను సాక్షి చెంపు వాక్యముల నమ్ముటలేదని నిర్ణయమయ్యెను. అందుచే నీసాక్షి చెంపు విషయముల నేను గమనింపవలసిన అవసరము లేదు. అందుచే సాక్షిని నేను క్రాసుపరీక్ష జేయవలసరము లేదు.

న్యాయమూర్తిగారి విషయమున చాదరిగారి వాదననంగీకరించిరి.

అంతట కోర్టువా రొనవమునకు జేచిరి.

నేటిదికచర్య

న్యాయమూర్తి బీస్టి, జ్యూరీయెదుట్ల నేటిదినమున కోర్టు మాజేతమైనది:-

శ్రీబ్రహ్మణ్య మొదలిగారు ప్రొసీక్యూటర్ తరపున పరీక్షింపబడి రకుమద్దీనును ఎగుగడనయ్య, ఆతనిచేవాలు ఎరుగడనయ్య, తనకు జూపబడిన చెక్కునందలి అక్షరములతో వ్రాయబడిన చెక్కుమొత్తము రకుమద్దీను అక్షరములనియు, రత్నప్పిల్లెను తాతగడనయ్య, ఆతను హాజీమలాంగ్ అబ్దుల్ రహీమాన్ కంపెనీ భాగస్వామిలో నొకడనియు చెప్పెను.

మరికెందుచెక్కులు సాక్షికి జూపబడగా అవి నాగర క్లెరిక్విల్లే తీసినదనియు, అంగు ఒకచెక్కు రకుమద్దీనుచేత నున్న, రెండవది అహమదు బాచాకో తాధికారమునది. ఆర్. వెంకటేశ్వరు చేతనున్న పూర్తి చేయబడినదనియు, రకుమద్దీనును కె. రకుమద్దీనుని ఎరుగడనయ్య, 15 సంవత్సరములనుండి తాను రకుమద్దీను నెరిగియుండియు రకుమద్దీనును విడిచిపెట్టి తనకు తెలిసికొనుటకు అవుసరము, అపకారములేకుండెననియు జేప్పెను. కనురామచంద్రయ్య నెరుగుదును. అతను అహమ్మదు బాచాకంపెనీకి 1922-23 సం॥ లో విదారు మారులు వచ్చుట జేసెనందును." అని చెప్పెను.

పిదప సాక్షి చాదరిగారచే క్రాసుచేయబడెను.

ప్ర:- క్రిస్తల బిడ్డలు బాప్తైజా చేయబడినపిదప పేరుపెట్టెదరు తెలియునా?

ఉ:- తెలియదు.

ప్ర:- వహమ్మదీయల బిడ్డలకు పుట్టిన విదారు దినములకు నామకరణము జేయదురు తెలియునా?

ఉ:- తెలియదు.

ప్ర:- హిందువులకుగూడ పుట్టిన కొన్ని దినములకు పేరు పెట్టెదరు తెలియునా?

ఉ:- అవును, తెలియును.

ప్ర:- మరియు ఆతనికి మొదట "కరతప్పిల్లే" యను పేరు పెట్టబడగా అది హిందువులయొక్క నుతమునకు సంబంధించినదని తానట్లు పిలువబడుట కతను ఇచ్చగింపలేదు.

న్యాయమూర్తి ప్రైవేట్లకు ఆక్షేపణ తీసుకవచ్చెను.

చాదరిగారు:- అది లోకజ్ఞానమునకు సంబంధించిన ప్రశ్నలు, అని చెప్పిరి.

పిదప సాక్షి షరతులకొకలందు "రన్నింగ్" అకౌంటు అనునది యుండుననియు, క్రమద్దీను నాతడు అహమ్మదు బాచాకంపెనీతో చాల వ్యాపారము చేసెననియు, వాని వివరములన్నియు అహమ్మదు బాచా అకౌంటుపుస్తకములలో గమనించబడినవియు అహమ్మదు బాచా అకౌంటు పుస్తకములన్నియు క్రమముగా యూరోపియన్ ఫరములలో వలె వ్రాయబడినవియు జూలయి 18 లేక 14 వ తేదీవరకు వ్యాపారము విడిచిగా సాగుచుండెననియు ఆ పుటినుండి పూర్తిగా పడిపోయెననియు ఆఫీసులోని వారందఱు ఖచ్చితముగా చెప్పెను.

రకుమద్దీను సాహెబు కంపెనీవారు అహమ్మద్ బాచాకంపెనీతో 1918 సం॥ నుండి వ్యాపారము చేయుచుండినదియు మొత్తము వ్యాపారము దాదాపు 2½ లక్షలుండుననియు ఆందు ప్రతిపద్దున్న పుస్తకములలో వేయబడినదనియు క్రమద్దీను కంపెనీలో అబ్దులకుద్దుస్ అబ్దుల్ జబ్బార్ అనువారలు భాగస్వామియై 31.12.22 వ దెబిటు బాలన్సు రు 53,090 2.10 లనియు లోను అకౌంటులో డబ్బు చెల్లించినది, హుండీలు చెక్కులు అన్నియు వ్రాయబడియున్నవియు పాత అప్పులన్నియు కొత్తపుస్తకముందు వేయబడినవియు దెబిటు బాలన్సు రు 98,683.0.4 లనియు బగ్గిదీను కంపెనీవారు అహమ్మదు బాచాకంపెనీకి రు 2, 12, 986 లు బాకీయుండిరనియు, రకుమద్దీను (3 వయస్సు) అహమ్మద్ బాచాకంపెనీతో నూలువ్యాపారము జేసెననియు, ఆతనికప్పుడు మొత్తము ఒకలక్షరూపాయల కుండుననియు ఆలెక్కయంతయు ఈ అకౌంటు పుస్తకములలో సరిగా చూపబడి యున్నదనియు, మియాన్ జాన్ కంపెనీవారుగూడ అహమ్మదుబాచాతో వ్యాపారము చేసెననియు.

జఫీర్ అబ్దుల్ గఫూర్ అహమ్మద్ బాచాకు 76,190.9.0 లు బాకీపడియుండెననియు, పెద్దపెద్ద వ్యాపారములు రెండుకంపెనీలకు జరుగుచుండెననియు, ఇవ్వలసిన బాకీయంతయు, లోనుఅకౌంటులో చెల్లించబడినందున దెలిసిరి. అకౌంటులో

ఆంధ్ర రాష్ట్రము

రెండవ వాయిదా నూలు పంపుట

ఆగస్టునెల 26వ తేదీ మొదలు సెప్టెంబరునెల 15 తేదీవరకు కాంగ్రెసుసంఘములసభ్యులు 401 మంది న్యయమ్ముగా వడికిననూలును పంపిరి. గతనెలలో పంపినవారిసంఖ్యకంటె బిపుడు పంపినసభ్యులసంఖ్య ద్విగుణమైనది శ్రీమతికమలామణిగారు చెన్నపురినుండి 107 వ సంబరునూలు వడికికొంటిరి. శ్రీమతి హాజీబు శేషబాయిమ్మగారు సుల్తానునుండి 129 వ సంబరునూలు వడికికొంటిరి. వీరుపంపిననూలు చాలసన్న మైనరకము మహాత్మునివ్రతంసకు పాత్రులగుటకు ఆంధ్రులు ద్విగుణీకృత్యాహముతో పనిచేయవలెనని ఆంధ్రభిక్షు రుభ్యాంకి కార్యదర్శి శ్రీయుత గొల్లపూడి సీతారామశాస్త్రిగారు నేనుగుంటూరునుండి తంలివార్తనంపిరి.

నిలువ ఏమియు లేదనియు, అహమ్మదు బాచాకంపెనీ గొప్పశ్రమతో వ్యాపారము జేయుచుండెననియు, పక్షమున కొకతూరి గ్లాగో మా సుకాచప్తరునుంచి బిల్లులు వచ్చుచుండెడివనియు, ఈ బిల్లులు మొత్తము 2 లేక 30 లక్షల వియమయ్యెననియు, 1920 లేక 1921 సం॥నందు తాను అహమ్మదుబాచాకంపెనీ వ్యాపకమున్నట్లు తయారుజేసి బాంకుకుపంపిరిననియు, అతని అకౌంటు 14 లేక 15 లక్షల పిత్తిగలిగియుండెననియు చెప్పెను.

పిదప సాక్షి, హాజీమలాంగ్ అబ్దుల్ రహీమాన్ కంపెనీ మంచి పిత్తిగలదనియు, దానిని 1906 సం॥ నుండి తానెరుగుదుననియు, దానియొక్క వ్యాపారముఖ్యస్థలములు బెంగళూరు, పెరియమెట్టులందుండెననియు, హోలూపూర్, కాన్పూరులయందు వారికి ఏజెన్సీలుండెననియు, 10 లక్షలవరకు వ్యాపారపిత్తిగలిగియుండెననియు, ఇవియున్న మాల్వీకంపెనీయున్న అహమ్మద్ బాచాకంపెనీ కమిషన్ ఏజెన్టుగాగూడ పనిజేయుచుండెననియు, ఆలెక్కలన్నియు అకౌంటు పుస్తకములందు స్పష్టముగా వివరములతో వ్రాయబడి యున్నవనియు ప్రైవేట్లవారందరికి రన్నింగు అకౌంటు ఉండెననియు నూలు లోట్లు మొదలగు వర్తకము సాగుచుండెననియు అవియున్నియు కొన్నిలక్షల రూప్యములకు వచ్చుననియు ఇంఫీరియర్ బ్యాంకువారిపద్దులకు ప్రత్యేక మొక అకౌంటుండెననియు ప్రతిపదము చెక్కులు చెప్పుచు పోవుచుండెననియు 31.12.22 నుంచి 31.12.22 వరకు అకౌంటుండెననియు రోజువారీ పుస్తకముందున్న పద్దులన్నియు రెడైబుగానికి సక్రమముగా వ్రాయబడినవియు, మే 1,2,3,4,5 తేదీలందు లక్షకు పైగా దెబిటు బాలన్సులు ఇచ్చివేయబడెననియు, 1921 సం॥ పుస్తకములందు గూడ పద్దులు క్రమముగా ఉన్నవనియు జూలై 14 వ తేదీ పిమ్మట వ్యాపారముపడిపోగా పద్దులన్నియు సరిచేయబడినవియు జేప్పెను.

నెం 1 రు అకౌంటులో దెబిటుబాలన్సు రు 7,03,988 లనియు జేప్పెను.

చాదరిగారు వైసుదహరించిన పద్దులు న్యాయమూర్తికి జ్యూరీకి జూపెట్టి అహమ్మదుబాచాయొక్క వర్తక బాహుళ్యమును ఈపద్దులు తెలుపుచున్నవని చెప్పిరి. పిదప సాక్షి నిట్లు ప్రశ్నించిరి.

ప్ర:- ఈ అకౌంటుపుస్తకములన్నియు పోలీసువారు స్వాధీనముచేసికొని సెప్టెంబరు 1 వ తేదీ నుంచి వారిఆధీనముందుమోనినారా?

ఉ:- నేనెరుగను.

పిదప చాదరిగారు పోలీసు ఆఫీసరు పుస్తకములుపుచ్చుకొనినట్లు ఇచ్చివరసీదును గ్రాంటుగారు ఒప్పుకొనినపిదక కోర్టులో దాఖలుచేసిరి. 1922 సం॥ అహమ్మదు బాచా డ్రాయింగు అకౌంటులో సెప్టెంబరు 28 వ తేదీన, మార్చి 1 వ తేదీన 4 వేల రూప్యములకు 2 వ తేదీన 5 వేల రూప్యములకు పద్దులున్నవని సాక్షి జేప్పెను.

ప్ర:- డ్రాయింగు అకౌంటు సంబంధించినంతవరకు బ్యాంకులో దీయుడబ్బులో చాలకొంచెము తనస్వంతభిక్షులకు గాను భిక్షుపెట్టి మిగతంతయు వర్తకముగరకే ఉపయోగింపచుండెనని తెలియునా?

ఉ:- అవును.

న్యాయమూర్తి లాప్రశ్న అడుగవూడదనిరి.

పిదపకోర్టువారు అల్పాహరములకై తీచిరి.

ఆంధ్ర మహాసభలు

18, 19, 20, ఆక్టోబరు తేదీలందు జరుగును

వైసభల యాహ్వాన సంఘమువారి సాధారణసమావేశ మిసెల 16 తేదీని మంగళవారమునాడు సాయంత్రము ఆంధ్రవత్రికాకాశ్యాలయమున రాష్ట్రసభ కాహ్వానసంఘాధ్యక్షుడు శ్రీయుత గోనుగుంట్ల వెంకట శ్రీబ్రహ్మణ్యముగారి అధ్యక్షతవ్రేకంద జరిగెను.

కాబోవు మాసమునందు దసరాపండుగలు 8, 9, తేదీలవరకును జరుగుటచే మండలమునుండి ప్రతినిధులు 10, 11, 12, తేదీ లపైటికి చెన్నపురమునకు వచ్చుట యసాక్యాముగా నుండునని అనేకలు తెలిపినందునను, చెన్నపురి కాపనసభ ఆతేదులందే సమావేశ మగుటచేతను సభలను ఆక్టోబరు 18, 19, 20, తేదీలుందు జరుపునట్లు తీర్మానించడమైనది. ఇకమిద మరేకారణమునగాని తేదీలందు మార్పడవని ఆహ్వానసంఘమువారు ఆంగ్రహహాజనులకు తెలియజేయుచున్నారు.

విశాఖపట్నము, గోదావరి, గుంటూరు మండలములవారికిను రాష్ట్రమహాసభకు అధ్యక్షు నెన్నికొనకుండుటచే వారు శీఘ్రమే ఎన్నికొని భరితములను ఆహ్వానసంఘము వారికి తెలియ పరచవలయు ననియు అధ్యక్షు నెన్నికొనవిషయము మరొకవారమువరకు ఆపవలయుననియు తీర్మానించడమైనది.

సభలతోడ జరుగబోవు భిక్షు ప్రదర్శనమునకు వలయు నేర్పాట్లను జేయుటకు శ్రీయుత కాశీవాధుని నాగేశ్వరరావు పంతులుగారి నెన్నికొనడమైది.

మండలసంఘములవారు రందరును ప్రతినిధులను శీఘ్రములోనే ఎన్నికొని నెలాఖరులోపల మాకార్యాలయముజేతలగున పంప బ్రార్థితులు.

రాష్ట్రమహాసభయందును ఆంధ్ర మహాసభయందును గూడ చర్చింపబోవు తీర్మానములను వ్యక్తులును, సంఘములును సాధ్యమైనంతతీర్థరలో ఆహ్వాన సంఘమువారికి పంపవలయునని కోరుచున్నాము.

మహాసభలను నిర్విఘ్నముగాను జయప్రదముగాను జరపవలసిన భారము అంధ్రమహాజనులదై యున్నది. కాన ఆంధ్రులు తమ సలహాలమాలమునను, వ్యాసముల మూలమునను తెలియజేయ బ్రార్థితులు.

నే. సుబ్బరాయుడు.

సంయుక్తకార్యదర్శి.

ఆంధ్రశబ్దచింతామణి వ్యాఖ్యానము

కర్త:- సారనంది రామశాస్త్రిగారు

ఆంధ్రవాఙ్మయమునందలి ప్రథమకవియగు నన్నయభట్టాకుడు రచించిన ఆంధ్రవాఙ్మయమున కిది చక్కని తెలుగు వ్యాఖ్యానము. అనేక ప్రాచీన భారతీయములను వినిపించినన్నయభట్ట మూలములకు సంస్కృతాంధ్రములయందు ఆంధ్ర భారతలక్ష్యములను చూపారించుచు వ్రాయబడిన అపూర్వమైన వ్యాఖ్య. ఆంధ్రశబ్దచింతామణి నన్నయ కర్తృత్వము కొరకు వారి వాదములన్నియు సుప్రమాణముగా ఖండింపబడినవి భాష నేను లెల్లరు ముఖ్యముగా చూడదగిన విశేషము తెల్పిచూడవలెను. నెల 0-12-0. పోస్టల్ ఆర్డరు. మనెబరు, ఆంధ్రభక్తి కాకార్యాలయము. చెన్నపురి.

కలరామాత్రలు

దబ్బి 1-కి 12 మాత్రలు నెల రూ 0-6-0. కలరా పేగురకే ఒకవిధమైన అంటుబాధ్యము. కలరా తగిన వెంటనే చుండును రిపట ఆర్యకా. అమృతాంజనం డిపో, మదరాసు - బొంబాయి.

భారతశాసనసభ

గౌరవగారి తీర్మానమంగీకరింపబడుట

అనుకూలురు 71, ప్రతికూలురు 31 మంది.

ప్రశ్నోత్తరములు

ప్రశ్నోత్తరములు

సిమ్లా, సెప్టెంబరు 16:—నేడు ఆసన్లీ ఆనధికార కార్యనిర్వాహకాల ప్రారంభశివము. ఆర్డరుపేరులో ఆనధికార బిల్లులు చాలగలవు. దొరతనమువారికిని ఆలయము బ్యాంకులకును బంధించును. సంభాషణవిషయమై తమ కేమియనునదియనని చావనులాలుగారికి సర్ బాసిల్ బ్లాక్లెర్క్ గారు సమాధానముచెప్పిరి. అప్పుడు సర్. యెడ్వర్డు కుక్ గారు ఆక్టింగు ఆధికారిగా సభ్యుడుగారని చెప్పిరి.

1924 సంవత్సరపు యిమ్మిగ్రేషన్ ఆక్టు క్రింద దొరతనము వారెమియను రూల్స్ చేయలేదనియు ప్రస్తుతము అట్లు చేయుట లాభములేదనియు గౌరవగారికి భోరుగారు సమాధానమిచ్చిరి.

ఒక ప్రతినిధిని బంపవలయు ననుసూచనవలన రాజ్యపు కమిటీవారివద్దనుండి బయలుదేరిన చనియు పల్లపుభూములు ప్రత్యేకించు సమాప్త ఇంకను జేలలేదనియు భోరుగారు గౌరవగారికి సమాధానము చెప్పిరి. ప్రశ్నలకు జవాబిచ్చిరి. ఈ విషయము తీర్మానమునకు వచ్చినప్పుడు డిప్యూటీ చీఫ్ బంపుట ఆలోచింపబడును. వలసరాజ్యపు కమిటీరీపోర్టు దొరతనమువారికి చేరిన తర్వాత సభవారి కందజేయుటకు అడ్డంకిలేమియు రావని వారభీప్రాయమిచ్చిరి. వలసపోపులను యేర్పాటునైతీర్మానము విషయమై వలసరాజ్యకార్యదర్శి చెప్పినట్లే సీటి ఉన్నది. కాని ప్రాంతపుల క్షేమలాభములను గావించుటకు యిండియా దొరతనమువారు వాల యాక్షతుకీ క్రియను ధారపోయుదురు.

గౌరవగారి ప్రశ్నయొడ చాలమంది శ్రద్ధాపరి.

దక్షిణ యిండియాలో వరదలు

సిమ్లా, సెప్టెంబరు 10:—జిల్లా బీగారు అడిగిన ప్రశ్నకు సమాధానము చెప్పి సెప్టెంబరు 10 తేదీన వరదలవలన నష్టమును దెలియజేయుచున్న పట్టణం దొరతనమువారి కిచ్చిన టెలిగ్రాముయొక్క బ్రతిని 2 ల మిద భోరుగారుంచిరి. టెలిగ్రాములో అట్లు తెలుపబడినది “వలసారు, తిరుమనాపల్లి, తంజావూరు జిల్లాలు మిక్కిలి వరదలచే నాశమైనవి. విదు జిల్లాలు, క్షీణకన్యడము, కోయంబత్తూరు, నీలగిరి, నేలము, క్షీణ ఆంధ్రాటు జిల్లాలు కొంచెము పోడైనవి. ముఖ్యము, లో 20 మంది చనిపోయిరి. నీలగిరి లో 28 భూమి విరిగి పడిపోవుచేతను చనిపోయిరి. తక్కినవాల్లో జననష్టమున్నట్లు తెలియలేదు. మలబారులో 22000 యిండ్లు, తంజావూరులో 6040 యిండ్లు, తిరుమనాపల్లిలో 7710 యిండ్లు, కోయంబత్తూరులో 6000 ఇండ్లు నేలంతో 1223, దక్షిణ కన్యడములో 864 యిండ్లు, నీలగిరిలో 87 యిండ్లు కూలిపోయెను. తంజావూరుజిల్లాలో 78 తిరుమనాపల్లిలో 80, నీలగిరిలో 1025 పశువులు నష్టమయ్యెను. మలబారు జిల్లాలో 8000ల ఖరీదు గల పశువులు రెండుయేనుగులు చచ్చెను. మలబారులో 80, 000 ఎకరములు తిరుమనాపల్లిలో 11, 800 ఎకరములు తంజావూరులో 8840 ఎకరములు గల పంటసాగుములు నాశనమయ్యెను. 71000 కలములు యింకా కతోకవృక్షుడైన. నేలములో లక్షన్నరూపాయల విలువగల పంటప్రదేశము నాశనమయ్యెను. నీలగిరిలో 340 యెకరముల ధాన్యము కాఫీపంట భూమియు, పల్లపు వరిసాము లన్నియు దక్షిణ కన్యడములో నాశనమయ్యెను. 6000 ఎకరములు మలబారులోను, తిరుమనాపల్లిలో 8919 ఎకరములు, తంజావూరులో 824 ఎకరములు, సస్యమునకనుపయోగముగా గావింపబడిన. 60 ఎకరములు తిరుమనాపల్లిలో వరదలచే తుడిచిపెట్టబడిన. మలబారు కోయంబత్తూరు నీలగిరిలు తంజావూరు తిరుమనాపల్లిజిల్లాలలో బాటలు నీటిపారుదలకొరకు గావింపబడిన పనులములు (irrigation works) చాలనష్టము నొందెను. కొలరూనునది నంతేన పూర్తిగా నాశనమయ్యెను. కొడమరమ్మత్తు కొరకు 80 లక్షలు కావలసియున్నది. కావేరిగట్టు చాల తోట్ల తెగిపోయెను. కావేరిగట్టు వెంటనే బాగుచేయనియెడల తంజావూరుజిల్లాలో చాల క్షిప్రపరిస్థితులే వచ్చును. వెంటనే బాగుచేయుటకు 18లక్షలు ఖర్చుఅగును.

క్రిమినలులా సమగ్ర చట్టము

గౌరవగారు క్రిమినలు లాసవరణ చట్టపుబిల్లును రద్దుచేయగోరుట

సింలా సెప్టెంబరు 16:—క్రిమినలు లాసవరణచట్టములో రెండవభాగమును రద్దుచేయుట కాలోచించుటకు గౌరవగారు తమ బిల్లుకు ప్రతిపాదించిరి. నిర్బంధ శాసనవిచారణసంఘము వారు యే క్రమముగా యీ చట్టమును ఖండించినదియు 1928 సంవత్సరము డిల్లీ సెషన్సులో ఆసన్లీ వారు దీనిని రద్దుచేయదని కమిటీవారు దలచినదియు గౌరవగారు చెప్పిరి. సాభాగారి చట్టనిబంధనముల ప్రకారము కుట్ర చేయువారిని బంధించి శిక్షింపవచ్చునని ఆయనముక్తము. కార్యనిర్వాహపు వర్గమువారి కాఖగా నుండిన ప్రాతశాసనసభ 1908 సంవత్సరములో నీ శాసనమును ఆమోదించెను. ఈ తీర్మానమును సర్ ఆల్ఫ్రెడ్ గాండ్లు మద్దతునుగాడ తీర్మానముగా ప్రతిపాదించిరి. తమ అనుభవములవలన సాంప్రదాయములవలనను మామూలుచట్టములు తీసివేయండి ప్రత్యేక శాసనముల మూలమున అధికారవర్గమునకు ఎక్కువ అధికార మిచ్చుట తమకిష్ట మెంతమాత్రమును లేదనిరి. కాని బాధ్యతాయుత ప్రభుత్వములో గాని బాధ్యతాయుత ప్రభుత్వము కాకపోయినగాని సాధారణచట్టములు లా ఆర్డరులును, రక్షించలేనప్పుడు మరి కొన్ని మార్గము లవలంబించవలసి ఉన్నదని ఒక ముఖ్య శాసనమునిర్దేశించినవారికిని చెప్పుచున్నది. ఈ చట్టము 1908 సంవత్సరములో చేయబడినది. అప్పుడు వంగదేశములో అరాజకమున్నదని యెవ్వరును వాదించలేదు. కఠిన శాసన సంఘమువారి రిపోర్టునుండి యీచట్టము రద్దుచేయుటకు కాలము ఆసన్నము గాలేదని యెత్తిమాపెను. మరియు కానుక వేదీని వెనకటిశాసనసభ యీచట్టమును రద్దుచేయుటకు నితాకించెను. ఈచట్టము ప్రాతశాసనసభవారిచే గాక యీ నూతన సంస్కారములవలన స్థాపించబడిన ఆసన్లీ వారు కూడ సంగీరించినట్లు వారు వెనక రద్దుచేయుటకు ప్రోత్సహించుటచే దెలియచున్నది. సర్ మాల్ కం హై లి గారు నేరము చేయు నుద్దేశ్యముతో సంఘములు బయలుదేరుచున్నవని యీ బిల్లు విషయమై మాట్లాడుచు దెల్పిరి. ఇది వింతగా నుండును కాని ఆయన కడచిన డిశంబరు నుండి జరుగుచున్న దానినిబట్టి రుజువు గలదనిరి. 14 వ డిశంబరు తేదీన డి. డి. రైలుకంపెనీవారి 17000 లు బండిపోటు కొంగల దీనిని పోయిరి. 10 దినములతర్వాత విస్తోళ్లు తోటలును కొరికినవి. అవి యీ దేశములో దొరకందనున దిగుమతి చేయబడినవి తెలిసికొనవలసి ఉన్నది. అపాయమంతయు దీనిలో నిమిడియున్నది. 14 వ జనవరి తేదీన కలకత్తా పోలీసు కమిషనరుగారిని పోరపాలుజడి చే అనువాదం చంపబడినది. ఈతోటా కూడ దిగుమతి యైనదియే. 15 వ మార్చిలో అట్రాబాంబులు గాక అపాయకరమైన బాంబులు కనుగొనబడినవి. బాంబులు తయారుచేయుటకుందు నిపుణులైనవారు వీనిని తయారుచేసిరి. మార్చి నెలాఖరునకు కలకత్తాభిరములో పోయిన విస్తోళ్లు పట్టువడినవి. కమిషనరుగారి మోటారుబండి రంగునంటి రంగు గల మోటారులో బోవుచుండగా బ్రూసుగారుమీద బాంబు పేల్చబడినది. ద్రోహకుడు కమిషనరుగారిని చంపదలచెను విప్లవకర ప్రయత్నములు పోలీసువారిని జంతువులతో బ్రోత్సహము చేయుటయందును భయోత్పాతము చేయుటయందును ఉద్దేశమును బుట్టించుచున్నవి. లార్డు క్లిప్టనుగారి ఉపన్యాసములోని కొన్ని నింద్యవాక్యములను ఖండించుటచే చేయబడిన సభ్యులందు నిపత్రములు వాచుటముగా పంచిపెట్టబడినది. అనుభవమువలన వెంటనే యిట్టిప్రయత్నము రాజ్యపు ఆపదలనుండి రక్షించుటకు గాను రిరలక్షలు కావలయును. రివిర్యుల్ చేయవలయునని వరదలచేపాడైన ప్రదేశములు చూచుటకొరకై కమిషనరు గారిని నియమించిరి. నిర్మాణమునకు పట్టు పర్కల వారికి కావలసిన సిబ్బందిని కూర్చుటకు ఏర్పాటులు చేయబడుచున్నవి.

లు పంచిపెట్టబడిన తర్వాత నేరములు జరుగునని దొరతనము వారి యెడల. ఈ సంఘటనలన్నియు మీరు ఆలోచించుటయొక్క నేను. స్వరాజ్యవాదినాయకుడగు సి. ఆర్. దాసుగారు గవర్నమెంటువారు తెలుసుచున్న దానికంటె విప్లవకారులవలన భయ మెక్కువై యున్నదని క్రొత్తిగా మీరు ఈమధ్య వార్తాపత్రిక అభ్యర్థి కొకనికి తమపేరుమెంటులో చెప్పిరి. కనుక సభికుల కందరకు ఎవరియందు విశ్వాసమున్నదో ఆయన దొరతనము వారనుకొనుదానికంటె ఎక్కువయిన భయమును పుట్టించు వావాతావరణ మున్నదని తెల్పెను. సాధారణశాసనము కట్టి నేరమును అణచుటకు జాలవు. ఉపపాదకుడు దొరతనమువారికి వేరు గత్యంతర మేమియును నూచించుటలేదు. లా ఆర్డరులకు భాధ్యతగల దొరతనమువారికి శత్రుత్వవిస్తనముచేయుట కిచ్చుగింతురా? పరిస్థితులు క్లిష్టమైనప్పుడు పయోగించుచర్యకును సాధారణశాసనములకును యిట్టిచట్టములు మధ్యస్థములు. ఈచట్టము క్రమముగా నుపయోగింపబడుటలేదను వాదనము అట్టిచట్ట ముపరములేదని నూచింపదనిరి. సభవారు లా ఆర్డరులకు బాధ్యత వహించెదరేని అట్టి శాసనమును రద్దుచేయుటకు యిష్టపడెను. గౌరవగారి తీర్మానము సభవారంగీకరించినయెడల గొప్పభావ ప్రసంగింపవలసినవా రయ్యెదరు.

అభయంగరగారు

డాక్టరు గౌరవగారి సవరణ బలపర్చుచు క్రిమినలు లా సవరణచట్టముయొక్క తత్వము మిక్కిలి ఏర్పాటుయినదనియు కార్యనిర్వాహకవర్గమువారిని న్యాయశాఖవారియొక్క అధికారమును బలపరచుముగా ఆక్రమించుకొని ఉపయోగించుకొనుననియు అభయంగరగారు చెప్పిరి. యిండియాకును యింగ్లాండునకును పోలిక లేదనిరి. యిండియాదేశములో కార్యనిర్వాహకవర్గమువారు పజలకు బాధ్యులు కాకపోవుటయేగాకవారిని నీచముగాకూడ కాతురు. ఇంగ్లాండులో కార్యనిర్వాహకవర్గమువారి కిచ్చిన ప్రత్యేక అధికారము లిచ్చుట నియ్యగూడదు. అట్లు యిచ్చుటచే తిన్నగా నుపయోగించక పోవుటయేగాక తిప్పుగాకూడ నుపయోగింపవచ్చును. అధికారవర్గముగారు పండిత మోతీలాలు నెహ్రూ యంతటి నాయకుని అరెస్టు చేసి జైలును నకు బంపిరి. ఈలా యెవరికొర కుద్దేశించబడినదో అట్టిగుంపునకు పండిత మోతీలాలుగారు చెందరని నాయభీప్రాయము. ఆయనను నెహ్రూగారు ఈ శాసనమువలన ఆరమాసములు శిక్ష ననుభవించిరి. సభవారు వడ్డీకుచుగారి వాదమును నిరాకరించెదరని లెచుచున్నాను. అట్లు చేయకయెడల స్వరాజ్యయాత్రకు బయలుదేరుటకు సభవారన్నలని వాదించి పోయెను.

అమరనాథ్ దత్తు

వారి యిష్టానుసారము మామూలు నేరములకూడ బోలీసువారు రాజ్యాంగవాదన లన్నవని పసిగట్టి రంగుబూనదరని దత్తుగారు చెప్పిరి.

యు. పి. అధికారసభ్యుడు హూముగారు

గవర్నమెంటువారు శక్తివంచనలేకుండ పరిశీలుల డీకొనుచున్నారనిరి. తామును మరికొంతమందియు ప్రజాభీప్రాయము ప్రకారము చూసిన ఆఖరు సదుపాయమునకు భయభ్రాంతులైతిరనిరి. దొరతనమువారి హస్తగతమైయున్న శత్రుత్వము నూడబెరుకుటచే చాల అపాయము వాటిల్లును. ఉన్నతోద్ద్యోగములు మ్రోందవుల హస్తగతమును చుండుటచే పాడుకూడ లా ఆర్డరులను రక్షించుటకు అధికారముండవలయును. కొంతమంది ఆర్డరులను శిక్షననుభవించుచున్నవారి విడుదల గోరుచున్నారు. విడుదల కాబడిన వారందరిని సహాయముగా చేసికొని తిరిగి దొరతనమువారిమీదకు దండెత్తుదురు.

కెప్టెను హిరాసింగు గారు

సామాన్యశాసనములు ప్రాణమును ఆస్తిలను రక్షించలేక పోవుచున్నవి. కనుక గౌరవగారి తీర్మానమును నిరాకరించవలసినదని హిరాసింగుగారినిరి. పాంచాలము వీరులభూమి వారివృద్ధు రాజ్యాంగమునందు పాల్గొనుటకు ప్రారంభించుచున్నారని. అట్టివారు అనుభవించుచున్న రక్షణకు కారణము. చట్టము. అట్టిచట్టమును రద్దుచేసినచో నష్టమువాటిల్లును; సామాన్యముగా ఈచట్టము వంజాబులో అమలులో లేదు. అమలులో నున్నప్పుడు తీవ్రచర్య జరిపెను.

పండిత మదనమోహన మాలవ్యగారు

హోంమెంబరు చెప్పుచున్నట్లు వంగరాష్ట్రములో జరుగుచున్న బండిపోట్లు, హత్యలు ఈనిరంకుశశాసనమును రద్దుచేయుకుండ నిల్పుటకు తగిన సవరణము కాదు. సామాన్యచట్టములమున యీనేరము అణచుట సులభము. జేలకొలది వంగరాష్ట్ర కొంగ్రెసు విచ్చికినేమిట ఈచట్టముమూలమున బంధింప

బడిరి. ఈచట్టము నాధారము చేసికొని పంజాబులోని దొర ద్వారా ప్రబంధక కమిటీ ఆన్వాయమైనదనియు, ఆన్వాయమైనదనియు, చాటింబిరి. ఈరెండు కార్యములను మాల వ్యాపారులు ఖండించిరి. ఈకాసనము గౌరవముగాను వ్యాయముగాను ఆచరణలో బెట్టబడినదని తెల్పాలరు. ఇట్టికాసనము క్లిరితముగా చట్టపు పుస్తకమునుండి రద్దుచేయవలయునని ప్రతిమంది దొరతనముయొక్క సూక్రములను దెల్పుచున్నవి. సదినాల్లు సెలెక్ట్ వాడ్ గారు కార్యనిర్వాహక వర్గమువారి కట్టి అధికారావశ్యత ఉన్నదనియు కాని వారాకాసనమును వ్యాయముగాను పయోగించికోలేదో అని పరీక్ష చేయుటకు వ్యాయకాఖి బారికి సందు నియ్యవలయునని సెలెక్టరుగారు నుడివీరి. దొరతనమువారు తాను నూచించినవిషయమున కొప్పికొనినచో ఈ కాసనము నిల్పుట కేమియు అభ్యంతరము లేదనిరి.

పండిత మోతీలాలు నెహ్రూగారు

సర్ చిమనులూలుగారి నూచనము తీవ్రముగా ఖండించి హోంమెంబరుగారియొక్క తియ్యని వాదములన సభవారు పారపాటుపడవలసి నెహ్రూ గారనిరి. సామాన్య శాసన మన సేమి అసాధారణశాసన మన సేమి? సాధారణ శాసనములన సేరముల నోచలేక పోయితిమని దొరతనమువారని సభ్యులు దొరతనమువారు పరిపాలనజేయుటయందు చేతకాక పోయినని అర్థము. (హార్డ్ థ్యులు) అంతియకాక వారు చట్ట నియమములను ఉల్లంఘించుటయందు లైసెన్సుకాలయనని గోరుట అంగ్లేయ శాసన శాస్త్రముయొక్క తత్వమునకు నెహ్రూగారు స్త్రోత్రము చేసి అట్టి మంచి కాసన ములను ఈ శేతములోనికి దిగబడి చేసియు అంగ్లేయదొంగలు చక్కగా రాజ్యపరిపాలన జేయలేక పోయినచో వెంటనే యింగ్లాండు నకు ఓడనెక్కి బ్రయాణము కమ్మనెను. ఈ చట్టము విప్లవకాచే రులై నువయోగించుట కుద్రేకింపబడినదని దొరతనమువారు పృథువాదము మిషగా నిజముగాదనిరి. దొరతనమువారి కాసనమును పరియోగపనికి కావలయుననికోరుచున్నారు. ఇదిదరలో రద్దయింబడిన కాసనభాగములన ఆరాజకము నణచవచ్చు నుగాని రెండవ భాగములన యేంపుమైనను ఆన్వాయమై నదని దెల్పవచ్చును. అరాచకవాదలసంఘము లెవ్వరికైనను దెలియునా? తెలిసినయెడల దొరతనమువారు చట్టవిరుద్ధమైన సంఘములని చాటిసంతమాత్రమున వారు వారిపనులను మానుదురా? విదేశపాలనపద్ధతి శేకారప్పదాయకము. ప్రజల అభిప్రాయ పిదదముగా దొరతనమువారు పరిపాలన సల్పదలమను న్నారు. వారెట్టి కఠినకాసనములను తయారు చేసినను ఆరాజక కుము అణచలేరు. దొరతనము వారికి సినంతకంటె ఆరాజకమాచన లెక్కువగా నున్నవని దాసు డిప్టీమెంటులోని ప్రతిపక్షమును తాను నిజమనిదెల్పెను (నమకు, వినుడు) "మీరు వినక జాగ్రత్త తీసికొననియెడల బిరోజు ఉదయము మీరు నిద్రనుండి మేల్కొంచి నప్పటి కేవలంతయు కట్టచేసినదని మీరు తెలిసికొనదరని నేను చెప్పచున్నాను. అప్పుడు యేమిచేయుటకుమికుదెలియదు. (హార్డ్ థ్యులు) నేను సహేతుకముగ దెల్పచున్నాను. నాదేశస్థుల శ్రాద్ధానామకెను. అరాచ. పు అలలపాటు పోటు నాకుదెలుసును మీకతినకాసనములు అరాచకమును అణచివేయు ననుతలంపు సత్కర్మనకు మిక్కిలియారము. తన దౌర్జన్యరాహిత్య ఆహారాన్వయములన మహాత్మాగాంధీ పూర్తిగా ఆరాజక సేరములను అణచెను. మీరే అతనిఅధికారము నాశనము జేసిరి. మీరే దానిఫల ముకభివంచలని యున్నది".

సామాన్య కాసనమును అసాధారణ కాసనమును జంటగా నుపయోగించవలయుననిన అభిప్రాయమును ఖండించెను. సామాన్యకాసనము వచ్చినప్పుడు అది యింగ్లీషు ఆచారము. యీచట్టమునకు బదులు మరయొక జేడియు యివ్వబడదు. ఈచట్టము అరాజకులమీదకాదు. కాంగ్రెసు వాదులమీదకేను పయోగింపబడుచున్నది. ఈచట్టము యింగ్లీషు కాసనతత్వని యాపణమునకు ఒక గొప్ప కళంకము. ఇదియింగ్లీషుజాతివారికి ఒకమచ్చ. ఈకాసనముతనపరగజాలాగాని మరియొక పరగజాలాగాని యేకరగజాలలోగాని ప్రమలోనికిరాబడునని ప్రకటన గావించబడినప్పుడు దానిని ఉల్లంఘించుట తన విధిక్యత్య మనియు దానట్లుయీ కాసనమును ఉల్లంఘించమని ప్రేరేపణచేసెద ననియు పండిత మోతీలాలు నెహ్రూగారు దెల్పిరి. (ద్విపార్శ్వములు చెలరేగెను)

ఫటర్లీ పార్లమెంటుకసభ్యుడు

పండితమోతీలాలు నెహ్రూగారు ప్రస్తుత కైబిలో దొరతనమువారిచే బంధింపబడెను. (వచ్చు) 1921 సంవత్సరము లో ఆయన చట్టము నుల్లంఘించెను. ఇకతయన నుల్లంఘించెను.

కనుకమును పండితునిమీద నపయోగించెదరని అభిప్రాయముతో నీకాసనమును ప్రోత్సహించెను. శాస్త్రజ్ఞులైనవారితే యేర్పాటు గాబడినచట్టము నియమబద్ధమైకై కాసనయోగ్యమైనది. యద్దపయములో ఆరాజక సేరములు తగ్గినవి మహాత్మా గాంధీగారు రంగములోనికి రాకమునవే అట్టి సేరములుతగ్గినవి. యిప్పు డా యన అట్టి సేరములను ఆణచవచ్చును. అసాధారణ కాసనప్రయోగము కష్టమైన ధర్మియ అతిభాగ్యతాయత మైనదనియు అధికారులు చీటికి మాటికిని యీ ఆన్వాయబామును వదలనియు కార్యనిర్వాహకముం దనుభవము గలిగి చెప్పేకి వ్యాయము లివి అని పారిశ్రామిక సభ్యుడు ఫటర్లీ గారు దెల్పిరి.

జిన్నాగారు

అధికారుల స్నేహములనను కూటమిలోను వచ్చిన ఆల్పంతమైన వ్యాయశాస్త్రమును చుట్టి గారు మరచిరి జిన్నా గారనిరి. చారిత్రియం దంతిపాండిత్యముగల చుట్టిగారు లేని యిట్టి నిరంకుశకాసన మునందమనియు గావతననియు గోరుటకు జిన్నాగారు వశ్యర్యపడిరి. వంగరాష్ట్ర ఆరాజక అంతోశనముయొక్క చరిత్రమును చుట్టిజేతయ సంగత్య శాసనప్రయోగములన సేరములు లేవని దెల్పుట కేవలము సత్కర్మమును దూరమని దెల్పిరి. దేశసంగత్యకాసనము అందరి కాసనసభ్యుల ఆమోదమును బడసెనని ఫటర్లీగారిజ్ఞప్తి కిదెచ్చిరి. వీరి ఆమోదనయే కానియెడల అది సభలో నిరాకరింపబడెడిది. అధికారులకు గుణపాతముగా నుండవలయును. అ అర్థరు లెట్లు కాపాడుట? ప్రజల అభిప్రాయానుసారముగా కాసనములను నిర్మించియూ లేక తమయిచ్చును ప్రకారము కాసనములను గావించి యా పరిపాలన సల్పుట? ప్రజాభిప్రాయమునకు వ్యతిరేకముగా దొరతనమువారు కావించినచో వారెన్ని కఠినకాసనములు కావించినను విప్లవము నణచలేరు. విక్టోరియా రాజ్యాధికారమును పూనినది మొదలు 1906 సంవత్సరమువరకు మున్నునొక్క విప్లవ కారణములన నొక్క సేరమైన జాగినదని స్పష్టమైన మున్నుదాయని జిన్నాగారడిగిరి విప్లవోద్యమమున గారామేమి? ప్రజల వ్యాయపాక్కులను బురాక్రసి హరించుటచే యిట్టి ఉద్యమములు బయలుదేరుచున్నవి. విప్లవమునకు దొరతనమువారే తల్లితేరు. వారి కున్న స్నేచ్ఛాదర్శములకు తావిచ్చుటలేదు. తాను సర్ చిమను లాలు గారి నూచనలనంగీకరింప నని యుపూర్తి గాయా కాసనము రద్దు కావలసినదియు జిన్నాగారు దెల్పిరి.

"ప్రజల భావము ప్రకారము జరుపుడు. వారి భావములప్రకారము నడుపుడు. వ్యాయమైన వారి ఆచరణములను ఆచరణలోనికి దెండు. అంగ్లేయులు తమ కాసనములకొరకు తక్కువారము గావించి. ఆపసర మైనయెడల అట్టికాసనములను పరిపాలనమును ఈదేశములో నుంచుటకు వానిని రక్తపాతము గావించుటకు నేను జంకను" (హార్డ్ థ్యులు)

కర్నలు క్రాఫర్డు

సభలో నెవ్వరును ఆరాజకమును ఖండించిరి కారని కర్నలు కాఫర్డుగారు వాపోయిరి.

డాక్టరు గౌరుగారి సమాధానము

చర్చ అయినతర్వాత డాక్టరు గౌరుగారు సమాధానము చెప్పెను వంగదేశములో సంఘ మేదేని కాసననిబద్ధమైనది కాదని నేడు చాటింబివా యని అలెగాంజు వడ్డీమెనుగారి నడిగిరి. అందుకొరకు చట్ట మనుపయోగమునీరి.

సర్ అలగొంజరుగారు సమాధానము

పండిత మోతీలాలు నెహ్రూగారి వాదనములన ఆరాజక ఉద్యమమున్నదనియు అది యింకపరగభాలకు ప్రాక వచ్చుననియు దెలుపుచున్నది మడ్డీమెనుగారు దెల్పిరి.

లా అర్థరులను గాపాడుటయందు దొరతనమువారు తమ ముఖ్యవిధిని నెరవేర్చురనిరి. దేశసంతమును ప్రకాశతీధిలోనన్నదని గౌరుగారు దెల్పుటచే తాను వంగరాష్ట్రములోని సేరములు, బంధపాటు, ఆయుధములు మొదలగు వానిని బేర్కొనవలసినవచ్చని మడ్డీమెనుగారు దెల్పిరి. పరిధియు తీవ్రప్రాయమును దాల్చినచో దొరతనమువారు మార్చలు లా పాటింపవలసి వచ్చును. ఆచుంచినది నాయభిప్రాయము కాదు. అన్ని రంగులనే అట్టికేమునుగుగాని అదివ్యాపించి నాశనము చేయబోవునప్పుడు ప్రయత్నము చేయవలసోము చెంబరుగారనిరి.

పటేలుగారు— దేశసేవాగ్నిని మీరు దేశసేవాగ్నిని మీది అణచెదరా!

హోంమెంబరుగారు— దేశసేవాపరాయణము గల హిందూదేశము నాక్ష్మి మేగాని ఆరాజకమైన హిందూదేశము నకు నేను సమ్మతించెను.

ప్రారంభింపి మాట్లాడుచు చిమనులూలుగారు నిరూపించిన నూచనము దెల్పి దొరతనమువారు దానిని ఆలోచించెదరనెను.

కాసనవిరుద్ధము లైనవని ప్రకటించిన సంఘములవారు వ్యాయ కోర్టులలో వాదించుటకు అధికారమిచ్చుకాసనమును దొరతనమువారు కావించుటకు వాగ్దానము చేయవలయు ననిరి. అట్టి వాగ్దానమునుట్టి తమవోటుచేయుటకు ననిరి.

తాను యిండియా దొరతనము వారివిషయమై సంప్రతింప లేదనియు, అందుచే వాగ్దాన మియ్యలేననియు దెల్పెను. ఆ యి న ప్పటి కిని వారి నూచన విషయమై దొరతనము వారు ఆలోచించెదరు. సభ్యులు లేదరనిదిరి తా ననుకొనుటలేదనిరి. వారిపనులన్నియును మేల్కొలుపులుగా భావించెదననియు అట్టి గట్టి ఆరాజకపు సేరములు జరుగుచున్నప్పుడు దొరతనమువారిచేత నున్న ఆయుధమును క్రిందబడచేసెదరా యని మడ్డీమెనుగారనిరి.

అది ఆయుధమే కాదని నెమ్మదిగా మోతీలాలుగారివా క్యము వివరదెను.

అది ఆయుధమని తమ అభిప్రాయముననియు పండితుని అభిప్రాయములో కాకపోవచ్చుననియు దెల్పెను. రహస్యపు సంఘములను ఆన్వాయములనియు వ్యాయనిబద్ధమైనవి కావనియు ప్రమరించుటకు వీలులేకపోయినప్పటికిని శత్రువుతో రుటకు బ్రయత్నించుమన్న యితరసంగి ములవారిని అణచవచ్చుననియు వారి అభిప్రాయము.

పటేలుగారు— కాంగ్రెసు విచ్చికభటు లనియు మీ అభిప్రాయము.

హోంమెంబరుగారు— కాంగ్రెసుక్రీడు దౌర్జన్యముత్రముగా మాత్సర్యయెడల ఆటులే. కాసననిబద్ధముగాని సంఘమును విచ్ఛిన్న పర్చుచు కాసనములోని కొంత భాగము చదివి అది న్యాయమయిన నిరూపణము గాదాయని సభికులను మడ్డీముగాను అడిగిరి. మాసాక్షులును భయభ్రాంతులగు జేయబడి చంపబడుచున్నార. మా ఫిల్లపాలీకు కమిషనరుగారిని చెట్టికుక్కను దరిమిట్టు చంపుటకై జేటాడుమండగా నేను ఊరక మామమండెడిదా? రివాల్వరులు ధరించి దేశములోని వారలను భయవిహ్వలమానములను గావించుచుండగా నేను నిలబడి మామమండెడిదా? అట్లు చేయను. నేను యిండియాదొరతనమువారి సభ్యుడనుగా నున్నంతవరకు నిస్సహాయునివలె నూరకుండను. (హార్డ్ థ్యులు) అప్పుడు సభవిభాగమైనది. డాక్టరు గౌరుగారి తీర్మానమునకు 71 వోట్లును వ్యతిరేకముగా 81 వోట్లును వేచేయబడినవి. అనధికారసభ్యులు హార్డ్ థ్యులు చేసిరి. కడపారి లిల్లు సభలో జరుపుట ప్రారంభముచేయుటకు గౌరుగారు కోరిరి. కాని 23 వ కేదీరకు నిలిపివేసిరి.

అప్పుడు సర్ అలెగాంజు మడ్డీముగాను లేచి దైన్యముతో భూపేద్రనాధిభానుగారి మరణవార్త దెల్పిరి. వారు భూపేద్రనాధిభానుగారిని స్తుతించిరి. సర్ శివస్వామిఅయ్యరు, జిన్నా, నెహ్రూ, అబ్దుల్ కాసీము, లిండ్సే మొదలైనవారు ఈ స్తోత్రపాతమున కంగీకరించిరి. రేపటివరకును అసెంబ్లీ నిల్చి చేయబడినది. (అ. వె)

లీ సూచనలు

ఆంగ్లో హైందవ ప్రతికల వ్యాఖ్యలు
కలకత్తా, నవంబరు 15- లీ సూచనలు అసెంబ్లీవారిచే నిరాకరింపబడినపంధర్పమున బల్లికుసర్వకలవిర్పాడుకుశ్రయోదాయకమునకు నుసి పదుపాయలు లాంగర్లు విషయమున అసెంబ్లీ నాయ ధారాగామైన చిర్యదీసిగిని సానుభూతిని కన్నగుచుకొనబడినవి యలనియు అందుకు బదులుగా సభ ఆనివయమున ప్రతిఘము సల్పెననియు వారజకములన లాభింపలేదనియు "స్టేటుమెను" బిల్డ్ ప్రాయమన్నది. రాజ్యాంగ వీక్షణ ఘోషా సమావేశమై యిండియాన సర్వమువారి కేటములు లీసూచనల ప్రకారము హెచ్చుచేయబడితుండును యిక్కముందు యింగ్లాండు నుండి వాడు దిగుమికాకుండ చేయుటకును బ్రయత్నములు నూపుచున్నప్పుడు డిల్లీ, కోహాల్ లలో హిందూమహమ్మదీయల రులు జరుగుచున్నవని "ఇంగ్లీషుమెన్" పత్రిక నూపుచున్నది. సర్వములలోనున్న క్రిటిషుఉద్యోగు లందరిని దీసికొనిత్రావించునా దేశములలోను యేమి అభివృద్ధికు అనుబాధిభ్యక ప్రశ్నించుచున్నది.

స్థానిక వార్తలు

తపాల నోటీసు:—కొలంబోమిడుగా దక్షిణ ఆఫ్రికాకు బోయెడి టపా జనరలుపోస్టాఫీసువద్ద రేపు సాయంకాలము 6-25 గ మా యబడును.

లా కాలేజీ:—మదరాసు లా కాలేజీ మైకల్స్కు తెలపుటగాను నిన్న నూయబడెను. మరల ఆక్టోబరు 2వ తేదీన తెరువబడును.

వేదాంత ఉపన్యాసము:—క్వాట్రీ సప్రాజా హుస్సెను గారు ఆలిఫురు మహమ్మదీయ ప్రచారకులు వేదాంతమతము గూర్చి బక్రయ్యడి పేరాహేలనందు రేపుసాయంకాలము 5-15 గ ఉపన్యసించెదరు. గౌ॥ వ్యా॥ వి. వి. శ్రీనివాసయ్యంగారు అధ్యక్షులు నుందురు.

రాకపోకలు:—కొల్లెంగోడు రాజాగారును ఫి మరీ ల డైరెక్టరు సుందరిరాజుగారును నేడు చెన్నపురివచ్చిరి. సామ్రాజ్యశాసనసభ్యులు ఆర్. కె. మణ్నిశం చెట్టిగారు నేడు సిఘానుండి వచ్చిరి.

టి. వి. శేషగిరి అయ్యరుగారు వరదల సహాయసంఘము అధ్యక్షుడు గొన్నరాత్రి ఆయాజిల్లాలు జూడబోయెను. సర్. టి. దేశికాచారిగారు నిన్నరాత్రి సిఘాబోయిరి.

గృహముకూలి చచ్చుట:—నడుదయం పనకు వాకం ఇబ్రహీము వీధిలో ఒక నూతనగృహమునిర్మాణము పూర్తి అయినపిదప కప్పను, అనుకొనియున్న ఒక స్తంభమును బయటకు లాగుచుండగా మైకల్స్కు కూలి క్రిందబడెను. మేస్త్రీ వాడు దానిక్రిందబడి చనిపోయెను. నిచ్చనబట్టియున్న ఒక బాలునకుగూడ అసాయముకలిగెను. చగ్గరనున్న ఏజంటు మరియిరువురువంటనేబోయి కళేబరములనుబ్రయటకుదీసిరి. మేస్త్రీ వాడు మరణించెను. బాలుడు ఆస్పత్రియందు చికిత్స గావించబడుచున్నాడు.

మదరాసు ప్రజారోగ్యసంఘము:—పై శేరుతో నోక సంఘమును మద్రాసులో స్థాపించుటకు కనివారము 20 వ తేదీ సాయంత్రము 4 1/2 గంటలకు 5వ తీరనమునందు, కార్పొరేషను ఆరోగ్యశాఖాధికారి యగు డాక్టర్ రాఘవేంద్రరావు నారి యధ్యక్షతక్రింద జరుగును. సంఘోద్దేశములు, నియమావళి, ఉద్యోగియుల నియామకము, చర్చింపదగిన ఇతర విషయములగుగూర్చి చర్చ జరుగును. ప్రజారోగ్యముపట్ల నభిమానముకలవా రెల్లరును విచ్చేయ బ్రార్థితులని కార్యదర్శులగు డాక్టర్ సదాశివన్, సి. యస్. గోవింద పిళ్ళగార్లు ప్రకటించుచున్నారు.

బల్లారి కూలీలు

అస్సాము నుండి తిరిగివచ్చుట

మదరాసు ప్రభుత్వమువారు యాదిగువవీరిని ప్రకటించిరి:—

మదరాసుకు జరగానిలో కొన్ని జిల్లాలనుండి అస్సాముబోయిన కూలీలు తిరిగివచ్చుమన్న విషయమును గుర్తించి, గతర్నమెంటువారు యాదిగువప్రకటన గావించు చున్నారు. ఈవిషయమున మదరాసు ప్రభుత్వమువారు అస్సాము ప్రభుత్వమువారితో సంప్రదించియుండిరి. చివరకు వైద్యసంఘం 800 వంటి కూలీలకు టిడిప్రీక్టు లేబరుశంఘమువారు 12 వ తేదీన విడిచిపెట్టిరిని తెలియుచున్నది. (ప్రభుత్వప్రకటన)

వేలం నోటీసు

లాభమధికము, మించిపోవును, త్వరపడును
12 క్రొత్తగ్యానులుయిట్లు, స్టాండులు, పంపులు, 2 ఆక్సిసోడావాటరు మిషనులు, సిలెండర్లు, పంపుపిల్లర్లు, సోడాబుడ్లు, బండి, పెద్దకేసులు ఇగయిరాలు ది 21-9-24 ఉదయమున గోదావరిజిల్లా పెద్దాపురంలో వేలంవేయబడును. అన్నియు క్రొత్తవి. ఆక్సిసోడావాటరు మిషనులు వాట్లంకెట అని యే బుడ్డిలోనికి నీరునింపుకొని గంటకు 200 బుడ్లు రయాడ చేయను. వి. రామమూర్తి, పెద్దాపురం.

నెంట్ తామన్ మాంబునందు ఘోరహత్య

ముగ్గురుస్త్రీలను తుపాకితో కాల్చుట

హంతకుడు తప్పించుకొని పారిపోవుట

నిన్నరాత్రి నెయింటు థామసు మవుంటు రైల్వేస్టేషనునందు జరిగిన అత్యంతఘోరముగు హత్యలు ప్రజలందరి ముగ కలవరమును గలిగించెను. రాత్రి 8 1/2 గంటలకు, రైల్వేస్టేషనున కేదురుగనున్న గుడ్డుపెద్దనందు వసించుచున్న అసిస్టెంటు స్టేషనుమాస్టరుయొక్క భార్యను, మేనకోడలుని, తల్లిని ఎఫ్కో రివాల్యరుతో కాల్చి పారిపోయిరి. దోషి ఇంకను పట్టుబడలేదు.

అసిస్టెంటు స్టేషనుమాస్టరు గుయరామకృష్ణన్ గారు, నిన్నటిదినమురాత్రిహ్యాటేయగుటచే తన బసరుండి స్టేషనులోనికి వచ్చెను. గృహమునందు ఆతని తల్లియు, భార్యయు 9 నెలలగర్భిణిగానున్న మేనకోడలు ఆమె పిల్లలును గలరు. 8 1/2 గంటలకు చెన్నపట్టణమునండి బోటుమెయిలు స్టేషనులోనికి వచ్చెను. మెయిలుబండి యథాప్రకార మచ్చుల రెండు నిమిషము లాగి చెడలిపోయెను. ఇంతలో గుడ్డుపెద్ద వైపున రివాల్యరు శబ్దమును అర్ధనాదమును వినిపించునోకొంద రచ్చటకు వెళ్ళిచూడగా అసిస్టెంటు స్టేషనుమాస్టరుగారి గృహమున గల స్త్రీలు ముగ్గురునుక్రిందపడి పోయి యుండిరి. వారిముగ్గురికీరములనుండియు రక్త మవరిమితముగ గారుచుండెను. తల్లి ఎదురొమ్మపై బలముగ గాయముతగిరియుండెను. గర్భిణిగానున్న మేనకోడలు హంతకుడు పిల్లలను కాల్చునేమోయను భయముచే నడ్డముపోగా రివాల్యరు గుండు ఆమెగర్భముగండా చొచ్చుకొని పోయెనని చెలియుచున్నది. ఇంతలో ఎ.ఎన్.ఎం గారి భార్య అడ్డమురాగా నామపైనగూడ హంతకుడు రివాల్యరును క్రేల్చగా నాగుండు ఆమెచేతిపై తగిలెను. హంతకుడు శిపాయివలె గాన్పించె నని ఈమె చెలిపెనని అనుకొనుచున్నారు.

మదరాసు జేసరలు హాస్పిటలునకును ఆంబులెన్సుకారు కొరకు ఎగ్జ్యుకులలోని రైల్వేఅధికారులకును ఈవార్త వెంటనే తెలిపానుద్వారా చెలియజేయబడెను. 9 1/2 గంటలకు రైల్వేఅధికారులు ఎగ్జ్యుకునుండి రైల్వేపోలీసు పటాలమును మాంటునకు రైలులోపంపిరి. వారువచ్చి స్టేషనునందు కాపలా గాయంచుండిరి. ఆంబులెన్సుకారు 9 గ 40 నిమిషములకు హత్యలు జరిగినప్రదేశమునకు జేరెను. గాయములచే బాధపడుచు విషమస్థితియందున్న ముగ్గురుస్త్రీలను స్పృశి తప్పియున్న స్థితిలో ఆకారునందు వెంటనే జేసరలు హాస్పిటలునకు గొనిపోబడిరి.

ఒకస్త్రీ మరణించుట

జేసరలు హాస్పిటలునకు మార్చబడిన ముగ్గురు స్త్రీలలో ఎదురొమ్మపై గాయముతగిలిన వృద్ధురాలు గాయముల ఫలితముగా హాస్పిటలునందు రాత్రి మరణించెను. మిగిలిన ఇద్దరుస్థితి యా చాలక్లిష్టముగనున్నది. గర్భిణిలో నున్న స్త్రీకిని చేతిమీద గాయము తగిలిన స్త్రీకిని ఈదినము శస్త్రచికిత్స యొనర్పబడును.

తుపాకితో కాల్చబడిన ముగ్గురుస్త్రీలలో అసిస్టెంటు స్టేషనుమాస్టరుగారి మేనకోడలు 9 మాసముల గర్భిణిలో నున్నయామె కూడా నేడుదయము 11 గంటలకు మృతినొందెను. ఏ.యస్. యం. గారిభార్య ఆపాయస్థితిని దాటినదని తెలియచేయబడెను. హంతకుడు తుపాకితో కాల్చినపుడు ఏ. యస్. యం గారి తల్లి చంపుతున్నారో చంపుతున్నారో అని కేక లిడెనట. అంతట ఆయన ఒక పోర్టర్ ను ముందుగా పంపి పిమ్మట తాను పోయి జానుపనికి ముగ్గురు స్త్రీలను తుపాకితో కాల్చబడి రక్తప్రవాహములో మునిగియుండిరిట హంతకు డింకను పట్టుబడలేదు.

బర్మాగవర్నరుగారి సంచారము

రంగూను, సెప్టెంబరు 15:—నేడు మధ్యాహ్నము బర్మా గవర్నరుగారు మైన్ మోకు బయలు దేరిరి, ముఖనాటి ఉదయమున కచ్చుటికి చేరెదరు. (అ. ప్రె)

మరణవార్త

(ఆంధ్రప్రదేశ్ ప్రత్యేకతంతరివార్త)

అండకో, సెప్టెంబరు 17:—పూర్వముక తుడు ఇండియా సహాయములకై నన్న సర్ థామస్ హార్లు నెనుగారు చనిపోయిరి.

గుంటూరు, భీమాకంపెనీ మోసము కేసు

ముద్దాయిలపై శిక్షను ఖాయపరుచుట

(న్యాయమూర్తి రామేశము, జాక్సనుగార్ల యెదుట)

గుంటూరు, ఆసియ్య కమర్షియలు లైఫు ఆఫ్ఫైరెన్సు కంపెనీ మోసముకేసునందు (1) జె. కె. రాజేశ్వరరావు (2) బలిజేపల్లి లక్ష్మీకాంతము (3) రాజేశ్వరరావు అను ముద్దాయిలు, నెవన్సకోర్టునీర్నపై హైకోర్టునందు గావించిన అప్పీలు నందు, ఈదినమున న్యాయమూర్తులు రామేశము, జాక్సనుగార్లు ఏకగ్రీవముగ తీర్పుజెప్పుచు క్రింది కోర్టుశిక్షలను ఖాయపరిచిరి.

తీర్పువివరములు:—1 వ ముద్దాయి ఆసియను కమర్షియలు కంపెనీయందు, చెన్నర ప్ర్యము విజన్సికి కార్యదర్శి. ఈకంపెనీయొక్క హెడ్డుకార్యర్లు బొంబయియందు గలరు. ఇతను 1916 సం॥లో కార్యదర్శిగ నియమింపబడెను. రెండవ ముద్దాయి, 1918 సం॥న గుంటూరునకు సబవిజంటుగ నియమింపబడెను. మూడవముద్దాయి గుంటూరునం దీకంపెనీయొక్క వైద్యపరీక్షాధికారి. ఇతను కలకత్తా నేషనలు ఎల్.ఎం. ఎస్. సంస్థయందుడిగ్గి నందెను.

ఈ ముగ్గురును గలసి, వి. వి. సుబ్బారావు అను కృత్రిమపు వ్యక్తిపేర 1920 జూలై 30 తేదీన రు 10000 లకు భీమా జేసిరి. ఈ సం దర్భము నభీమా పత్రము లలో చాల చాలాని పై న 1 ముద్దాయుడేతనే వివరము లన్నియు పూర్తిచేయబడెను. పాలసీకమిషను రెండవ ముద్దాయి కే చెల్లెను. మూడవముద్దాయి మనిషిని జూడకయే సర్టిఫికేటు నొసగెను. కొన్నిదినములు గడచినవెంటనే వి. వి. సుబ్బారావు కలరావచ్చి మరణించినట్లు చెలియజేయబడెను. ఆతని భార్యకుబుట్టు యను కృత్రిమపుస్త్రీపేర భీమామొత్తమునకు దరఖాసుచేయబడెను. హెడ్డు ఆఫీసువారు రు 9864 లను పంపిరి. ఇది1వ ముద్దాయుచే దీసికొనబడెను.

రెండవ మూడవముద్దాయి లీ కుట్రయందు మొదటిముద్దాయుచే అమాయకులగు సోధనములుగా నుపయోగింపబడెనని అప్పీలుదార్ల తరపున వాదించబడెను. ఈవిషయమును నమ్మటకు వీలులేదు. వీరివాదనప్రకారమైనను ఇది కుట్రయని తెలియకపోయినను, ఏదోయొకకుట్ర జరుగుచున్నదని, 2, 3 ముద్దాయిలకు తెలిసియుండవలెను. 2, 3 ముద్దాయిలు ఏమియునెరుగనివారుగాను చదువుకొన్నవారు. ఇట్టిమోసములను వదిలివేసినయెడల ఈ దేశమునందు భీమాకంపెనీలు గాని ఇతర కంపెనీలుగాని అభివృద్ధినొందజాలవు. వానియందు ప్రజలపనుకముపోవును. ఈకేసునందు విధింపబలసిన గరిష్ఠశిక్ష 15 వత్సరములు. సెషన్సు కోర్టున్యాయాధికారి ముద్దాయిలయెడల సరళభాషమునే గవ్వరచి 1 ముద్దాయికి 5 వత్సరములు, 2, 3 ముద్దాయిలకు చెరి మూడువత్సరములశిక్షను మాత్రమే విధించెను. క్రిందికోర్టు శిక్షలు ఖాయపరుపబడెను. ఈఅప్పీలునందు 2 వ ముద్దాయి తరపున డాక్టరు స్వామినాథను, బుర్రా సత్యనారాయణగార్లును, 3 ముద్దాయిలతరపున బాల్కర్లు వి. ఎల్. ఎలిరాజు, సి. శ్రీధరను గార్లు వాదించిరి. మొదటిముద్దాయి తరపున న్యాయవాది లేడు.

ఏలూరు చేర్యన్ గారి క్రిమినల్ కేసులలో తీర్పులు

సెప్టెంబరు 17:—ఏలూరు మ్యునిసిపల్ చేర్యుగార్ల న కయసా హెబ్ బడేటి వెంకట్రామయ్య నాయుడు బి. ఎ. యం. యల్. గారు డిప్యూటీ మేజిస్ట్రేటు కోర్టులో మి రా॥ 99 క్రియతులు మానేపల్లి సూర్యనారాయణ, కందుల సత్యంగార్లపై తెచ్చిన క్రిమినలు కేసులలో 15 తేదీని తీర్పులు చెప్పబడినవి. ముద్దాయి లిరువురుకును చెరి రు 750 లను జరిమాన విధింపబడినది. జరిమానా చెల్లించనిచో రిమాసములు కైదు ననుభవించవలయును.

(స్వక్రమవిలేఖరి)

కాంగ్రెసుకుదు ఐకమత్యము

నే. రాజగోపాలాచారిగారి యభిప్రాయములు
అ సహాయవాదులు బయటనుండి పనిజేయవలెను
నిర్యోజితా తాతాకా మహాసభయందు దృఢత్వతపసిచిన

అభ్యుదయవాదులు

కాంగ్రెసు పరిపాలనా విధానముగూర్చి వాయకు
లిప్పుకు దీర్ఘముగా ఆలోచించు చుండుటచే తానావిషయ
మున నేమియును నుకునబాలకని జెప్పదు క్రిమాను రాజగోపా
లాచారిగారు ఉపన్యాసము ప్రారంభించిరి. ఇట్లు పోయె

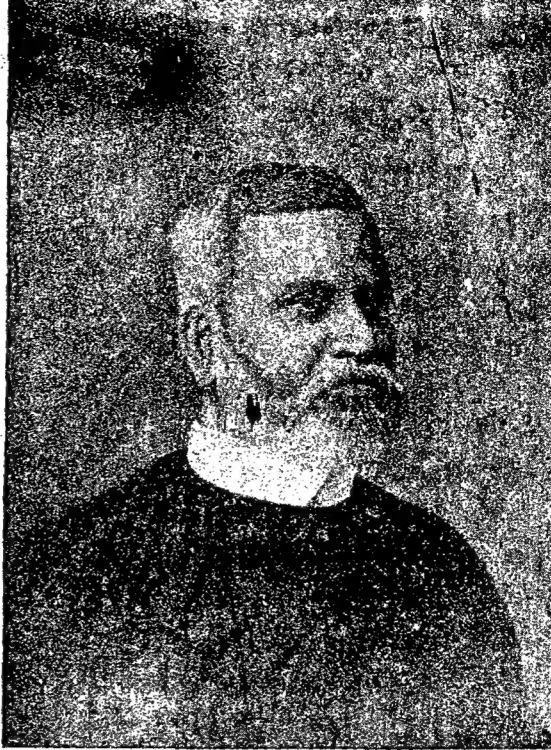
ఈదేశీయసంస్థ నాలుగేడలనుండి మహాత్ముని నాయకత్వ
ముక్రింద నడచుచున్నది. ఆయన బోధనలన్నియు యాసంస్థ
ద్వారా అమలు జరుగుచుండెను. మహాత్ముని ఉద్యమము ప్రా
రంభమగునదికి ఇండియాదేశమంతయు యాధోరణియం
దెడలెను. ఎవ్వరును అడ్డు చెప్పబాలకుండెరి. అడ్డుబెట్టదలచిన

మహాత్ముని యనుచరులు తగ్గిరి

మహాత్ముడు బోధచేసిన ధర్మమును నమ్మి అనుసరించు
వారి సంఖ్యయే తగ్గినది. వరదలపోలు చాల యెక్కువగానున్న
పుడు గాంధీమహాత్ము డొక్కఁడు కమపశినడపుమండిన పడవ
ననుసరించి అగ్రకు తేలుచుబోయిరి. కాని వరదలు తగ్గిపో
యినపిదప అట్టివారి సంఖ్య తగ్గినది. మహాత్ముని సిద్ధాంతము

కాంగ్రెసుకుదు ఐకమత్యము

కాని బహిష్కరణములకు వెనుక జెట్టి దానితోబాటు
రాట్నముపనిగూడ మానగూడదు. అట్లుజేసినచో కాంగ్రెసు
మరల జనసమూహము గూడు మామూలుసభయగును. కాంగ్రె
సు అందరంగీకరించు ఏకకార్యము జరుపుచుండు జాతీయసం
స్థగా మండవలెను. అల్పసంఖ్యాకులచే ఆమోదించబడు కార్య



శ్రీ శేషులగు భూపేంద్ర నాథ బానుగారు

ఉద్యమము వెనుకబడలేదు

అట్లని కాంగ్రెసు ఉద్యమము వెనుకబడెననిగాని, కాం
గ్రెసువలన ఏమియులాభము చేపూరలేదనిగాని భావించరాదు
మనము కాంగ్రెసుద్వారా సాధింపజున్నది సాధింపనే లేదు.
విదేశీద్రవ్యముయొక్క నిర్లక్ష్యపువహిలన తొలగనేలేదు
కాని కొట్టకొలది ప్రజలు తమ ఆత్మక క్షిని గుర్తొంగిరి. ప్రభు

దక్షిణ యిండియావరదలనిధి

బొంబాయి గవర్నరు గారువారికి తీసుజీ వెయ్యిరూపాయ
లిచ్చిరి.
బొంబాయి, నెలైంబరు 15:—బొంబాయి గవర్నరు
గారును వారిసతీమణి విల్మిని దొరసానిగారుగలసి రు 100)
దక్షిణయిండియా కేంద్రవరద సహాయ నిధికిచ్చిరి. (అ. ప్రె.)

బర్మాగవర్నరుగారివర్యటనము

రంగూను, నెలైంబరు 15:—బర్మాను బర్మాగవర్నరు
గారు మైమొనకు బ్రయాణమై వెడలిరి. (అ. ప్రె.)

సర్పాపానీ సాకువీలగుగారివర్యటనము

రాంచీ, నెలైంబరు 15:—బీహారు ఉత్పత్తిరాష్ట్రముల
గవర్నరుగారగు సర్పాపానీ సాకువీలగుగారు సోటర్-హిల్స్
18 ఆక్టోబరు తేదీన విడచి నవంబరు 3 వ తేదీకితొలిగి వచ్చెన
రు. (అ. ప్రె.)

దక్షిణ ఇండియా ఎథెలిటికి సంఘము

వైసంఘమువారు బాలురకు ఆటకలమును, ఉచితపఠన
మందిరమును నిర్మించునట్టి ఏర్పాటుతో ఆసంఘమువారికి కా
ర్పొరేషనువారు ఒక ఫలమును 10 ఏండ్లకు అద్దె కిచ్చియుండిరి.
దానిని తిరిగి 16 ఆగస్టున కాంక్షను చేసియుండిరి.

స్థానికసంఘమువారు గవర్నరు మొంటువారు కాలపరిమితిని
నిర్ణయించుట మాడదనియు దక్షిణ ఇండియా ఎథెలిటిక్ సంఘ
మువారు కట్టినట్టి భవనములు మొదలగువానికి కార్పొరేషను
వారు కాంపెన్ శేషక్ ఇవ్వరనియు కార్పొరేషను వారికి
భవనములు తీసివేయించుటకు గాని కాంపెన్ శేషను ఇచ్చుటకు

డా. నరేశమొదలియగుగారు సిటీ టెనెంటు ఆఫ్
క్రికెట్ కార్పొరేషనువారు కాంపెన్ శేషను ఇవ్వక తప్పదనిరి.
టి. సుందరరావు నాయుడు గారు వైసంఘమువారు కార్పొ
రేషనువారితో కాంట్రాక్టున కిచ్చుపడలేదనియు, వారినిబలవంత
పెట్టబాలరనియు జెప్పిరి.

సావి వెంకటాచలం కెట్టిగారు సిటీ టెనెంటు ఆఫ్
సంఘమువారి కెట్టి వాక్కును గలగజేయ లేదని తెల్పిరి.

పి. రంగనాథం కెట్టిగారు వైసంఘమువారు దాదాపు
రు. 10,000 ల విలువగల భవనములను నిర్మించియుండిరనియు,
దానిని వదలవనుట క్రయము గాదనియు, కాంపెన్ శేషను
ఇవ్వవలెననియు చెప్పిరి.

వ్యాసారావుగారు ఈవిషయమును కార్పొరేషను వకీ
లుకు తెలియ చేయవలసినదిగా ఉపపాదించిరి.

రా|| బి|| ఓ. తనికాచలం కెట్టిగారు ప్రభువునునుంచి
జరిగిన న్యవహారము క్లుప్తముగా జెప్పి సిటీ టెనెంటు ఆఫ్
కాంట్రాక్టుజేసికొనుట కెట్టి అభ్యంతరమును లేదనిజెప్పిరి.

నరేశమొదలియగుగారు ఇదివరకే నిర్మింపబడిన భవన
ములపై ఎట్టి హక్కు లేదనియు నిర్మింపబోవు భవనముల విష
యములో కాంట్రాక్టు జేసికొనగు ననియు స్థానికసంఘమువారి
కి ఏ శిఫారుసుత్రము అంగీకరింపవలె ననియు తెల్పిరి.

ది||బి|| జి. వారాయణస్వామి కెట్టిగారు వకీలు అభిప్రాయ
మిదివరకే తీసికొనబడినది గాన వాయిదా వేయ నవసరము
లేదనిరి.

ఖా|| బి|| మహమ్మదు ఊస్మాన్ సాహెబుగారు టా
క్సేషన్ ప్రైవేటు కమిటీవారి కీవిషయము బహిష్కరణనని
నూచించిరి.

ఎ. జి. పవలుగారు వకీలుకు తెలుప నవసరములేదని
జెప్పిరి.

పిదప వకీలు కీవిషయమును తెల్పు ఉపపాదన ఓటావకు
బెట్టబడి వీగిపోయెను. టాక్సేషన్ ప్రైవేటు కమిటీవారి
తెలియబరచు తీర్మానము గలపొందెను.

జోషపురం, నెలైంబరు 15:—మెర్తాకోడ్కునును మె
ర్తాకోడికిని మధ్యపరాసరిగా ప్రయాణము లేవటినందుకే ప్రారంభ
మరనని జోషపురంవార్త తెలియజేయుచున్నది. (అ. ప్రె.)

ఆంధ్రపత్రిక

1924-వ సం॥ సెప్టెంబరునెల 17-వ తేది

బుధవారము

మద్రాసు కార్పొరేషను

1923 సంవత్సరపు మద్రాసు కార్పొరేషను నివేదికను గూర్చి, ఇటీవల జరిగినసభలో చర్చ పూర్తిగాక వడ్డనే నిలిచిపోయెను. ఆరోగ్యపు నిబంధనలను జనము లధికముగ నున్నటులును, అంటవ్యాధులు తగ్గుటలను, శిశుమరణములసంఖ్య తగ్గింపుటలను సూచించినది. ఆట లయినను, వేయింటికి పది మంది జనులు చనిపోయిరి. శిశుమరణము వేయింటికి 254 వంతున నుండెను. శిశుమరణము విధానమువలన, మరణముల సంఖ్య తగ్గియుండనని, డాక్టరు రాఘవేంద్రరావుగారు సంకల్పింపి డెందుచున్నారు. కాని, మానవులలోపు శిశువులమరణము సంకల్పింపరాదు గలుగలేదు. శిశుమరణముల దామాషా ఏమాత్రము తగ్గలేదు. నగరపారిశుధ్యము చక్కదిద్ది ఆరోగ్యవేదికలు తగ్గుడువరకు ఇట్టి దృశ్యము దొలగజాలదు. పిదపాదల ఆరోగ్యవేదికవేయమై జరిగిన ఏర్పాట్లను ఫలప్రదముగాకబోయెను. నీటిసప్లయ ఏర్పాటులు లోపభూయిష్టముగ నున్నవని తెలిసినదియె. వడియిగట్టిన నీటిని సప్లయియెట కంకిను ఏర్పాటులు జరుగుటలేదు. వరిశుభ్రముగ నీటిసప్లయలెందుచే అంటవ్యాధులు ప్రబలుట సహజము. కార్పొరేషనుసభ్యులు సభలలోజూడెడి యత్నాహముతో బాటు వెలుపలగూడ పాటుపడుటకు దీక్ష బూని వలయును.

అట్టిరీతిని జూపనంతవరకు, కార్పొరేషను వ్యవహారములు చక్కబడనరవు. నూతనసభ్యులయినను ఈవిషయమై మార్గదర్శకములు ముఖ్యము. మద్రాసు కార్పొరేషనుఖర్చు 140, 43, 177 రూపాయలనుండి 146, 05, 360 రూపాయలవరకు పెరిగెను ఖర్చుకు తగిన ప్రయోజనము గలిగెనా యని సందేయము గలుగక మానదు. ప్రభుత్వమువారి నుండి 7 లక్షలు అప్పుదీసికొనబడినది. కార్పొరేషను రిజిస్ట్రేషనుండి వడ్డీ వగయిరాల క్రింద 1105480 రూపాయలు ఖర్చుచున్నది. రివిన్యూ కొలదగ హెచ్చినను, రివిన్యూ అక్కంటక్రింద ఖర్చుగూడ జూసి అయ్యెను. పన్నులలో డిమాండుకు తగిన వసూలు జరుగలేదు. ఆస్తిపన్ను హెచ్చుకేసినందువలన, ప్రజల కధికిభార మేర్పడుట దప్ప ఎక్కుడు రాబడి చేకూరలేదు. అట్టిస్థితిలో పన్నులను వెనుకటి రేటుకు తగ్గించుట ముఖ్యము. పన్నులు సంతృప్తికరముగ లేదని కమిషనరుగారు డిలుపుచున్నారు. నిలవబాకీలపన్నులు ఇంకిను అసంతృప్తికరముగ నున్నది. రోడ్లవిషయముగూడ అభివృద్ధి జూపుటలేదు. రోడ్లకు తారుబోయటయందు శ్రద్ధ వహించుచున్నను, రోడ్లకు రాయి తిరిగి వరిపించుట విషయమై తగిన శ్రద్ధ గలవారు మోటారుబండ్లు మున్నగునవి

తరుగు ప్రదేశములందు రోడ్లకు తారుబోయట సహజము. ధనవంతులు రిరిగెడి ప్రదేశములందు సౌకర్యముల గలిగించుటకు ప్రయత్నము జరుగుచున్నను బీదలు నివసించు ప్రదేశములపట్ల శీత దృష్టి జూపుటవలన ప్రజాసామ్యమునకు కాపాడేపనులై విశ్వాసము తగ్గుటయందు వింతలేదు. నూతనప్రతినిధు లీవిషయమును విచారించి బీదలను మరచకుండురాక. ఇంకిను కొన్ని ప్రదేశములందు కిరసనాయిల్ దీపములు వీధులందు వెలుగుచున్నవి. ఈ సంవత్సరమున పట్టణమునందంతట ఎలక్ట్రిక్కుదీపములను వెలిగించుటకు జేసెడి ప్రయత్నములు సఫలముగనని కమిషనరుగారు సూచించుచున్నారు. కన్సర్వేన్సీ ఏర్పాటులు పట్టణమునందంత ఆసహ్యకరముగ నున్నవో పౌరులకు చెలియును. నగరమునందు పెక్కువిధముల నభివృద్ధి చేకూరవలసి యున్నది. చాలకాలము నుండియు సరియగు విమర్శనముగాని తగినశ్రద్ధగాని లేక కార్పొరేషను వ్యవహారములు తారుమారుగ నున్నవి. ఇక నయినను ప్రజా ప్రతినిధులు తమ విధులను వనస్పూర్తిగ నిర్వహింప బ్రయత్నింపవలెను. క్రొత్తజేషముజేయ సమకల్పవలయును. రాజాపు నివేదిక మెక్కుడు ప్రోత్సాహకరముగ నుండుగాక యని కోరెదము.

క్రికెట్టులగు భూవేంద్రనాథబానుగారు

సుప్రసిద్ధ వంగదేశ ప్రముఖులగు భూవేంద్రనాథబానుగారు నిన్నటి మధ్యాహ్నము చనిపోయిరిని తెలుపుటకంతయు చింతించెదము. 1917 సంవత్సరమునరకు వీరు దేశీయమహాసభలో సత్సాహముతో పాల్గొనియుండిరి. మద్రాసు కాంగ్రెసు సభ కధ్యక్షత వహించిరి. వంగదేశవిభజనమును రద్దుజేయవలయునని పోరాడినదీరులలో బానుగారొకరు. 1907 సంవత్సరమునందు, మద్రాసునందు జరిగిన కాంగ్రెసు సభలో వంగదేశ విభజనమును గూర్చియు, ప్రవాసమున కింపబడిన కృష్ణకుమార మిత్ర, శ్యామసుందర చక్రవర్తి మున్నగు ఏడుగు ప్రముఖుల వియోగముగూర్చియు, భూవేంద్రనాథ బానుగారు గావించిన ప్రసంగము వారి అద్భుత వక్తృత్వ సామర్థ్యమును వెల్లడిజేసెను. వారిప్రసంగమును వినినవారిలో, కంట తడిబెట్టనివారు లేరు. బానుగారు మొదటినుండియుమితవాదులుగనుండిరి. జాతీయవాదులకును వీరికిని పొత్తు గలియకుండెను. ప్రజాహితజీవితమునుండి దొలగి, వీరు ప్రభుత్వపు కొలువున బ్రవేశించిరి. ఇండియా మంత్రి సభయందు వీరు సభ్యులుగ నియమింపబడినను వీరికి ఇంగ్లండువాతావరణము సరిపడకపోయెను. చాలకాలమునుండియు వ్యాధిగ్రస్తులుగ నుండుటచే తమవిధులను శ్రద్ధతో నెరవేర్చుటకు పీలు గలుగలేదు. హిందూదేశమునకు వచ్చినపిమ్మట గూడ వీరికి ఆరోగ్యము కదురలేదు. బెంగాలు విశ్వవిద్యాలయపు వెసు ఛాన్సులరుగగాని బెంగాలు ప్రభుత్వ కార్యనిర్వాహకసభ్యులుగ గాని వీరు చాలకాలము విశేషయజ్ఞకబోయిరి. లీకమిషనులో సభ్యులుగనుండి బానుగారు విచారణయందు పాల్గొనిరి. ఓఫీర్లుపై సంతకముబెట్టిరి. పెద్దకమాండనిమరణము బానుగారిని విచారణముదమున

ముగ్ధును. వారికి తటస్థించిన క్లెగ్గములు మొదలగు నుండెను. ఇవియన్నియు మరణమునకు దోజూపియుండెను. బానుగారిపేరు చిరకాలము స్మరణకు వచ్చుటకు వీరి అంత్యవాహనట్టము తోడ్పడుచుండును. బానుబిల్లుపై వెనుక జరిగిన వాదప్రతివాదములు దేశమును కలవరపెట్టెను. బానుగారికి పిమ్మట పట్టులుగారు డాక్టరు గవరగారును ఇట్టిచట్టమును గావించుటకు ప్రయత్నించి విఫలమనోరథు లయిరి. బానుగారి రాజకీయాభిప్రాయము లేటు లున్నను ప్రాండప్రముఖులలో వీరికి సమచితస్థానము గలదు. బానుగారు చనిపోయిన కుమారునితో మాటలాడుటకు విశేషముగ ప్రయత్నించియుండిరి. నిన్నటిదినము వీరు తమకుమారుని మరల కలిసికొని యుందురు. వీరి ఆత్మకు శాంతి గలుగుగాక!

నూలు వడుకుట

బెసెంటుగారు గాంధీమహాత్మునకు వ్రాసిన లేఖను నిన్నటిదినము ప్రచురించి యుంటిమి. హిందూమహామృదీయ సమ్మేళనము, ఆస్పత్రితా నివారణము, నూలువడుకుట, ఈమూడుకార్యములను కొనసాగించుటకు తామంగీకరించినటుల, బెసెంటుగారు ప్రకటించిరి. అన్నివిషయములవారను ఇందుకు సమ్మతించినచో, కాంగ్రెసునందు సంయోగము గుదురుటకు సాధ్యమగును. ఆంధ్రపితామహుడగు న్యాయతి నుబ్బరావు ఇంతలుగారుగూడ ఇంగ్లం కంగీకరించిరిని వినుటకు సంతసించెదము. జయకరు, నటరాజుగార్లు మున్నగువా ందు కంగీకరించిరి. నిర్మలచిత్తముతో నొకసంవత్సరముపాటు దేశము కద్దరునిర్మాణమునకు బూనుచో విదేశవస్త్రబహిష్కారము పూర్తియగు ననుటకు సందేయములేదు. స్వరాజ్యనిర్మాణ మపుడు త్వరితముగ కొనసాగుట సులభము. ఇతరవిషయములలో ఎవరికార్యక్రమమును వారుసంఘర్షణము లేకకొనసాగించుచుందురు. తుదకు దేనియందు బలముగలదో అదియే నెగ్గును. మిగిలినవి వెనుకబట్టును. హిందూమహామృదీయ సంయోగమును బలపరుపవలసిన యవసర మెంతగలదో తెలుపనక్కరలేదు. లక్ష్మీ మున్నగు ప్రాంతములందు మహామృదీయులును హిందువులును ఒకరి కుత్తుకుల నింకొకరు గోయ ప్రయత్నించుట దేశమున కవమానకరము. మతము సద్భావమును పవిత్రతను పెంపొందించుటకు మారుగ తద్వ్యతిరేక సిద్ధిని పెంపుజేయుట మిగుల అనర్థదాయకము. ఎంతటి కష్టములకయిన నోర్చి హిందూమహామృదీయసభ్యమును నిలవబెట్టుట కన్నిపక్షముల వారు ప్రయత్నింపవలయును. లేనియడల స్వపరిపాలనప్రాప్తి గగనకును ముగను. మహాత్ముని నాయకత్వముక్రింద నిర్మాణకార్యక్రమము నెల్లరును నిర్వహించుట కనుకూలమకాశ మేర్పడు చున్నది. ఈ యవకాశమును భారతీయులు గైకొందురా? బెసెంటుగారు నూలువడుకుట కంగీకరించినను, సత్యమూర్తిగారు వలసపడ దనుచున్నారు. స్వరాజ్య పక్షప్రముఖు డిటుల బలుకుట నిర్మాణకార్యక్రమమునందు వీరికి విశ్వాసమును సూచింపదు. సత్యమూర్తిగారివలె ఎదురుతిరెగడవారు కొందరుండచ్చును. భావిపరిణామమెటులుండునో ముందుగాని తెలియదు.

స్టేటుకొన్ని సభలు: లీకమీషను రిపోర్టు సంగీకరించుట
— స్టేటుకొన్ని సభలు: లీకమీషను రిపోర్టు సంగీకరించి, తమ పెద్దదికమును నిలుపుకొనిరి. వీరు మొదటినుండియు ఇటులనే జేయుచు ప్రఖ్యాతి గడించుచుండిరి. ఉప్పుపన్నును హైందవశాసనసభ వారు నిరాకరించినప్పటికి వీరు అంగీకరించినందులకు లేదా? స్టేటుకొన్ని సభలు నిర్మించిన ప్రయోజనము సఫలమయినది. ప్రభుత్వమువారి తీర్మానమునకు ప్రతిపాదించబడిన సవరణ లన్నియు నోడిపోయెను. అసలు తీర్మానము నెగ్గెను. ఒక్కసభలో యున్నను తమమాట నెగ్గినందులకు, ప్రభుత్వము వారు సంతసింపక మానరు. ప్రభుత్వసభ్యులు లీకమీషను రిపోర్టును కడుదూరము నందుంచిరి. సర్ బి. యన్. శర్మగారు స్టేటుకొన్ని సభలోగూడ అధికారపక్షమును బలపరచిరి. లీకమీషను సూచనలు అమలులో పెట్టబడు ననుటకు సందియము లేదు. ఆంగ్లో హైందవ ప్రతికలేమి, చిట్టేపాప ప్రతికలేమి, లీకమీషను సూచనలను కొనసాగించవలయు నని గగ్గోలుబెట్టుచున్నది. శాసనసభలో సభ్యులెటుల బ్రవర్తించినను, ప్రభుత్వమువారియిచ్చయే తుదకు కొనసాగును. సంస్కరణవిధానము అట్టినిరంకు శాధికార మిచ్చుచున్నది. ఒక్కసంగతి మరల స్పష్టమయినది. శాసనసభలలో నెంతసేపు ప్రాద్దుబుచ్చినను, కాలహరణముదప్ప వేరుప్రయోజనము గలుగజాలదు. ప్రజాప్రతినిధులు ప్రభుత్వమువారి అనుగ్రహమునకై ఎల్లప్పుడును వేచియుండవలెను. స్వరాజ్యసిద్ధికై జరుగదగినవి, శాసనసభలకు వెలువలనే గలదు. ఆనంగతిని దేశమంతయు ఏనాడుగ్రహించి పాటుబడునో, ఆనాడు స్వరాజ్యప్రాప్తి కనుకూలవాతావరణ మేర్పడుట నిశ్చయము.

క్రిమినలు లాసవరణచట్టమును రద్దుజేయుట
క్రిమినలు లాసవరణచట్టమును రద్దుజేయవలయునని, డాక్టరు గవరుగారు ప్రతిపాదించిన తీర్మానమును హైందవశాసనసభ వారు రంగీకరించి, జన్మస్వాతంత్ర్యరక్షణవిషయమున తమకు గల పట్టుదలను గనుపరచిరి. ఇట్టి తీర్మానము నెదిరించుటలో ప్రభుత్వమువారు మిగుల సంకుచితదృష్టి జూపిరి. పండిత మోతీలాల్ నెహ్రూ మున్నగు దేశనాయకులను కారాగృహమునకు బంపినచట్టమును నిలిపి యుంచవలయు నని ప్రాజ్ఞు లంగీకరింపజాలరు. లాక్టరుగవరుతో ప్రభుత్వమువారే శాసనములను ల్లంఘించుటవలన, దేశమునందు చట్టములందు విశ్వాసము దొలగుచున్నది. పండితమోతీలాల్ నెహ్రూగారు నిన్నటిచర్చలో అద్భుత ప్రసంగము గావించిరి. నిర్బంధము లతిశయించుకొనియు, దేశమునందెట్టి ముప్పువాటిల్లునో నెహ్రూగారు స్పష్టముగ దెలిపిరి. ప్రజాభిప్రాయమును తిరస్కరించుటవలన గలిగెడి బాధలను వీరు వివరించిరి. నిర్బంధచట్టము లమలులోనుండుచో, వాని నుల్లంఘించుటకును, ఇతరుల నందుకు ప్రోత్సహింపరుచుటకును, తాము వెనుదీయ మని వీరు ఘంటాపథముగ చాటిరి. ప్రభుత్వసభ్యుల వాదము మిగుల బలహీనముగ నుండెను. ప్రాతకాలపు సంగతులను వీరు ఏకంపుబెట్టిరి. డాక్టరు గవరుగారి తీర్మానమును ప్రభుత్వమువారు సఫలపరచెదరను నమ్మకము లేదు. నిర్బంధవిధానమే శరణ్యము.

ఆంధ్రుల గొంది మహాత్ముని వుజానిధి

లక్షరూపాయలు సమర్పింపవలెను

యథా శక్తి ని తోడ్పడుదు

చందాలు 48803-8-5, ఇదివఱకు 23835-14-11
ఇదివఱకు 48803-8-5, ఇదివఱకు 23835-14-11
కోశాధిపతి కాశీనాథుని నాగేశ్వరరావు
పంతులుగారికి చేరిన వసూళ్లు
23835-14-11

పూజానిధికి సొమ్మునుబంపు చిరునామా:—కా. నాగేశ్వరరావు నెం. 7, తంబుకెట్టిపేది, మద్రాసు

మగుకొలదియు, దేశమున బెరిగిన యశాంతి అతి శయించును గాని తగ్గనరదు.

ఆంధ్రసభలు
ఆంధ్రసభలు అక్టోబరు 18, 19, 20 తేదీలందు జరుగుటకు నిశ్చయింపబడెను. ఇదివరకు నిర్ణయింపబడిన తేదీలకును దసరాకును చాల దగ్గరయగుటచేతను, మద్రాసుశాసనసభను ఆతేదీలందే జరుపుటకు ప్రభుత్వమువారు నిశ్చయించుటచేతను, ఎల్లర కనుకూలముగనుండుటకు పైతేదీ తేర్పాటు జేయబడినవి. ఆంధ్రమహాజను లీసభల విజయమునకు తోడ్పడ బ్రాధితులు. అధ్యక్షులనిర్ణయము జరుగుట కింకను వీలుపడలేదు. కొన్ని మండలసంఘములు అధ్యక్షునింకను పేర్కొనలేదు. ఈ సంఘములు వెంటనేగూడి తమ విధ్యుక్తధర్మమును నిర్వహించుట యావశ్యకము. ఆంధ్రసభలతో బాటు జరిగెడి కద్దరుప్రదర్శనమున కన్ని ప్రాంతములవారును సహాయము జేయుట ముఖ్యము. ఆంధ్రదేశము కద్దరుకు ప్రసిద్ధిపాించియుండెను. అట్టి ప్రసిద్ధిని నిలుపుకొనుటకు మంచి యవకాశము గలుగుచున్నది. నిలువకద్దరును విక్రయించుటకు గూడ అనుకూలముగ నుండును. ఆంధ్రులను లెమిళ్లును కూడెడి ప్రదేశమున, ఆంధ్రసభలను జరుపుటచేత ఉభయులును పరస్పరసఖ్యముతో మెలగుటకును ఒకరినుగూడముల నింకొకరు గ్రహించుటకును, వీలగును. ఆంధ్రసభలు నిర్విఘ్నముగ సమాప్తి నొందుగాక!

స్వరాజ్యపక్షము : లంచగొండితనము
బెంగాలు స్వరాజ్యపక్షము లంచగొండితనము మూలమున తన కార్యములను సాధించుకొనుచున్నదని, ఆలివియరు ప్రభువుగారును, లండను పైమ్మసత్రికయు బాహుటుముగ చాటియుండెను. ఇందునిజమెంతవరకు గలదు? ఆలివియరు ప్రభువుగారి కీవిషయ మెవరుదెలిపిరి? తాము చెప్పియుండలేదని నిన్నటిదినము ఇండియా ప్రభుత్వసభ్యుడు దెలిపెను. మంత్రులపక్షమువారు రెవరికో మూడునేల గూపాయిల లంచమిచ్చెద మని స్వరాజ్యపక్షమువారు దెలిపినటులను లంచములక్రింద నలువదివేల రూపాయిలను వీరు ఖర్చుపెట్టినటులను బెంగాలు ప్రభుత్వమువారు న్రాయగ, ఇండియా ప్రభుత్వమువారు తాతేఖను ఆలివియరు ప్రభువుగారికి పంపిరట. అంతకన్నను తమ కేమియు స్వయముగ దెలియదని హామెంబరుగారు పలికిరి. లంచ మిచ్చినవారిని ప్రాసిక్యూటు జేయునటుల బెంగాలు ప్రభుత్వమునకు నలహానియవలయు నని మోతీలాల్ నెహ్రూగారు

కొరిరి. కాని హామెంబరుగారు రెండు కలగిరింపలేదు. అట్టితరి బెంగాలు ప్రభుత్వమువారును ఆలివియరు ప్రభువుగారును నిరాధారముగ నారోపణలను ఉపసంహరించుకొన వలెను. లేనిచో పిరివాక్యముల కెట్టివిలువ యుండజాలదు. ప్రభుత్వ ప్రతిష్ఠ ఇంకను ఖీణింపకమానదు.

వత్తిపక్షమతి చట్టము

నేడ్యగాండ అసంతృప్తి
బొంబాయి, సెప్టెంబరు 16:—ఇండియా దొరతనము వారి ప్రతినిధులకును ప్రతినిధ్యమునందును వర్తకమునందును శ్రద్ధగలవారికిని యొకసభ మారకులో శనివారంనాడు జరిగెను. ఆసభయందు అసంతృప్తియు ఆందోళనయు తెలుపబడినది “పైమ్మ ఆఫ్ ఇండియా” తండ్రివాని తెల్పుచున్నది. సూరకు జిల్లాలో ప్రతిపండించు చొట్టు అప్రప్రకారము సరిచేయు విషయమై ముఖ్యముగా సభలో ఆలోచింపబడినది.

శాసనసభ తీర్మాన ముచరణలో బెట్టుటకు పూర్వము దొరతనమువారి అభిప్రాయములను గమనింప దలచి రని యాజమాన్యమువారి అప్రయోగము ముఖ్యోద్దేశములనుబోధపరచిన ఆనరబులు డెప్యూటీగా జెప్పిరి. ప్రాటుగారును సూరకు జిల్లా కలెక్టరుగారును యీ జిల్లాను రెండు మండలముగా భాగింప దలచితిమనిరి. ఉత్తర పుభాగమున పదిదవరకు వరె స్వచ్ఛమైనట్టియు కల్తీలేని ప్రత్తి పండింపబడుననియు దక్షిణభాగమునందు ఉత్తరభాగమునం పంతుటి మంచిప్రత్తి పండికపోవుటచేత యిట్టిభాగముల వలన మంచి ప్రత్తి జబ్బుప్రత్తితో కలపుటకు వీలులేకపోవుననిరి. కొంతమంది పెద్దమనుష్యులు చర్చలో పాల్గొనిరి. ఇదివరకు బి. సి. యన్ సర్కికుడ్యోగియగు మందానామిగారు ప్రత్తిమిట్టి వారు రెండురకముల ప్రత్తిని భేదమేమియు ఉన్నట్లు తెల్పలేదనిరి. బోచ్చి, ఖాండవ ప్రాంతములనుండి దిగుమతియగు ప్రత్తి కల్తీ కారణమని జెప్పిరి. అట్టి జబ్బుప్రత్తిదగుమతి చేయుటకు వీలులేకుండ చేయగోరిరి. బొంబాయిశాసనసభవారు నూచించిట్లు ఒక్కమండలమే ప్రత్తిపండించుటకు నుండవలయునని వాదించిరి.

లాల్ జీ, నారాయణ్ గారు వేరు అభిప్రాయము గలవారైరి. వీరికొందరు ముదవాట్లాడిరి. సభవారు చర్చన అభిప్రాయములను జాగ్రత్తగ దొరతనమువారు ఆలోచించదరని దెల్పి, స్వసాయశాఖామంత్రి సభను చాలించెను. (ఆ. ప్రె.)

మోటారు ప్రమాదము

(ఆంధ్రపత్రికకు ప్రత్యేకము)
లండన్, సెప్టెంబరు 17:—ఇద్దరు కనరా ఉద్యోగులు ఇంకొక 4 గురు, ఇద్దరు బ్రిటిషు సాకాదశాశిఖారులు మోటారు ప్రమాదమున తక్షణము అచుటనే ననిపోయినది. పెంబు జూన్సు మ్యూఫులండ్లందు వార్త తెలుపుచున్నది.

(ఆంధ్రపత్రిక ప్రత్యేకతంతివా)
లండన్, సెప్టెంబరు 17:—బగోడా మహారాజు నిన్నటిదినము బొంబాయికి బయలుదేరెను.

విదేశవార్తలు

లీనినేడిక నిరాకరణము

స్వరాజ్య వాదులకు రాచరీయ నేర్పు లేదు

‘ఆటవియరుగారి తపస్సు’

లండన్, సెప్టెంబరు 16:—లీనినేడికను ఆసండ్లీ వాడు శ్రోతలను బాధ స్వరాజ్యవాదులకు రాచరీయ నేర్పు లేదని ఇంగ్లీషు పత్రిక వాదించుచున్నది. ఎవరిలో నీటి చేయూత నొసగినవానికి గూడ రాచరీయవిజ్ఞానము లేదని స్పష్టముగా చూపిచి. ప్రస్తుతము దున్న సామ్రాజ్యప్రభుత్వమువారి దండము, ఆటవియరుగారి యభిప్రాయముతో గూడుకొన్నారనుకొనారు. స్వరాజ్యవాదులు అర్థములేని ప్రతిష్టంభము గావించుచు రాచరీయ నేర్పులను ప్రోత్సహించుచున్నచో వారనుకొన్నట్లుగానే రేచిగిలినవి ఆటవియరు ప్రభువు గూడ తెలియజేయుచున్నది.

ప్రభుత్వమును స్థానికజాతికి సురక్షంబు చేసరించి నంత మాత్రాన గ్రేటబ్రిటనులో నున్న ఏవత్తుమనము భయపడి లాబడరని ముష్టిగా రిచ్చిన హెచ్చరికను డెయిలీ తెలిగ్రాఫుపత్రిక జ్ఞాపకము చేయుచున్నది. భారతదేశ భాగ్యలేలను గొందించి ప్రస్తుత ప్రభుత్వమువారు కొంతవరకు స్పష్టముగా ఒక యభిప్రాయమును గట్టియున్నారనుచున్నది. ఈవిషయమై ఆటవియరుగారి తపస్సులకంటె ఎక్కువగా క్రద్ధపించవలె ననుచున్నది.

221 మైళ్లదూరము 248 మైళ్లలో ఒక ఓడ పోయెనట. ఇంతదూరమింత క్రమముగ ఎన్నడును జోలేదనుచున్నారు.

విరిష్టునరిహద్యుతగాదా

శ్రత్యక్షరాయబారములు జరుగవలెననుట

ముఖానుఖిని ప్రస్తావించుటవసరము

లండన్, సెప్టెంబరు 15 రాత్రి 11-25:—రేపు జరుగ పోవు అల్పస్థులంతరికపు సభనుగూర్చి టైమ్స్ పత్రికావిలేఖ రిట్లు వ్యాఖ్య యొగర్చుచున్నాడు. సరిహద్దుకమానములను ఎంత మాత్రము నియమించబడలమకొనలేదని సర్ జేమ్స్ కెయింగారు స్పష్టముగా తెలుపుటచే పరిశీలకులందు, విరిష్టు సరిహద్దుసమస్య విషయమై మార్పులు గలుగజాల వనుచున్నాడు.

బ్రిటిషు పార్లమెంటుసభ్యుని సూచనలు

లండన్, సెప్టెంబరు 16, ఉదయం 12/30:—ఎవరో కొందరు అతివాదులుతప్ప అందరను ఈవ్యవహారమును పరిష్కారము చేసికొనవలె ననుచున్నారు. విరిష్టుసరిహద్దువిషయమై స్వయముగ ప్రజేతమునకుతోయి చివరించిన కామస్పృశ్యము ఇట్లు తెలుపుచున్నాడు.

తమ విచారణఫలితములను టైమ్స్ పత్రికా సంపాదకున కందిజేసిరి. ఇట్లందులో ఇరుపక్షములవారును ఒకరితో, నొకరు ప్రత్యక్షంగా కలిసికొని ఆలోచించిన వ్యవహారము తప్పక కుదురు వరి తమయభిప్రాయముని కామస్పృశ్యము తెలియజేసిరి. ఈ విషయమై జయప్రథముగ పని జరుగవలెనన్నచో సరిహద్దు విచారణ సంఘము, నేర్పులు కలయుటకు ముందే రాయబారములను ప్రారంభింపవలెను. దీనిని ప్రీస్టేబులు భయము నిమిత్తముగాని అల్పస్థుల లాభముకొనుటగాని జెప్పట లేదు. ఇట్లందరికీ ముందు శాంతి, సౌఖ్యము, విశ్వేంద్రము చేగూరుట కిది యవసరము. అందుచే ప్రీస్టేబు అల్పస్థుల ప్రతి నిధులు సమాజేశమై సాధ్యమై సంతోషముతో ఏర్పాటుజేసికొనవలె ననిరి.

దీనిని ముఖ్యముగ గొంది నిష్పాక్షికము విచారణ సంఘమునా కెంతవరకు తీర్పుజెప్పినను ముఖానుఖిని పరిష్కారము చేసికొన సమము చేసికొని యుండవలెనని టైమ్స్ పత్రిక వాదించుచున్నది.

హెడ్జాజివరిసిక్కులు

బ్రిటిషువారి యభిప్రాయము

లండన్, సెప్టెంబరు 16:—ట్రాన్సుసిరియాకు బ్రిటిషుసేనలను బంపలేదని డెయిలీ తెలిగ్రాఫుపత్రికా విలేఖరి తెలుపుచున్నాడు. పంపిరన్న సంగతి నిజము గాదనుచున్నాడు. హెడ్జాజి బ్రిటిషుసంరక్షకరాజ్యము గాదనియు, మ్యాండ్లు రాజ్యముగాదని తెలుపుచున్నాడు.

బ్రిటిషుసామ్రాజ్యమున ముసల్మానులు చాలమంది యుండుటచే పవిత్రక్షేత్రములు అపవిత్రము గాకుండ వాటికి అభ్యంతరమురాకుండ బ్రిటిషువారు చేయవలె ననుచున్నాడు. ఇది అవశ్యకరస్య మనుచున్నాడు.

కొంక్షమిదరుండి జారి చచ్చుట

కిని యె మెయిను, సెప్టెంబరు 16:—అల్పాక్షిస్థానరాజ్ఞి నిల్లు అను రాకొమా రై నేను 100 అడుగులు ఎత్తుగల కొండ వెక్కిపోయిన ఉంగ్రమును వెదకుచు నేలమాలెను. చనిపోయెను. రాజ్ఞినిల్లు రాకొమా ని పరిణయ మాయెను. 1923 జనవరిలో మరణకాలమున పెండ్లియొడెను.

జర్నలుల యుద్ధనేరము

జెర్జి, సెప్టెంబరు 16:—అభ్యుదయ ఎబర్దుగారు సెలవులైనవిదప తిగినయ్యవరకు యుద్ధమునకు బాధ్యులుగానువిన నిరాకరించుమిదయుమును చర్చించలేదు. అంతవరకు చర్చింపకు. ప్రైన్స్ ట్, మార్క్సుగార్ల కివిషయమై భిన్నాభిప్రాయములేదని తెలియుచున్నది.

మాసిడోనియా విప్లవకారుడు

అనుచరులచే చంపబడుట

సోఫియా, సెప్టెంబరు 15:—మ్యాసిడోనియా విప్లవ సంఘ నాయకుడు టాడరు ఆలెగ్జాండరు గారు. ఇతని అనుచరులుకొందరు మ్యాసిడోనియా పక్షమునకు ప్రత్యక్షియయినవారిలో జేరిరి. కొన్నికోజులకింద వారతనిని జంపిరి. వీరిచావు రహస్యముగ నుంచబడెను నేడది ప్రకటిత మగుటచే చాల ప్రచలనముగల్గెను. సోఫియాలో గోరనాదజపును జాలో ప్రతికియలు జరుగుచున్నవని తెలియుచున్నది.

న్యూయార్కు బస్ అంటు కొనుట

కొందరుచనిపోవుట

లండన్, సెప్టెంబరు 15:—అగస్టు 30 తేదిని న్యూయార్కు దగ్గర బస్సుకటి పెట్రోలుఅంటుకొనిమండెను. అందుచే కొందరు అందున్న ప్రయాణికులు చనిపోయిన పంచాయితీ జేసిరి.

మరాఠోయుద్ధము

స్వయనుసమరము

సేనలు కేంద్రీరణము జేయుట

లండన్, సెప్టెంబరు 15:—రాత్రి 9; మరాఠోలో స్వేయిను సంరంభము నూతనరూపమును దాల్చుచున్నదని టైమ్స్ పత్రికా విలేఖరి తంజేయుండి తెలుపుచున్నాడు. శత్రువును ఒక్కసారి తునుచుడుటకు తన సైన్యములన్నిటిని టూట నుదగ్గర కేంద్రీరణము జేయుచున్నాడు. ఇందుచేతనే స్వేయిను ప్రదేశముల నుండి పటాలములు తిరిగివచ్చుచుండెననుచున్నాడు. 40,000 మందిని ఉపయోగించెదరట. టూటనుకు దక్షిణముగ 40 మయిళ్లదూరములోనున్న పెననను వదలిం చుటకే ఏర్పాటులను జేయుచున్నారు. ప్రస్తుతము ఇది విడిపోయి ఏకాకిగ నున్నది.

పూర్వము యుద్ధములో పనిచేసినవారు లండన్ కాంగ్రెసు సభలో సమావేశమై చనిపోయిన యోధుల సమాధులపై పుష్పకీటములనుంచి సాక్ష్యభోముడు శాంతిగాను జేయుప్రయత్నముల సంతయు కొనియాడిరి.

శాంతిని నిలబెట్టుట

ఒకంబడికకు భిన్నముగ వ్యవర్తించుచో?

బ్రిటిషునాకాదళమును ఉపయోగించుట

లండన్, సెప్టెంబరు 15:—జాతిసమితికి భిన్నముగ ప్రవర్తించుచో జాతిసమితివారు బ్రిటిషునాకాదళమును వినియోగించుకొనవరని వార్తాపత్రికలయందు పరస్పరవిరుద్ధముగా వార్తలు ప్రకటింపబడెను. ఆవిషయమై జనీవానుండి యాబరువిలేఖ రిట్లు తెలుపుచున్నాడు. పోయినవారము జాతిసమితి సంఘము వారికి సర్ సిసిలుహార్ప్సుగారు తెలియజేసినప్పటినుండి మార్పు ద్వియు కలుగలేదనిరి. ఈవిషయమై రెండుఅభిప్రాయములున్నవి. ఈవిషయమును స్పష్టముగా తెలియజేయవలెను. ఏదేశమునైన క్షింతుకు తీసికొనుచర్యను బలపరచవలెనని గ్రేటు బ్రిటనును గోరలేని సముద్రమువీర వర్తకముజేయు ఇతరజాతులతో వైరము గల్గును. అందుచే అట్టిసంవర్కములందు అంతరాతీయ శాశ్వత న్యాయస్థానమువారు ఎట్టి చర్యను దీసికొనకొనవలెనో తెలియజేయవలెను. ఇది అవసరము. బ్రిటిషు నాకాదళము ఇట్లుచో తోడ్పడును.

ఈ విషయమై డార్బరు బెర్నుగారు అంతవిషయమును ఏర్పాటుజేయుచున్నారు. పార్శ్వప్రభునితో అనేకపర్యాయములు ఆలోచించిరి. ప్రెంచిరాయబారులు గూడ ప్రస్తావించిరి. బ్రిటిషు నాకాదళమును వినియోగించుమిదయుమై స్పష్టముగా ఇంతవరకేమియు ఏర్పాటుజేయలేదని పార్శ్వ ప్రభువు తెలియజేసెను.

జూరియను తిరుగబాటు

క్రమపరిసిత్తుల నేర్పరుచుటకు సోవియటుల

ప్రయత్నములు

లండన్, సెప్టెంబరు 15 రాత్రి 10-25: జార్జియాలో సక్రమపరిసిత్తులకు ప్రవేశబెట్టుటకు ట్స్విగారినిగారి స్ట్రాటికా గారినిగారి నియమించుటకు సోవియటు ప్రభుత్వమువారు ప్రయత్నించుచున్నారని మాస్కోనుండి టైమ్స్ పత్రికా విలేఖరి తెలుపుచున్నాడు.

వాహబీ తిరుగబాటు

బ్రిటిషు సేనలు హుసేను రాజు సహాయార్థమేగుట

స్కార్జిన్ సెప్టెంబరు 15:—హుసేను రాజు సహాయార్థము సిరియా హైకోమానరు బ్రిటిషు సేనలు ప్రెంచి మ్యాంజేటు రాష్ట్రమును దాటిపోవుటకు తీర్పును నిచ్చెనట. ఇది ఖాయముగా తెలియలేదు.

మెక్కా-దగ్గర పోరాటము

టైమ్స్ పత్రిక యభిప్రాయము

(ఆంధ్రవార్త ప్రత్యేకతంతివార్త)

లండన్, సెప్టెంబరు 17:—ఇరాకుపై సెజరుసుల్తాను దండెత్తనమైనది టైమ్స్ పత్రిక వ్యక్తీకరించుచున్నది. దీనిని మెక్కా-దగ్గర పోరాటమున గూర్చి ప్రస్తావించు సంవర్కమున జెప్పెను. మతయుద్ధము ప్రబలిన సరిహద్దులలో హత్యలేర్పడును. దానివలన బాగ్దాదుకు జైమానికమార్గమునకు భంగముగలుగును. నూయిజుకాల్వనం తెన, పలస్థినును మతసిచ్చిగల మోటువారి దాడికి లోబడును.

కెయిరోవార్త లిట్లు తెలుపుచున్నవి. సరిహద్దుపోరాటమునుగూర్చి మెక్కాకు సెప్టెంబరు 15 ప్రారంభమున తెలిపెను. అప్పుడు హషమైటు సేనలు దొమ్మిదారులను తరిమివేసెనని తెలియవచ్చెను. సిద్దులలో కాల్పులుచేతను చచ్చిట్లు కొట్టుట చేతను 5 తేదిరాత్రి ప్రజలు పూర్తిగా ఆశ్చర్యునిడిరి. హషమైటు సేనలు జబలుకోరా కొండలకు తొందరగా మరలిపోయెను. కాల్పులండగనే మరలెను. హద్దావర్గిరాలిరి. మెక్కానుగాపాడవలెనని కోరబడిరి. కాని వాహబీలముందుకేగలేదు. ముందుసానము కాపాడుచున్న 400 హషమైటు పటాలముగతి ఏమైనదో

గంధి మహాత్మ్యం

హిందూ మహమ్మదీయ మత కలహములు

ఢిల్లీలో సంభాషణలు

ఢిల్లీ హిందుస్తాను టైమ్స్ పత్రిక

మహాత్మాడు ప్రారంభోత్సవమును నిర్వహించుట

ఢిల్లీ మహమ్మదీయులు

హిందూస్తాను టైమ్స్ పత్రిక

మహాత్మాడు ఎంగలయిండియా పత్రికకు

ప్రసాదించిన వ్యాసము

ఢిల్లీలో కొందఱు మహమ్మదీయులతో సాక్షాత్తుకొని మాట్లాడిరి. "హిందూవుల దేవాలయములను మహమ్మదీయులు ధ్వంసము చేయుచుండుటకు కారణమేమియును కనబడదు. ఇట్టి దుష్కార్యమునకు వారిని పురికొల్పినట్టి ప్రబల నుగు సంఘమేదో చాటుగా నుండియుండును" అని 21-8-24 వ తేదీ ఎంగలయిండియా పత్రికలో ప్రకటింపబడెను. దీనిని గూర్చి విపరీతవాదాభిప్రాయములు చేయుచున్నారు. దోషమునంతయు మహమ్మదీయులపైనే ఆరోపించుచున్నారు. "అని వారునన్నదిగిరి. "మహమ్మదీయులందఱు నిట్టిసంఘము నేర్పరచిని నా ఆభిప్రాయముకాదు. కొందఱు మహమ్మదీయు లట్టిసంఘముల నేర్పరచియుండురని నా ఆభిప్రాయము" అని నేను తెలిపితి.

"అట్టి సంఘముండినచో హిందూ ఆజ్ఞులుఖాను, మాలా నామహమ్మదాల్ గార్లకు తెలియకపోదు" అని వారనిరి.

"అట్టిసంఘముకట్టి కలవని చాలకాలము క్రిందటనే నాకు తెలిసినది. కొందఱు మహమ్మదీయులు గూడ నట్లు చేసిరి. అప్పటికప్పుడు కలిగిన ఉద్రేకము వలననే అప్పచోట్లను మహమ్మదీయు లొక్కరితినే దేవాలయములను పాడుచేయుటకు రని నేను నమ్ముచాలను. వెనుక ప్రబలముగు ప్రోత్సాహముండి తీరవలెను. అట్టిదేదీయును లేదను నమ్మకము నాకు కలిగినచో వెంటనే పారబాటు వొప్పుకొనుచు పత్రికలకు వ్రాసెనను" అని నే నంటిని.

"అట్టి ప్రోత్సాహము ప్రభుత్వసంబంధముల నుండియే కలుగుచుండవచ్చును" అని వారనిరి.

"అటులనే కావచ్చును. నాకుగూడ నట్టిసంశయములేక పోలేదు. అదేయేజిమని గ్రహింపగలుగుట చాల వింతగానుప కపోదు. దిష్కారముగా మహమ్మదీయులు దుష్కార్యము లొనరించి రనుటకు గూడ ఆధారములు కలవు. మూల్కానులో ఎట్టి కోపకారణమును కలిగినట్లునుపడదు. తక్కినచోట్ల గూడ క్రోధకారణము కలిగినట్లు నిదర్శనము లగుపడలేదు" అని నే నంటిని.

"కోపకారణమును హిందువులు కలుగజేసిరని వ్రాచరా బాదు పత్రిక వ్రాసినది" వారు నాకు తెలిపిరి.

"అటుల వ్యవహరించు నేను చాల వింతవొందెదనుగాని ఎంతటి కోపకారణము కలిగినను గూడ దేవాలయములను మసీదులను పాడుచేయుట దురాగతమేయగును" అని నే నంటిని.

"హిందువులలో అట్టి సంఘము లేదా?" అని వారడిగిరి.

"మసీదులను పాడుకయుటకు ప్రోత్సాహపరుచునట్టి సంఘముహిందువులలోనున్నట్లు తెలియలేదు. మహమ్మదీయుల కాగ్రహము కలిగించునట్టి వ్రాతలను వ్రాయుటకును వారిదోషములకు విపరీతకల్పనలను చేయుటకును పూనుకొనిన సంఘముకట్టికలదని తెలిసినదిగాని ఆ సంఘమునకున్నవారి సంఖ్య అత్యల్పము. వినను వారి అపరాధము క్షుంత వ్యముగాదు. ఈ విషయమున రెండుమతములవారను నిందనీయులే అగుదురు. ఇట్లునిరోధములను పెంచబూనినవారిని నిష్కరుణముగ నిరసించుట దేశభక్తుల కందరికిని ముఖ్యకర్తవ్యము. రెండు మతముల వారును నాకు తోడ్పడినచో నేను ఒంటరిగా వైరను యితర నాయకుల సహాయముతో వైరను విచారణ సలిపి దీనిమూలకారణమును వెలిదియగోరెదను" అని నేను తెలిపితిని.

మో. క. గాంధీ.

ప్రారంభోత్సవము

ఢిల్లీనగరమున 15 వ తేదీ సాయంత్రమున మహాత్మా టైమ్స్ పత్రిక ప్రారంభోత్సవము మహాత్మాని అభ్యక్షతక్రింద జరిగినది. ఇదియొక జాతీయదినపత్రిక. ఆంగ్లభాషలో ప్రకటింపబడును. ప్రస్తుతస్థితిలో 'ఎంగలయిండియా' పత్రికయొక్కటి యుండినచాలను. తక్కిన పత్రికలనన్నిటి నిలిపివేయవలెననియే నా ఆభిప్రాయమైనను, సిక్కులపై నాకుగల గాఢానురాగమువలన నర్ధరాత్రి మంగళశింగుగారి ఆహ్వానమున తిరస్కరింపజాలక యిచ్చటికేవచ్చితిని. ప్రస్తుతము సిక్కులస్థితి చాల దుర్భరముగానున్నది. వారిపుడు భగవంతుని కరుణయందు సంపూర్ణముగా విశ్వాసముతో ఆతని ప్రార్థించుటయే కర్తవ్యము. ఇట్టిముఖ్యావసరమున నీపత్రిక ప్రారంభింపబడుచున్నది. సత్యమును, నిర్భయత్యమును, ఉచితజ్ఞతను వెల్లడించుచు క్రికరముగ దీనిని నిర్వహించెదరని నేనాశించెదను. ఇది మతసంబంధముగు పత్రిక. సత్-క్ష-అకలు, అనువాక్యమునందలి ఆదేశములకు భంగము కలుగకది నేను నమ్మెదను. ప్రతిపక్షమును వాక్యమును తూచి ప్రయోగింపవలెను. ఆసత్యములను వ్రాడకుండుటయే నాక అసత్య సంశయముచూపయ్యెన కలుగుట కనకాళి మియ్యగూడదు. సత్యమును త్యాగనిరతిని సిక్కుమతము బోధించుచున్నది గాన నర్ధరాత్రి మంగళశింగుగారివంటి నాయకుల పరిశీలన క్రిందకు నే. ఎం. ఫణికురుగారి సంపాదకత్వము క్రిందను వెలుపడనున్న యీ పత్రిక ఆబోధనల ననుసరించుగాక అని కోరెదను" అని మహాత్మాడు నుడివెను.

అనుకొనిన ప్రకారము 15 వ తేదీని పత్రిక వెలువడలేదు. ఎంతయును చెడినది. మరియొకవార మాలశ్యవగును. (అ. వె.)

మిగ్గాపూరు బాంబుకేసు

శిశిరకుమార ఘోష గాంధీసాక్ష్యము

16 తేదీని కలకత్తా హైకోర్టులో మూల విచారణ జరిగినది. ఖడ్గ దుకాణము యజమానలలో వొకరగు శిశిరకుమార ఘోషగారు సాక్ష్య మిచ్చిరి

"22.8.24 వ తేదీరాత్రి నేను దుకాణములో కూర్చొని యుండగా మద్రాసు వసంతకుమారుడు బాంబువేసెను. ఆతడు పరుగెత్తి మోటారుకారులలో నెక్కిబోవుసమయమున నేను వానినిపట్టుకొంటిని. అయిదిలో కూర్చుండియున్న రెండవ మద్రాసుగుంపునుచూచి పారిపోయెనుగాని వానినిగూడ పట్టుకొని" అని సాక్షి చెప్పెను. నేనుగరు క్రాసుపరీక్ష చేసిరి. సాక్షి యిటుల ప్రత్యుత్తరమునిచ్చెను. "గాయములెగిరిన ఆతడు ఏరాజకీయపక్షమునకు చేరినవాడో నేనెరుగను. నేనురాజకీయములలో మూడేండ్లనుండి పనిచేయుచున్నాను. నన్ను 1916 లో యింటరును చేసిరి. నేను ఆరాజకపక్షమువాడనని నన్ను యింటరునుచేసిరని నాకు తెలియదు. నే నేనేరముచేయలేదు. నామీదకేసుచేయలేదు. నేనుస్టేటుప్రజనయను. 1920 ఆరంభములో నన్ను వదలిరి. నన్ను 1818 మూడవరిగ్యులేవను క్రింద యింటరునుచేసిరి. డక్టర-అనుమాలియను సంఘముతో నాకేమియును సంబంధము ఎన్నడునులేదు. నన్ను స్టేటుప్రజనయగా వర్ణనపెట్టుట కొన్ని నెలలు మున్ముదాబాదులో యింటరును చేసిరి నన్ను విడుదలచేసిన తరువాతనుండి యింటరునుచేసిరి. నాకుసంప్రదించునంతో ఎన్నడును సంబంధములేదు. కాంగ్రెస్ లో లాహత్యసందర్భమున ఒక విదాదిక్రితము కలకత్తాలో పోలీసు వారు నాయంటిని దుకాణమును సోదాచూచిరి. నన్ను ఆరెస్టు చేసి 15 రోజులు రిమాండులో నుంచిరి. అప్పుడు పోలీసు వారు మూడుసార్లు నన్ను పరీక్షించిరి. ఈ మద్రాసు యిటు బాంబు వేసిన తేదీకి

10 రోజులు ముందుగా పోలీసువారు మరల సోదాచూచిరి. మరలనన్ను పుడు పోలీసు డిప్టీకమిషనరు తీసికొనిపోయి ఆ రాత్రి హిమానుమీద వదలిరి. 1921 లో నేను తనకు పిస్తోలు నిచ్చితినిని పోలీసువారిలోగూడ నాదుకాణమువద్దకు వచ్చిన భాదేశరాయి అనునతడూనాడు నాయెడుట తెలిసి నన్నునూ పించెను. మిగ్గాపూరు పీఠిలో నొకడు పిస్తోలును పట్టుకొని తిరుగుచుండగా వానిని ఆరెస్టుచేసిన సందర్భమునందే నేను పిస్తోలు నిచ్చితిని భాదేశరాయి చెప్పెను. నావద్ద తుపాకులు న్ననను అనుమానమున నపుడు నా యింటిని దుకాణమును సోదాచూచిరి. కాంగ్రెస్ లో లాహత్యసందర్భమున నావద్ద తుపాకునున్నవని ఆరెస్టు చేసిరని నే నెరుగను. కాంగ్రెస్ లో లాహత్య సుబుధించిన ఆలీపూరు కుట్ర కేసులోగూడ నన్ను ఆరెస్టు చేసిరి. ఆలీపూరు కేసులోని మద్రాసు లండను నాకు చిరమిత్రులు అనిసాక్షి" చెప్పెను. (అ. వె.)

వాతావరణ నితి

1924 సం॥ సెప్టెంబరు నెల 17 వ తేదీ బుధవారము

ముఖ్యజిల్లాలు	గత 24 గంటలలో అత్యధికవర్షము	గత 24 గంటలలో అత్యధికవర్షము	గత 24 గంటలలో అత్యధికవర్షము	గత 24 గంటలలో అత్యధికవర్షము	గత 24 గంటలలో అత్యధికవర్షము
గోపాలపురం	88.7	79.1	...	19.40	44.96
విశాఖపట్నము	91.1	79.1	0.15	14.62	87.09
కాకినాడ	92.5	79.4	0.13	20.85	89.09
మచిలీపట్నము	95.2	80.9	...	18.50	41.59
కర్నూలు	94.9	75.1	...	8.09	26.01
బళ్లారి	95.8	73.1	..	8.11	20.51
కడప	99.4	81.0	...	9.19	31.28
నెల్లూరు	98.8	80.3	...	11.14	37.98
మద్రాసు	95.6	77.1	...	14.94	50.74
కడపూరు	97.5	78.5	0.17	5.67	52.94
నేలము	97.2	72.9	0.52	14.09	39.30
కోయంబతూరు	81.7	72.3	0.11	20.97	22.29
తిరుచనాపల్లి	101.7	74.1	0.22	7.51	33.18
నాగపట్నము	98.7	75.6	0.05	4.89	54.98
మధుర	98.1	77.0	...	8.69	33.58
పాంబస	89.8	78.7	0.25	1.16	37.00
తిరునల్వేలి	2.37	28.34
తిరువేండ్రము	83.9	75.1	...	59.83	64.51
కొచ్చిన్	84.7	76.8	...	124.87	114.51
కాలికట్టు	87.8	75.1	...	138.19	117.18
మంగళూరు	87.3	74.9	...	123.42	125.66
బెంగళూరు	87.9	68.1	...	14.87	35.37
మెర్కార	74.8	62.2	...	137.12	125.46
కొడైకనూర్	66.8	51.8	0.08	31.56	62.18

సర్కారులు:—విశాఖపట్నములో 0.15 కాకినాడలో 0.13 వర్షించెను. మచిలీపట్నములో ఆకసము నిర్భలముగ నున్నది. తక్కినచోట్ల దట్టముగనున్నది. పగటివేడిమి చాల వరకు రి నుండి రి డిగ్రీలు ఎక్కువ. రాత్రివేడిమి మచిలీపట్నములో రి.3 డిగ్రీలు ఎక్కువ.

దక్కన్:—మేఘములు పలచగనున్నవి. ఆర్ద్రతతక్కువ. పగటివేడిమి 4 1/2 నుండి 6 1/2 డిగ్రీలు ఎక్కువ. కడపలో రాత్రి వేడిమి 4.2 డిగ్రీలు ఎక్కువ.

కర్నాటకము:—కడపూరులో 0.17 వర్షించెను. ఆకసము దట్టముగ మేఘములతో గూడుకొన్నది. తక్కినచోట్ల పలచగయున్నది. నెల్లూరులో ఆర్ద్రతతక్కువ. ఇచ్చు రాత్రి వేడిమి 2.8 డిగ్రీలు ఎక్కువ. పగటివేడిమి 2 1/2 నుండి 3 డిగ్రీలు ఎక్కువ.

రాజధాని:—దక్షిణభాగమున స్థానికచినుములు బడవచ్చును. వాతావరణము అనుమానముగ నుండును.

సి. ఆర్. సామ్రాధు.

వాతావరణశాస్త్రజ్ఞుడు.

లికవిషనురిపోడువైనర్చ

ప్రభుత్వపుతీర్మానమంగీకరింపబడినది

నవరణలన్నియునిరాకరింపబడినవి.

(స్టేటుకౌన్సిలు)

సిమ్లా, సెప్టెంబరు 16:—స్టేటుకౌన్సిలులో చాలసేపు చర్చలైన పిమ్మట లీకవిషనురిపోడువైనర్చ తిరిగి ప్రారంభింపబడినప్పుడు ఖవర్తిగారు ముందు మాట్లాడిరి.

ఖవర్తిగారి నవరణ తీర్మానములు

అర్ యిండియా సర్వీసులను స్వాధీనములో నుంచుకొను విషయమునను రిక్మాటు మొట్టమొదట విషయమునకు చేయబడిన శిఫారసులలో మార్పుచేయబట్టి యాదీగుల తీర్మానములను సరింపజేసిన ఖవర్తిగారి రాక నవరణ నుపపాదించిరి.

(ఎ) ప్రజాపక్షకావులలో గాని స్వాధీనత కావులలో గాని అభిలభారత యువోగములలో దేనిలోనయినను యిక ముందు రిక్మాటు చేయువిషయమంతయు స్థానిక ప్రభుత్వముల వారి అధీనములో నుండవలెను.

(బి) ఏయద్యోగములో గాని అట్లు రిక్మాటుచేయునపుడు సాధ్యమయినంత స్వల్పకాలములో నూటికి 25 గురు యూరపియనులను 75 గురు భారతీయులను ఉండునట్లుగా చేయవలెను.

ఈ తీర్మానము ననుసరింపుడని చెప్పుచు ఖవర్తిగారు చాప్రధాన మొన్నకయ్యపానమునిచ్చిరి. లీకవిషనువారు కష్టపడినచేసిరిగాని బ్రాహ్మణులవలెవారికివర్గభేదములేదు. కావునవారు భారతదేశములో నివాసముగా యేర్పరచుకొన్న భారతీయుల కనియు యూరపియనుల కనియు సర్వీసులను రెండుభాగములుగా విభజించిరిగాని బ్రాహ్మణులకు వలెనే వారు హెచ్చుతేసినటువంటి జీతములకును వారిబ్రతులకును కావలసినదట్లు ఏమూలనుండి వచ్చునో విచారించుట వారికి పట్టలేదు. బ్రాహ్మణులు ఎంతకర్షణయేవారైనను వారి సాధనసంపత్తులను వాడుకగానుకొందురు. లీకవిషనువారు రిక్మాటుగాక దీనిసంగతే విచారించలేదు. లీకవిషనువారు దట్టునెట్లు ఆదాచేయవలెనో ఆ మార్పుల నరయకుండుటయే గాక చేయరానివోట్లూడ వర్గభేదమును కల్పించియున్నారు. వైద్యవిషయమున వర్గభేదములేదుగాని రోగికి జైమధము భారతీయుడిచ్చినను యూరపియనునిచ్చినను ఒకేవిధముగా పనిచేయును.

అన్ని సర్వీసులకును ప్రస్తుతము యింగ్లాండునుండి రిక్మాటుమెంటు అపివేయబడినదని సర్ దేవప్రసాద స్వరాధికారి గారు ఒక సవరణను తెచ్చిరి. తన తీర్మానము నామోదించవలసినదని సర్ దేవప్రసాదుగారు నిన్నటిదినమున చెప్పిన వాదనలనే చెప్పిరి.

మానెక్టిగారి అడ్డగింపు

సర్ మానెక్టి దాదాభాయిగారు సర్ దేవప్రసాదు ఖవర్తిగారిద్దరి సవరణలను అడ్డగించిరి. దేవప్రసాదుగారి సవరణ పూర్తిగా ఆంగ్లేయులను పోషించుటకే యుద్దేశింపబడినదని చెప్పిరి. అటువంటి తీర్మానము మానవకోటిలో రి వ పంతుజననంఖ్య గల హిందూదేశమునకు దుఃఖదాయకముగను. భారతీయులనే ఎక్కువగా యువోగములలో నియమించు విషయమున లీకవిషనువారు చెప్పినది. యిండియా ప్రభుత్వకానములో మొదట చెప్పబడిన దానికంటె చాలదూరము పోయినది. ముఖ్యకావులలో నూటికి 60 వుండి చొప్పున భారతీయులను నియమింపబడుట హిందూదేశముయొక్క ఆదృష్టమని చెప్పరజేను. పోలీసు ఫారెస్టు సర్వీసులలో చేయబడిన యేర్పాట్లు మిగుల సహేతుకముగా నున్నవి. కాబట్టి నూటికి 75 వుండి భారతీయులను నియమింపవలెనను ఖవర్తిగారి సూచన నామోదించబడాలను అని మానెక్టిగారు నుడివిరి.

సర్దార్ జోగింద్రసింగ్ రాజామెహ్తా సింగగారు ఖవర్తిగారి సవరణను బలపరచి సర్ దేవప్రసాదుగారి తీర్మానము నడ్డుపెట్టిరి. ఇదియట్లుండ సర్. ఉమర్ హయత్ ఖాను రాజారాంపాలసింగగారు ప్రస్తుత పరిస్థితులలో ఆంగ్లేయులకు ముట యవ్వరమని చెప్పి రెవరణసవరణలను అడ్డగించిరి.

నలేశన్ గారు

నలేశన్ గారు సర్ దేవప్రసాదుగారి సవరణను బలపరచుచు బ్రిటనునుండి యువకుల నిచ్చుటకే గొనివచ్చి వారికిప్పుడు గానటువంటి యొకరికి జీవనమును గడుపుమని నిర్బంధపెట్టుట తగదని గట్టిగా నాటేపించిరి. సర్ మానెక్టిగారియభిప్రాయము లకు వారిని మందలించి వారి యభిప్రాయము లకులన సభవారు మోసపోకూడదని నలేశన్ గారు సభికుల నడిగిరి.

సర్ జాల్మీకరు ఆలీఖాన్ గారు ఖవర్తిగారి సవరణను గట్టిగా బలపరచిరి.

గౌ. థామసనుగారు

ప్రభుత్వమువారి తరపున రెండు సవరణలను అడ్డగించుట

ఖవర్తిగారు కోరినట్లు యికను సర్వీసులను రాష్ట్రమున ప్రమోదమునకు తగదని గౌ. థామసనుగారు రెండు సవరణలను అడ్డగించిరి. ఉపన్యాసమును రాజ్యాంగ దృష్టితోను ప్రత్యక్షదృష్టితోను మాట్లాడెను. ఏయద్యోగములో ప్రజాపక్షకావులపై యధికారము స్థానిక ప్రభుత్వముల చేతులలో నుండవలెనని అనుకొనుచున్నా మో ఆకారములననే స్వాధీనత కావులలో అధికారములయొక్క యిండియామంత్రి చేతులలో నుండవలెనని రాజ్యాంగ దృష్టితో సర్ మహమ్మద్ హఫీగారు చెప్పియున్నారు.

ప్రత్యక్షముగా కనబడుచున్న చిక్కులను గురించి, ఒక్కసారిగనుక రిక్మాటు మెంటును అపివేసినయెడల తిరిగి దానిని లాభకరముగ సాగించవలెనన్న మీలకలగదని థామసనుగారు నుడివిరి. సాంప్రదాయము నొకసారి భగ్నముగా వింపినట్లును దానిని పునఃనిర్మించుట కష్టమగును. హిందూదేశములోనికి కావలసిన యువోగము లన్నిటిలోనికిని లెగిన వారిని రిక్మాటుచేయుటకు యిండియామంత్రియే సమర్థుడు. పరిపాలనోద్యోగములలోనికి స్థానిక ప్రభుత్వములు రిక్మాటు చేయ మొదలుపెట్టినయెడల యింగ్లాండులో పనికొని వారు మనకు దొరకెదరుగాని సరియైనవారు దొరకరు. సర్ దేవప్రసాదు గారు రిక్మాటుమెంటు ప్రస్తుతము అపివేయవలెననియే చెప్పుచున్నాడు గాని ఉన్నవారిని చాలించుకొనినట్లు చేయుట కేమి యుచున్నదో.

తుదకు సర్ దేవప్రసాదుగారి సవరణయంతయు హిందూదేశములో బ్రిటీషువారిని చేర్చుకొనువిషయమును వైకితెచ్చినది. ఏదేశమునకు తగిన పూలకాయలు ఎట్లుండవో ఆయాదేశములయొక్క మనుష్యులలోగూడ అట్టిభేదములు కనబడుచుండును. ఇంగ్లాండునకును ఫ్రాంసుదేశమునకునుమధ్య ముప్పదిమైళ్ల సముద్రమునాత్రమే యున్నను, ఆరెండుజాతులకును ఎంతయో భేదముకలదు. హిందూదేశమునకు బ్రిటీషుపరిపాలకులను బ్రిటీషు సిపాయిలును అగత్యున్నమాట అందరును ఒప్పుకొనవలసినదే. హిందూదేశమునకువలె దీర్ఘమైన సముద్ర తీరమును బహిరంగమున భూభాగమును గల ఏదేశమునకైనను యిట్టిసహాయ మవసరమే. కొంతమంది అధికారేతరసభ్యులు అట్టిభయమేమియు లేదని తగ్గించిచెప్పవచ్చును. కాని వారిని దినదినము సమృద్ధున్న తంతివార్లను చూడనిండు.

హిందూ మహమ్మదీయ ప్రశ్నను తీసికొన్నయెడల దినదినప్రార్థనాన మగుచున్న వైమర్యములకు కారణమేమి? రెండుమతములకు స్వభావవిధముగగల అసహనభావము యొక్క ఫలితమేయిది. ప్రజలను దుమ్మగొల్పరనుండి త్రిప్పుటకుగాక రాజకీయోద్దేశ్యములతో అసహనభావమును పురికొల్పుటకు మతభావములు పురికొల్పబడినవి అట్టి అసహనభావముపురికొల్పినవారి నెత్తిమీదికే విరుచుకొనివడును. ప్రజలేదానికే పాత్రులగుదురు. ఒక్కటే ఆదర్శము, విశ్వాసమైన సహనము, చిత్రసన్నిహిందూమహమ్మదీయ మైత్రికొరకు పాము పడువారు యువోగములనుగతులను పోషించవలెను.

ముగింపును థామసనుగారు రిక్మాటు చేప్పిరి. లీకవిషను వారియొద్ద నామోదించి అంగీకరింపవలసినదనియీసభ వారిని నేను కోరుచున్నాను.

ఈశిఫారసులు ఏకమిషనువారైనను చేయగలిగినంత మంచిగానున్నను, వీటికిలన చేయబడుచూర్వులు యాభిమతగాని, యిండియాదొరతనమునామోదముగాని తుదకు యిండియామంత్రియొద్దగాని ఆధారపడియుండలేదు. అవియన్నియు యింగ్లాండులోని యువకులపై నాధారపడియున్నవి. కావున వారిలో యేదైనమార్పుగలిగిననేతప్ప మనకు సరియైనమనుష్యులు దొరకరు. అట్లుయినపక్షమున ముందుసంగతి చెప్పదమని రిక్మాటుమీగువారి యాశలు భంగముకావచ్చును. నేడు తమసవరణ ఒడి పోయినను, తుదకు దేవము తమపై పునఃపూర్ణమని సర్ దేవప్రసాదు స్వరాధికారిగారికి ఒకప్పుడు సంతృప్తికలగవచ్చును.

సర్ దేవప్రసాదు:—నేనట్టిసంతృప్తి ప్రికొరను.

థామసనుగారు:—నాన్నీ హితుడు అట్టి సమయమున సంతృప్తికరముగా యెంచుకొనకపోవచ్చును. కాని అతలంపు చల్లని మంత్రోపదమువలె గాక ప్రాణకంటకముగా నుండవచ్చును. (చప్పుట్లు)

సర్ బి. యన్. శర్మగారు

సామాజ్యములోని కొన్ని భాగములయొక్కవైఖరి తమ కోంతగా తెలియకున్నను, సామాజ్యమునగా హిందూదేశములోగాని జరియెట్టుగాని అందరును సమానహక్కులమీద ఉద్యోగములకై పోటీ పడుట యనియు దాని కేవిధమైన అంతరాయమును కలిగింపకుండుటయు తమ యభిప్రాయమని సర్. బి. యన్. శర్మగారు నుడివిరి. అదియేభావమైనయెడల బ్రిటీషు రిక్మాటులను పట్టుబట్టి అపహాదము. ఇప్పుడు వెంటనే బ్రిటనులో రిక్మాటు మెంటు నాపివేయమని ప్రభుత్వమువారిసదుగుల ప్రత్యక్షరాజకీయములకు విరుద్ధము. థామసనుగారు చెప్పినమాటలోచాలనిజముగలదు. కానిహిందూదేశముయొక్క అదృష్టముచే యిచ్చట అన్నివిధములను పోషిస్తామని ఒకలపు. అందుచే హిందూదేశమునకు కావలసిన మనుష్యులు హిందూదేశములోనే దొరుకుట అసాధ్యముకాదు. అయినను ప్రస్తుతము హిందూదేశమునకు బ్రిటీషువారు ఉద్యోగములతో నుండుట అవసరము.

దేవప్రసాదు, ఖవర్తిగారు సవరణలు ఒడిపోయినవి

సర్ దేవప్రసాదు, ఖవర్తిగారు సవరణలు రెండును వోడిపోయెను.

జీతములు, దారిబ్రతులు, సౌకర్యములు, పింఛనులు ప్రస్తుతమున్న విధముననే ఉండవలెననియు, బర్మాబ్రతును అపివేయవలసినదనియు తరువాత వేదమూర్తిగా రొకసవరణ నుపపాదించిరి.

తరువాత మెక్వార్టర్సుగారు లీకవిషనులోని ఆర్థిక సూచనలను గురించి ఒక దీర్ఘస్వప్నమునిచ్చిరి. సర్ జాసిర్ బ్రాక్టెగారు అసెంబ్లీలో చెప్పినవాదములనే విరుగు ఉపయోగించి ఖర్చులభరించుటకు శక్తికిమించినవిగాని నొక్కొక చెప్పిరి. బర్మా బ్రతు విషయమయి వేదమూర్తిగారు సవరణలన స్థానిక ప్రభుత్వమువారి సదుగవలెనని చెప్పిరి.

వేదమూర్తిగారి సవరణ ఒడిపోయెను

తరువాత వేదమూర్తిగారి సవరణ ఒడిపోయెను.

మహమ్మదీయులను సర్వీసులలోనికి

రిక్మాటుచేయుట

యామిన్ ఖాన్ గారి సవరణ

పిమ్మట యామిన్ ఖాన్ గారు రొక సవరణ నిట్లు ఉపపాదించిరి. సుసీయరు సర్వీసులోనికి భారతీయులను చేర్చుకొనుపద్ధతి యేదైనను అవలంబింపబడునెడల, పంజాబు, పశ్చిమోత్తర రాష్ట్రములలో తప్ప తక్కిన యెన్నిచోట్లను ఉద్యోగములో మూడవంతు మహమ్మదీయుల కీయవలెను. మహమ్మదీయుల లాసంఖ్యకు చేరనియెడల, అంతకంటె యెక్కువగామూడ మహమ్మదీయులను చేర్చుకొని వారిసంఖ్య సాధ్యమైనంతతరగతిలో మూడవంతు తలపెట్టు చేయవలెను. ఈతీర్మానమును చెప్పవచ్చుచు యామిన్ ఖాన్ గారు, మహమ్మదీయతరగతి హక్కుల వాక్రమించుకొనుటకు తమ కుద్దేశ్యము లేదనియు, వెనుకబడియున్న మహమ్మదీయజాతిని హిందువులతో సమానముగా పైకి తెచ్చుటయే తమ యుద్దేశ్యమనియు చెప్పిరి. అసెంబ్లీలోనున్న జాతీయపక్షమువారు లక్ష్మీ ఒడంబడికకు తాము ధృఢమై యుందుమనియు సర్వీసులలో మహమ్మదీయుల తింక ముడి యుండవలెనో వర్తయించుటకు ఒక ప్రతినిధిసభను గాని

చుటకు యేర్పాట్లు గాని చెనమనియు చెప్పిగని తిరిగియెను. కాని తక్కులను జూచినట్లయిన హిందువులందును మహమ్మదీయులందును విశేష తారతమ్యము కలదు. కావున యీ ప్రశ్న యిప్పుడే యీ ప్రశ్నకానియలలో తేలవలెను. కాని యిట్లు కు బయట కాదు. అటు గాని యెడల మహమ్మదీయులు వెనుక బడి హిందూ దేశాభివృద్ధికి భారమై వెనుకకు లాగుదురు.

దెంగాలు యామినుఖానుగారి తీర్మానమును ఒప్పుకొనవలసి భయమగుచున్నదనియు, యీ ప్రశ్నను హిందువులును మహమ్మదీయులును ఒండొకరిని గ్రహించి తేల్చుకొనవలసియున్నదనియు మాట్టి అబ్దుల్ కరీం గారు చెప్పిరి.

సహజము బలపరచుచు సర్ ఉమర్ హాయత్ ఖాన్ గారు పంజాబులోనున్న దుర్గరస్థిని తెలియజేసిరి. ఈ విషయమున ప్రభుత్వము వారు జోక్యము కలిగించుకొనక తటస్థముగా నుండవలసినదని వీరు చెప్పిరి.

జోగ్గింద్రసింగు

తానొక చిన్న జాతికి చెందియున్న తమజాతికి ప్రత్యేక కష్టపాపములు చేయమని తానేమియు కోడటలేదనియు, క్షత్రియసార్థములవలననే పైకిరావలెనని తాను కోరుదననియు సర్దార్ జోగ్గింద్రసింగుగారు చెప్పిరి. తమగృహములను కల్లోలములు లేకుండ కాపాడుకొనడనియు, లీప్రోసుగురించి చర్చించుచున్న మహమ్మదీయు నింతమందిని చేర్చుకొనవలెనన్న ప్రశ్నను తీసికొని ప్రభుత్వ నియు తన మహమ్మదీయున్న హితులను కోరెను. ప్రభుత్వము వారి సవరణను ఆంగీకరింపజాలరని గౌ. థామస్ గారు చెప్పిరి. కడచినమార్చి 10 తేదిన చర్చలో తెలియజేయబడిన ప్రభుత్వవిధానమును ఆయన నొక్క చెప్పెను. సర్వీసులలో నీతికాన్యాలనెన్నుకొనునప్పుడు యేయొక్క జాతినుండిగాని రాష్ట్రమునుండిగాని ప్రతినిధుల నెక్కువగా తీసికొనటవలనవలెనని సరిగా ప్రతిపాదించు మహమ్మదీయులను సర్వీసులలో నియమించుటకు వేరు వేరు రాష్ట్రములలో వేరు వేరు పరిధి లక్ష్యమునని తెలియజెప్పెను.

లక్నో ఒడంబడిక ప్రకారము తాను నడుమగొందునని చెప్పి కరండికారుగారు, మహమ్మదీయున్న హితులు కోరిక ప్రకారమే తాను పోవుదననియు, అప్రశ్న హిందువులను, మహమ్మదీయులను కలిపి చర్చించి తేల్చుకొనవలసియున్నదనియు మహమ్మదీయులకు సరియైన న్యాయమే చేయబడుననియు చెప్పిరి.

ఈ ప్రశ్నను పరిష్కారము చేయవలసిన అగత్యమును హిందువులు గరిగా గుర్తించి రని మహమ్మదు పాదుషా సాహెబు గారు సంతోషమును తెలియచిరి.

సర్ జుల్ఫీకారు ఖానుగారు మహమ్మదీయజాతియొక్క భావములను మనస్సులో నుంచుకొనవలసినదనియు, ఒక మహమ్మదీయ సభ్యుడు అతివిరాగమును బూనియుండుటతమకు నచ్చలేదనియు ప్రభుత్వమువారితో చెప్పిరి.

హోము సెక్రటరీయగు క్రేరారుగారు థామస్ గారి యభిప్రాయముల నామోదించుచు స్థానిక ప్రభుత్వములతో సంప్రదించుకొనడ తీర్మానము నవలంబించినయెడల కలుగు కష్టములను తెలియజేసెను. కాని సర్వీసులను భారతీయులపర మొనర్చుటలో ప్రభుత్వమువారు ప్రతిజాతియొక్క హక్కులను మనసునందుకొనెదరని నమ్మకముగా చెప్పిరి.

యామినుఖానుగారు

సవరణ సువసంహరించుకొనిరి

దానిపై యామిను ఖానుగారు తమసవరణ సువసంహరించుకొనిరి. అన్ని కారణములను పరిష్కారమైన పిదప అసలు తీర్మానమును గురించి చర్చ ప్రారంభమయ్యెను.

అసలు తీర్మానముపై చర్చ

అంతమందికడ నుంచి డాక్టర్ మిషన్ నియమింపబడుటకు ను సంగ్రహణ సంగ్రహము వారిపని ముగియకమునుపే రిపోర్టును గురించి చర్చించబడుటకును లల్లాభాయి శ్యామలజానుగారు విచారమును దెలిపిరి. అయినను సర్వీసులను రాష్ట్రవ్యాప్తమైనప్పుడు మాచీకా వీరికి కొంతసంతోషమును కలిగించెను. కాని స్వాయత్ శాఖలలో ఆర్ యిజిడియా సర్వీసుల విషయమున జరుగుచున్న ప్రస్తుత పద్ధతి విడిచివేటులేకుండ లల్లాభాయిగారు రిపోర్టులోని యితర ఆశ్చర్యములను తెలియజేసి రిపోర్టులోని తక్కిన భాగమును గురించి అధికారతరుల భావమును ప్రభుత్వమువారు లగు పరిగణననదని కోరెను.

రాయలు కమిషనువారి తీర్మానములను పూర్తిగా నిరాకరింపజాలని ద్వారక నాథమిత్రుగారు చెప్పిరి. బ్రిటిష్ రిక్రూటుమెంటును పూర్తిగా అపివేయకుండ ఒక క్రమ పద్ధతి కేర్పరచి సివిలు సర్వీసులలో ఎక్కువగా భారతీయులను చేర్చుకొనుచు 1930 సంవత్సరములో నూటికి 75 మంది భారతీయులను 25 మంది యూరపియనులను ఉడునట్లు మాడవలెనని చెప్పిరి.

సర్ ఉమర్ హాయత్ ఖానుగారు తీర్మానమును పూర్తిగా నామోదించిరి.

దెల్లెగారు, లీప్రోసు ఫిరారులు తమకంతగా ప్రత్యేక పోయినను తీర్మానము నామోదించిరి. సర్వీసులను భారతీయులపరమైనప్పుడు పట్ల కమిషనువారి నూచనలు యంతవత్ తేమ మార్చును తప్పలేదని హిందూదేశములో భారతీయుల యొక్క యు యూరపియనుల యొక్కయు అభిప్రాయము తెలుపుచున్నది. ఈ సంబంధమున ఆంగ్లో యిండియనుల యిచ్చటనే నివాస మేర్పరచుకొన్న యూరపియనులను ఉద్యోగముల గానే నియమించుచుండవలెననియు చెప్పిరి. ముగింపును చిన్నచిన్న విషయములపై బట్టి ప్రభుత్వము వారి సద్దుష్టత తీర్మానము నామోదించవలసినదని సభ్యులను వేదెను.

దివాన్ బహదూర్ రామభద్ర నాయుడుగారు హిందూదేశముయొక్క పేదరికమును తెలియజేసి, అందువలన జాతీయనిర్మాణకాఖిల మిగులస్వము వచ్చినదని, చెప్పి, సర్వీసులపై 1 కోటి రూపాయలకు కంటే ప్రభుత్వమువారు ఎక్కువ ఖర్చుపెట్టరాకని అభ్యంతరకెట్టిరి.

చివరకు క్రేరారుగారు ఆర్ యిజిడియా సర్వీసులవారు చేసినపనిని మెచ్చుకున్నందుకు జెనరలు బద్దపుడ్లు గారికి వందనములర్పించెను. డాక్టరు మిత్రుగారికిమాడ అందుకొరకే వందనములర్పించెను. "ఇండియన్" అను పదముక్రిందికి హిందూదేశములో శాసనము ప్రకారము ఆంగీకరింపబడిన నేటివలదరు వర్తరనియు, ఇందువలన దెల్లెగారికి సంతృప్తిగా వచ్చుననియు క్రేరారుగారు నుడిపిరి. ముగింపును మీబుద్ధిని వినియోగించి మీ తీర్మానము నామోదించెదరని నమ్మమున్నానని క్రేరారుగారు సభికులతో ననిరి.

తీర్మానము వేరువేరు భాగములుగా నుంచబడెను. అన్ని భాగములను ఆంగీకరింపబడెను. ఎవరో ఒకరిద్దరు మాత్రము రెండు క్లాజులవిషయమున అసమ్మతిని దెలిపిరి. అప్పుడు తీర్మానము పూర్తిగా నుంచబడి ఆంగీకరింపబడెను. కే. వి. రంగస్వామి అయ్యంగారు, వేదమూర్తి కరండికారు గార్లు వోట్లులేకపెట్టుమని ఒత్తిడిచేసిరి. ఇంతలో గంట కొట్టబడెను. తీర్మానము తిరిగి వోట్లుకుపెట్టబడెను. కాని యీపర్యాయము వోట్లు లేకపెట్టబడినదని యెవ్వరును అడుగలేదు. కావున తీర్మానము ఆంగీకరింపబడెను. సభరేపటికి నిలిచిపోయెను. (అ.ప్రె)

ఆర్యసమాజము

వరదల సహాయము

ప్రొఫెసరు ఎస్. కేటు విద్యాలంకారు, ఆర్. వశేకను గార్లకు స్వామి శ్రద్ధానందగారు వరదల సహాయార్థము బంపియుండిరి. వీరు తిరుచినాపల్లిలో సహాయకార్యములు జరిపి నిగి వచ్చిరి. అస్పృశ్యులే యెక్కువ నష్టపోయినందున వారికి మాత్రమే వీరు సహాయముజేసిరి. తిరు త్తంజోను గ్రామమునందు 43 యిండ్లకు 26 యిండ్లు హరిపోయినవి. ఇవన్నియు తిరిగి కట్టించబడినవి. (2) వాడపూరు గ్రామమునందు గల 26 యిండ్లలో చాల భాగము పడిపోయినవి. 20 ఇండ్లు తిరిగి కట్టించబడినవి. చింతామణి గ్రామమునందు దిగువ చింతామణి యను వేరొక గ్రామమునందు 30 యిండ్ల 23 యిండ్లకు పునర్నిర్మాణము జరిగెను.

వారికి యిండ్లు కట్టించుకొను కల్పయే గాక రెండు మూడు రోజుల భత్యకర్పనూడ ఉచితముగ నీయబడెను. ఆర్య సమాజము యికముందు మలకారు నందే తమ సేవయంతయు వినియోగింపనున్నారు.

భూకంపము

కల్లికోట, సెప్టెంబరు 15: పోయిన శుక్రవారంనాడు మధ్యాహ్నము 3 గంటలకు ఫెరోకునందును ఆపట్టణమునకు చేరిన పేటలకుందును స్వల్పమైన భూకంపు అదరు వినిపించెను. (అ.ప్రె)

దెన్న పురి బజారుధరలు

సెప్టెంబరు 17-వ తేది బుధవారము

(1) భాన్యములు

దనియాలు	బా 1-కి	రు	80.0-0	మొదలు	42.0-0	మొదలు	మొదలు
బియ్యము	బస్తా	మొదలు	మొదలు	మొదలు	మొదలు	మొదలు	మొదలు
మనున	తెనాలి	,,	క 48 గలది	క	14.0-0	14.8-0	
నెలూరి	,,	డిటా	,,	16.8-0	17.0-0		
డిలీ	,,	డిటా 45 గలది	,,	16.8-0	17.0-0		
రాగులు	రా. 164	బస్తా 1-కి	,,	8-12.0	9-0.0		
శువులు	,,	,,	,,	22.0-0	24.0-0		

(2) పన్నుభాన్యములు

కందులు	బస్తా 1-కి	రు	205	క	11.0-0	రు	12.0-0
నెనగలు	,,	డిటా	,,	11.4-0	12.8-0		
నెనలు	,,	డిటా	,,	11.8-0	12.4-0		
మినుములు	,,	డిటా	,,	13.0-0	16.0-0		
ఉలలు	రు 164	,,	,,	9.4-0	11.4-0		

(3) నూనె వస్తువులు

శువులనూనె	బా 1-కి	రు	170.0-0	175.0-0		
నెయ్యి	మ 1-కి	,,	14.0-0	26.0-0		
కొండాపురం వేరునెనగపప్పు	బా 1-కి	రు	60.0-0	62.0-0		
ఇతర ప్రదేశము	,,	,,	55.0-0	58.0-0		
వేరునెనగనూనె గానుగ	బా 1-కి	రు	148 మి.కా.నూనె	186		
అమాదమునూనె	బా 1-కి	రు	190.0-0			

(4) చిల్లర వస్తువులు

చాయపసుపు	బా 1-కి	రు	205.0-0	210.0-0		
కూరపసుపు	,,	రు	140.0-0	160.0-0		
మిరపకాయలు (గుంటూరు)	బా 1-కి	రు	120.0-0	140.0-0		
గుంటూరుపాయకలు నీలిమండు మజుగు	1-కి	రు	45, 50			
కాశహస్తపాయకలు	,,	రు	60, 70			
తెల్లము	బా 1-కి	రు	85.0-0	60.0-0		
చింతపండు	బా 1-కి	రు	80.0-0	49.0-0		

(5) ఇనుము

వట్టరకంబా	1-కి	రు	82.8-0	83.0-0		
చురం	,,	రు	82.0-0	83.0-0		
రవుండు	,,	రు	82.0-0	86.0-0		

(6) లోహములు

వెండి 100 కులంకి	రు	78.0-0	82.8-0
బంగారము, కులము 1-కి	రు	24.2-0	24.10-0
నవరస 1-కి			15-7-6
ఇత్తడి బా 1-కి	రు	265.0-0	272.0-0
రాగి డిటా	రు	300.0-0	305.0-0
అస్కాచక్కర బా 1-కి	రు	39.8-0	40.0-0

(7) రంగులు అలిజరై ను

ఆవుకృష్ణము	20 డిగ్రీలు	రు	76.0-0	77.0-0		
కొట్టికృష్ణము	డిటా					
సింహం	డిటా					
గురం	డిటా					

(8) దూది

హిందా వెన్ను వారువ	1-కి	రు	320.0-0			
--------------------	------	----	---------	--	--	--

(9) నూలు

కోయంబుత్తూరు నెం	10 1/2 పెట్టె 1-కి	రు	9.10-0			
మధుర నెం	12 1/2 పెట్టె 1-కి	రు	8.6-0			
పుల్లూరు తేనుగ నెం	8 1/2 పెట్టె 1-కి	రు	8.12-0			
అనామదాబాడు నెం	12 1/2 పెట్టె 1-కి	రు	9.8-0			
డిటా నెం	14 డిటా	రు	10.2-0			
నూలేయేనుగ నెం	20	రు	11.15-0			
జపాన్ నెం	20	రు	12.0-0			
,, ,, 40 ఏ శేయి అంబున	రు	15.6-0				
గోకాత్ నెం	12 1/2	రు	9.15-0			
వద్యాత్ నెం	24 1/2	రు	12.2-0			
14 1/2 క్విల్స్	క పక్షి	రు	9.14-0			

కర్తవ్యాలహరి

వెల సీ! 1-కి అ. 6 వి. పి. సహా 0-11-0
ఈ ద్రావకము వలన చెవిపోటు, చెవినుండి చీము, కాయలు, చెవిబుద్ధి మొదలగునవి వెంటనే నయమగును. 5, 6 బొట్లు చెవిలో పోసిన తాద వెంటనే తగ్గును.
అమృతాంజనము డిపో,
మదరాసు బొంబాయి

మదరాసు కార్పొరేషను

సాధారణసమావేశము

నిన్నటిదినము సాయంకాలమున రిప్పబ్లీషమనందు కార్పొరేషన్ వారి సామాన్యసభ దిల్లీ వి. తిరుమలపిళ్ళేగారి యధ్యక్షతన సమావేశమైనది. సభ ప్రారంభించినపుడు రిప్పబ్లీషమధ్య లుండిరి. కమిషనరు జి. టి. బోగుగారు మాట నుడిచి.

అధ్యక్షులు ప్రభుత్వమున మాట్లాడుచు ఎడెండా చక్రకు తీసికొనుటకు ముందు త్వరగావరింపబడవలసిన సమస్య యొకటిగలదనియు, స్థాయిసంఘమును (స్టాండింగ్ కమిటీ, ఎక్స్ క్యూట్) సభ్యులుగానున్న సి. నుబ్బరాయమొదలయారు వి. శివప్రసాదమొదలయారు డా. ఎస్. వెంకటస్వామిచెట్టి గార లు తమసభ్యత్వమునకు రాజీనామానిచ్చినందున వారిస్థానములు ఖాళీగానున్నవనియు, కొరంతక ఆసంఘమువారు సమావేశ ము కాజాలనిచో చాలెక్జిక్యూటువ జరుగవలసియు, కనుక వెంటనే కాన్సిలువారు ముగ్గురుసభ్యులను వారిస్థానములందు ఎన్నుకొనవలెననియు నుడిచిరి.

వేణుగోపాలచెట్టిగారు ఎన్నికలు వాయిదా వేయదగు నని సూచించిరి.

స్థాయి సంఘమునకు ఎన్నికలు

అధ్యక్షులు దానిని క్రమభిన్నమని అక్షేపించిరి. పిదప వ్యాసారావుగారు మాట్లాడుచు అత్యల్పకాలములో సభ్యులు రాజీనామానిచ్చుట సమాజసమగారేదనియు, అందుముఖ్యము గాగోవప్రసాదమొదలయారు, డా. వెంకటస్వామిగారలు కార్పొరేషనుకు భక్తితో సేవజేయదగినవనియు, అట్టిసేవను కార్పొరేషనువారు జేయించుకొనదగుదలనియు, కనుక తప్పక తిరుగ ఆలోచించి రాజీనామా లుపంపించుకొనవలెననియు నుడిచిరి.

అధ్యక్షులు:— ఇదివరకే తిరుగ ఆలోచించవలసినదిగా కొరబడినది. వారందరి కంగీకరించలేదు.

వ్యాసారావుగారు మాట్లాడుచు ఎవరోయొకరు రాజీనా మాలునుతిగి ఆలోచించుట నదిగాకొరబడుచున్న కాన్సిలువారెల్లరు వారిని కొరిసవత్తమున ఫలితముండుననియు వారిముఖ్యోద్దేశము క్రొత్తగా ఎన్నుకొనబడిన సభ్యులను ఎలెక్షన్ లో పాలువుప్పు కొనకుండ జేయుటయే యనియు, క్రొత్తసభ్యులు వచ్చినపిదప కాన్సిలునందు సరిఫీభావ ముండదగుననియు, సభ్యులు రాజీ నామాలు ఉపసంహరింప ఆలోచించవలెనని చెప్పిరి.

అధ్యక్షులు మాట్లాడుచు ఇదివరకే రాజీనామా లాగం గినయు, వారు స్థాయిసంఘముందు ఇప్పుడు సభ్యులుగాజాల రనియు అందుచే వ్యాసారావుగారి తీర్మానము క్రమముగాద నియు, సంఘాధ్యక్షుడు రాజీనామాలు అంగీకరించి యుండె ననియు పల్కిరి.

పిదప సామి వెంకటాచలం చెట్టిగారు మాట్లాడుచు కొత్త సభ్యులు ఎన్నికలలో పాల్గొనకుండుటకై వారు రాజీనామా లాసంగిరనియు, ఇదియంతయు ముందుగా ఆలోచించుకొనిన ఏ ఏటువలె గాన్పించుచున్నదనియు పల్కిరి.

కె. సి. దేశికాచారిగారు అందుల కాక్షేపించుచు, ఇత డలయుద్దేశము ఏదైనది జెప్ప వీలులేదనియు, పల్కిరి.

సామి వెంకటాచలం చెట్టిగారు తమ యభిప్రాయమును వెల్లడించుటకు తనకు హక్కుగలదనియు, ఇట్టిసమస్య చర్చకు ఎప్పుడును 6 దినములు ముందుగా నోటీసు ఇయ్యవలెననియు కనుక ఎన్నికలు వాయిదా వేయబడినవని తెల్పిరి.

ఆర్. నువనగోపాలనాయుడుగారు 6 దినముల నోటీసు ఇవ్వవలయునని చట్టముందు లేదనియు, ఈపద్ధతి ప్రకమ మని యు నుడిచిరి.

సూతనసభ్యులు పాల్గొన వీలులేకుండ చేయుట

పిదప ఎన్నికలు జరుపుటగాను తీర్మానము వోటుకు బెట్టుబడి అంగీకరింపబడినది. అంగీకరించినవారు 20, వ్యతి కేము. 17.

పిదప బాలకుచీసేలు లెక్కింపబడగా స్థాయిసంఘము నకు 1. టి. సుందరరావునాయుడు (24 వోట్లు) పి. రంగ నాథుచెట్టి (22 వోట్లు) మాసానేట్ (17 వోట్లు) గారలు ఎన్నుకొనబడినట్లు అధ్యక్షులు తెలిపిరి.

పంపింగుస్టేషను ఏర్పాటు

పిదప అధ్యక్షులు సంగంబాసమునందు పంపింగుస్టేషను ఏర్పాటు చేయుటగాను రెండవసభ్యులు లున్నవనియు మొదటి దానికన్న రెండవసభ్యులు చాకయనియు పలికి కాన్సిలువారి సమ్మతి గోరిరి.

పిదప రెండవసభ్యులను సభ్యులు సమ్మతించిరి.

పిచ్చికుక్క-కాటువైద్యము

జనరలు హాస్పిటలు మాపరింటెండెంటు పిచ్చికుక్క కాటు ముందు కొరకై 14-23 నుండి 1924 సం॥ జనవరి నెలవరకు రు 5,580 లుకు బిల్లును తీసుకవచ్చిరి. కమిషనరు 11 నెక్కును క్రింద శిశురంగత్తుగక్రింద నొంగిన రు 14,000 లనుండి బిల్లు చెల్లింపబడెనని చెప్పెను స్థాయిసంఘమువారు ఇదివరకు చెల్లించినమొత్తమును కాంక్షనుచేసి ఇక చెల్లింపబడువానికి మాత్రము చట్టము అంగీకరించునో లేదో జూడవలె నని సూచించిరి. వ్యాసారావుగారు మాట్లాడుచు గవర్న మెంటు ఆర్డరు తమను నిర్బంధించదనియు, ప్రభుత్వమువారు దీనిని భరించదున న్నయు కొద్దికాలము క్రిందిటివరకు రోగులు కూసారు బంపబడుచుండి, రనియు, మాసూరువారికి తాము రు 800 లు కాంక్షనుచేయుండి ర్నయు, వలయుచో ఆమె తమను ఆధిక్యమేయవగను గాని మునిసిపాలిటీపై పన్నువిధించునట్టి ఈ క్రొత్తవిధి టు తగదని యు జెప్పిరి.

అధ్యక్షుడు:— టు. నూరుకు రోగులు కంపబడుటకు మారు ఇచ్చటనే వైద్యసహాయము జేయబడుచున్నది.

క్రొత్తములు నాయుడుగారు:— స్థాయి సంఘమునకు ఇచ్చక ముందుగనే డబ్బు చెల్లింపబడినది. కాన్సిలుమాత్రమే కాంక్షను చేయవలసియున్నది.

డబ్బు కాంక్షనుచేయుట ఆక్రమమనియు, స్థాయిసంఘ ము కాంక్షనుచేయునకు డబ్బు చెల్లింపబడుచుండనట్లు తనకు ఆధారము కావలెననియు చెప్పిరి.

ఖా|| బి|| మహమ్మదు మాసానేట్గారు చట్టము అను మతించునో లేదో కనుగొనుటకు టాక్సేషన్ పై నాన్యుకమిటీ వాకి తెలుపదగునని ఉపసాదించిరి. వైశిష్టవాదనలపరచు బడినది వోటుకు బెట్టుబడి తీర్మానము కలుపందెను.

పిదప సభ చాలించిరి. పైచుంగళవారమునకు వాయిదా వేసిరి.

లక్నోలో మతకలహములు

శాంతి నెలకొనినది

తక్కినస్థితిగతు లేవియును మారలేదు. వదంతు లెప్పటి వలేనేయున్నవి గాని కొట్లాటులమాల్రము జరుగలేదు. ప్రభు త్వోద్యోగులను ప్రజానాయకులను పిట్టలవెంట తిరుగుచు ను కాగాములను తెరువునది వర్తకులను ప్రోత్సహింపరుచుచున్నా రు. అమీనాబాదులో మొదట పోట్లాటు ప్రారంభమైనది గాన నచట నింకను దుకాణములను తెరువలేదు. తక్కినచోట్ల దుకా ణములను తెరుచుచున్నారు. కొందరు పిట్టలలో తిరుగసాగిరి. చాలమందిని అరెస్టుచేసిరి. శాంతి నెలకొనినది. (ఆంధ్ర ప్రదేశ్)

హైదరాబాదుసంస్థానమున

మతకలహములు

వార్తలు నమ్మదగినవికావు

హైదరాబాదుసంస్థానమున చాలమండలములలో హిం దువులకును, మహమ్మదీయులకును కొట్లాటులు జరుగుచున్నవను వదంతులను నమ్మగూడదు. గుల్బర్గాలో కొట్లాటులు జరిగినవివృ ట మరల నెవరును జరుగ లేదు. రెవ్డెన్సిబజారువద్ద త్రాగబో తులెల్లరి జరిగినది గాని మరెట్టి అల్లరులును జరుగలేదు.

(ఆంధ్ర ప్రదేశ్)

కావేరీ రిజర్వాయరు ప్రాజెక్టు

ఉపసంఘము సేర్పగుచుట

ఆగస్టు 19 వ తేదీన ప్రకటించిన ప్రభుత్వ ప్రకటన ప్ర కారము కావేరీ రిజర్వాయరు ప్రాజెక్టు ప్రకారము నీటి సరఫరా గానలసిన భూములను నిర్ణయించుటగాను యీ దిగువ సేర్పొనబడినవారిని 21 ఉపసంఘముగా ప్రభుత్వమువారు నియమించిరి.

అధ్యక్షుడు:— గా|| లామెంటుగారు సభ్యులు:— రివెన్యూశాఖ ప్రభుత్వకార్యదర్శి ఇరి గే మ ను చీ ఫు ఇం జ నీసిగాడు. ఆ గా జిల్లాలసతీనిసలక ఉద్యోగేతర సభ్యు లు:—ఎస్. ముత్తయ్య ముదల్వూరు పి. ఎస్. రాజప్ప దేవరు ఎం. ఆర్. నేతురత్నం అయ్యరు, టి. ఎం. వాలాయనాస్వామి పిళ్ళై, సి. వి. వెంకటరమణయ్యంగారు. రా.బి, టి. ఎ. రామ లింగచెట్టి గారు. డా|| పి. నుబ్బరాయనగారు.

ఉపసంఘము ప్రభుత్వసమావేశము విచారించవలసిన విషయములగూర్చి అధ్యక్షుడు నిర్ణయించును.

ఉపసంఘకార్యముల పై యున్నపుడు ఉద్యోగేతర సభ్యులకు 1వతరగతి రైలుఖర్చు, శాఖలతో సహా మైలునకు 12 అ ణాలు, నాలుప్రమాణమునకు, మకామునందు దినమునకు రు 7-8-0 చొప్పు భత్యము యిచ్చబడును.

ఎన్ఫైలు లాండాప్టు సనరణసంఘము

ఎన్ఫైలు ల్యాండుఅప్టు సవరణగూర్చి యిదివరకు నియమిం పబడిన సంఘమునందు జె. ఎం. యాహ్వలీసామెలుగారిని, డి. రాజరాజేశ్వర నేతుపతి రామనాథురాజుగ రిని సభ్యులుగా నియమించిరి. (ప్రభుత్వప్రకటన.)

వంగ రాష్ట్ర బహిష్కరణవాదులు

మహాత్మునికి తంతివార్త

సరకుమరీ భగోషుగారు సర్వెంటుపత్రిక విలేఖరి వారి సొంగుండి సెప్టెంబరు 13 వ తేదీన మహాత్ముని కీటు తంతి వార్త సంపింట్లు తెలియుచున్నది.

“కలకత్తాయంతరి పత్రికలలో ప్రకటించిన ప్రకారము మీరు స్వరాజ్యపక్షమువారి కార్యక్రమమును పూర్తిగ ఆమో దించి, నిర్యాకార్యక్రమముతో సంబంధి జిం దుట యో లేక కాంగ్రెసును పూర్తిగా విడిచిపెట్టుటయో జేయుదురని తెలియుచున్నది. మీయుద్దేశమేమో మాకు తెలియదు. ఎట్టినిద మైనపద్ధతినైన అవలంబించుటకు వెనదీయనివాఁతోసత్వాగ్రహీ యెవ్వడునుసరిరాదు. మీరు కాంగ్రెసులో నుండునంతకాలము బహిష్కరణవాదులు కార్యనిర్వాహకవర్గముల యందుండగోరె దరు. కావునఈతెగవులు ఎప్పుడుండును. మీరుయటువ వచ్చి నచో బహిష్కరణవాదులుగూడనిర్మలమగుననుతో బయటకు నత్తురు. ఇట్టి పరిస్థితులలో మీరు మీయనుచునుగూడ కాం గ్రెసు వీడి బయట జేరొకసంఘముగా నేర్పడుటయే మంచిదని మీయనుచులనుగు మేము దలంచుచున్నాము. మీయనుచు లనేకులు గలరు. వారందరు మీ కార్యక్రమము ననుసరింపసంసి దులైయున్నారు. జనబాహుళ్యమంతయు మీపక్షమున్నారు.”

మహాత్ము డిట్లు ప్రత్యుత్తరమిచ్చెను:— “మితంతివా ర్రజాచి సంతసించితిని. నేను సరిగా తెలిసికొనవలసిన ఆకు రతజెందుచున్నాను. మోతీలాలుగారికి రెండు త్రరములు ప్రాసి తిరి. ముఖ్యవిషయముపై సమాధానమునుమాటయే లేదు. మీనూ చునాకుగూడతోచినది.”

వైద్యమండలిచే స్వర్ణ రజిత పతకములు మోగ్యతాశ్రములుగూడిన ఆయుర్వేదాస్త్రి, ఆప్టావధాని, కం. వేం. సుబ్బారావుగారి

ప్రజ్ఞామృతం

ఇది పూర్వము కవులు అవధానులు సంగీతవిద్యారులు నేవించెడి మహాత్ములయొగము, జ్ఞానశక్తిని వృద్ధిచేయు టకు, కంఠస్వర మాధుర్యము నతిశయింపజేయుటకు దీనికి దుర్లు మైనయోషధ మింకొకటిలేదని గట్టిగ జెప్పగలము. పరీక్ష లలో గెలుపలేనిబుద్ధి దుర్బలలు, బొంగురు జీర్ణుల కంఠముగలనామి, సమయస్ఫూరితేని పీడలు కవులు చెప్పెము నీవిగుణ మును గనిపెట్టియున్నారు. బుద్ధిమాంద్యమును వదలించి, వనోహసమును గోగించి, జ్ఞానశక్తి కిని వృద్ధిచేసి కొకలవ్వరమునంటి కంఠస్వరమునిచ్చి, మేధావులనుగూడ జేయుటయే దీనిముఖ్యగుణము. భోజనమున నేపథిమగు పద్మమునుండరు.

40 పేజెల్లుగల సీసా రు 2.00

ఆమృతాశ్రమము, ఏలూరు; కృష్ణాబిజ్ఞాన

చెన్నపురి సంధ్య సభ

వ్యాసవరీక్ష

శ్రీరామునిశీలము

మాడు ఉత్తమవ్యాసములకు మాడు స్వర్ణ పతక బహుమానములు

పై చెన్నపురి ఆంధ్రసభాపక్షముందు అగ్రముఖ మైన ఆశ్చర్యములు కుద్రప్రథమ మొదలు దశమవరకు వివిధ నెలల దసరామహోత్సవములకు శ్రీరాముని శీలమును గూర్చిన వ్యాసవరీక్ష గావించి, పండితుల స్వర్ణ పతక బహుమానము లచే సత్కరింప నిశ్చయింపబడినట్లు ఆంధ్రపండితులు వైవిధ్యమును గూర్చి వృదులుగూర్చి నాతికతనైతితో వచనమున వ్యాసముల వ్రాసి ఆశ్చర్యములకు వివిధనాటికి కార్యస్థానము నకు జేరులాగు పంపించవలయుననియు ఈ సందర్భమున శివతేది గల ఆంధ్రజాతిక ప్రతియందు ప్రకటించియున్నారము. ఇంత భక్తి పదిమంది పండితులమాత్రము వ్యాసముల వ్రాసి పంపెద మని తెల్పియున్నారు. అందు గొందరు వ్యాసములు కార్యస్థానమును జేరవలసిన కాలపరిమితిని హెచ్చింపవలయునని కోరి యున్నారు. ఆశ్చర్యములకు దశమనాటికి ఈ వ్యాసము లన్నిటిని విశీలించి యందు బహుమానము లను వ్యాసముల నిర్ణయింపవలసి యున్నందున తప్పక వ్యాసములన్నియు సభా కార్యస్థానమునకు విడివిడినాటికే చేరులాగున పండితులు పంపఁ బ్రయత్నింపఁ బ్రార్థితులు. వ్యాసములయందు శ్రీరాముడు ప్రపంచనానానాసరణయోగ్యము లగు సేయధర్మముల సేయ సందర్భములయందు ఆచరించినో వాని సమగ్రముగ దెలుపవలయును. వ్యాసములు అరటావుకాగితపు ఒంటిపుటపై ముప్పది పుటలకు మించకుండ వ్రాయ బడ వలయును. సంస్కృతాంధ్ర రాయములనుండియు రాముని చరితమును తెలుపు యితర పురాణావ్యాది గ్రంథములనుండియు పద్యశ్లోకములు సందర్భానుసారముగ వ్యాసమున నుదాహరింపబడవచ్చును. ఇతర మహాపురుషుల శీలముతో శ్రీరాముని శీలమునుగూడ బోల్చి చర్చింపవచ్చును. ఇంగ్లీషు గ్రంథములనుండి ఉదాహరణము తెలిపమాత్రము చేయబడగూడదు. పాశ్చాత్యదేశపు మహాపురుష శీలముతోను బోల్చుగూడదు. ఇందు ప్రకటించబడిన నియమ ములకంటె వేరునియమును లేవియును లేవు. బహుమానార్హములని పండితులచే నిర్ణయింపబడిన మొదటి వ్యాసమునకు శ్రీ కాశీనాథుని నాకేశ్వరరావు పంతులుగారు ఒకటిన్నరవరము వెలగల బంగారు పతకమును, రెండవదానికి సభా కార్యదర్శి యును మద్రాస్ అండ్ సదరన్ మహారాష్ట్రరైల్వే సేవాధ్యక్ష గు మాదిరెడ్డి కాంతారావు నాయుడుగారు ఒక సవరము వెలగల బంగారుపతకమును చూడవదానికి సభా లలితకళాశాఖాధికారియగు పింజల సుబ్రహ్మణ్యము శ్రేష్ఠిగారు ముప్పావు పవరము వెలగల స్వర్ణ పతకమును బహుమానములుగ నిచ్చుటకు వయతో వంగికరించిన్నారు. ఇప్పటికి దరఖాస్తులు పంపినపండితులే గాక దివితరపండితులు గూడ వ్యాసముల వ్రాసి పంపవచ్చును.

గడ్డే రంగయ్యనాయుడు,

విద్యాకాళా కార్యదర్శి.

40, 41 పిదారియార్ కోవెల పిథి, బార్డిటౌన్, మద్రాసు.

తిరుమల శ్రీ వేంకటేశ్వరస్వామి

వారి దేవాలయమునందు

ఒక సంవత్సర కాలం శ్రీస్వామివారి స్థలమాహాత్మ్యము చదివి యాత్రనులకు తెలుగు, అరవము, కన్నడము, హిందుస్తాని మొదలగు భాషలయందు ఉపన్యసించుటకు యోగ్యతగల సంస్కృతపండితులు యీనెల తే 30 తిలోగా యీదిగువ కనియుండు విలాసమునకు దరఖాస్తు పంపవలయును. దరఖాస్తు దారు తన భాషాజ్ఞానము, పాండిత్యము, యోగ్యతను గురించిన్ని, తాను కోరుజితమును కూడ తెలుపవలయును.

విలాసము:—

దివాన్ పెమ్మార్ల వారు

తిరుమల, తిరుపతి దేవస్థానం తిరుపతి, చిత్తూరుజిల్లా

పానుగంటి లక్ష్మీ నరసింహారావు పంతులు గారి

పుస్తక

రాజములు



మొదటిభాగము 2-0 0

మూడవభాగము 1-8-0

రెండవభాగము 2-0-0

నాల్గవభాగము 1-12 0

1 కళ్యాణరాఘవము - 0-8-0	6 కంఠాభరణము - 1-0 0	11 పూర్ణిమ - 1-0-0
2 పాడుకా వట్టాభిషేకము - 1-4-0	7 హస్త్యం - 0-12 0	12 సారంగధర - 0-8 0
3 వనవాస రాఘవము - 0-12-0	8 నర్మదా పురుషోత్తము - 0-12 0	13 బుద్ధబోధనుధ - 1-0-0
4 విజయరాఘవము - 1-0-0	9 విశ్వనారాయణ - 0-12-0	14 ప్రకీర్తన వ్యాసములు - 1-4-0
5 వృద్ధివాహము - 0-8-0	10 రాధాకృష్ణ - 0-1 -0	15 సరస్వతి - 1-0-0

వలయువారు—

కామలాగు కోరువారికి పంపబడును.

పానుగంటి రాజారావు, పితాపురం

గోదావరిజిల్లా అని వ్రాయవలెను.

ఇ స నా ఫె లి మలేరియాకు సిద్ధాపథము

కైన్సాకంటెను మేలెడది. ఏలనంటే కైన్సా తత్కాలమునకు మాత్రమే జ్వరమును నిలుపును. అంతియేగాని జ్వరమును పూర్తిగా పోగొట్టుటలేదు మరియు ఆ నేమలకు కడుపునొప్పి, నరములు తమస్థానమునుండి తప్పుట మొదలగు దుర్బలములుగూడ గలుగును.

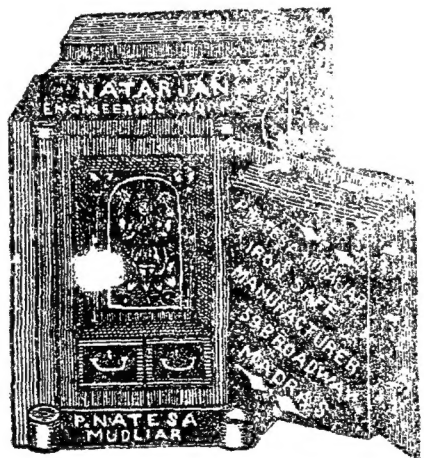
ఇసనా ఫెలి మలేరియా పురుగులను నాశనముచేసి, జ్వరగడ్డను కరిగించి, రక్తమును శుద్ధిజేయును. మరియు నరములకు బలమునిచ్చుచు రోగిని మంచి ఆరోగ్యస్థితికి తెచ్చును.

మలేరియా రానీయక అటంకపరులకు ప్రతిరోగము ఉదయం, సాయంకాలములందు ఒకమాత్రమే సేవించిన చాలను. 15 దినములు ప్రైవకారము సేవించిన మలేరియా పూర్తిగాపోవును.

బిడ్డలకు ద్రవరూపముగాను ఇసనా ఫెలిని అనగా ఇసనా ఫెలివాను ఉపయోగించుడు.

(3) ఇండియా, బంబే, సింగపూరు సోల్ ఏజెంట్లు,
Gorio Ltd., Post Box No. 159. Fort, BOMBAY

స ర న ము దృ డ మై న ది న మ్మ క మై న ది.



యిప్పటిమోస్తరుపకారము బాగుగా తయారుచేయబడిన ఇనుపపెట్టెలు ఈదిగువ తెలుపబడిన వారివద్ద అమ్మకమునకు సిద్ధముగాయున్నది. బాంకులు, కంపెనీలు, కార్యాలయములు, కోఆపరేటివ్ సంఘములు మొదలగునాటికి సరఫరా చేయబడినవి. (1429)

పి. న తే శ మొదలియార్,

ఇనుపపెట్టెలు చేయువారు,

ప్రావైటర్, 59, బ్రాడ్వే, మద్రాసు. నటరాజన్ ఎంజినీరింగు వర్కుసు. విరన్ అండు బ్రాస్ ఫౌండర్స్ అండ్ ఎంజినీరులు, మోటారులు, మెషిన్ భాగములు, మొదలగునవి రిపేరు చేయుటయందు సమర్థులవారు. రైనుమిల్లుకు కానున్న సిలండర్లు, సాఫ్ట్ గింగు, నట్టులు, సరసముగా యివ్వబడును. నుబ్బరావుపేట రైసింగ్, పెద్దనాయకన్ పేట, మద్రాసు. మెషిన్లకు సంబంధించిన భాగములన్నియు అర్జున యార్జింగ్ తయారుచేసి యివ్వబడును. ఉత్తరములు వ్రాసిన బరులు వ్రాయబడును.

న వ ల లు సరస్వతీ గ్రంథమండలి న వ ల లు

ప్రకాశకుడు: రాజమహేంద్రవరము సంపాదకుడు:

అద్దేపల్లి లక్ష్మణస్వామి, తల్లావజ్జల శివశంకరశాస్త్రి, మాతనక భాకర్మితములు—భాషాంతరీకరణములు—మృదునుధురపద సహితములు—మనోరంజకములు—నగు నవలలు రెండుమాసముల కొకటిగ వెలువడును. చక్కని క్యాలిగ్రాఫీ. ప్రవేశము 0-4-0 యిచ్చి చందాదారు లకువారికి పోస్టేజిగాక చందాదారులకు రు 1-0-0; ఇతరులకు రు 1-8-0. మాతనముగ వెలువడినవి: సుప్రసిద్ధాంగ్ల నవలారచయిత రెయినాల్డు విరచిత మగు ఫాస్టు రెండుభాగములు

తెలిగించినది: శ్రీయుత వెదురుమూడి శేషగిరిరావు.

అధికారగర్వము—అద్భుతరహస్యగోపనము—అభేద్యదుర్గావాసుల దురంతదురాచారములు—అతిభయంకర హత్యావిధానము—దాహవిషనిర్భాము—కాంతాకాంచన తిరస్కరణము—విమలప్రేమాభి రాములను యువతీ యువజనుల కల్యాణము మున్నగు చిత్రరంజకము లగు చతుర్తారకల్పనలతో నొప్పమన్నది. (1883)

మొదటిభాగము: 350 పుటలు—చందాదారులకు రు 1 0 0 ఇతరులకు రు 1-8-0 రెండవభాగము: 317 పుటలు—చందాదారులకు రు 1-0 0 ఇతరులకు రు 1-8-0

కడదిన 20 సం॥ రమలనుండి మిక్కిలి ప్రసిద్ధిచెందినది,
నమ్మకమైనది, కత్తి లేని పెండికి సవరముబంగారుకు,
శ్రేష్ఠమైన మణులకు పూచీయివ్వబడును.

సావిత్రము 1893

ఈ రకము
యంకా
త్రరకముల గా
జాలకు మజారి
జత 1-కి ర్య 5
మొ 10 వరకు
గలదు. కావల
సిన ఎడల వి. పి
ద్యారా పం
ప బకను.
నీమకములు
అన్ని రకముల
పట్టెకెంపులు,
పుష్కరాగము
లు చెక్కిన న
గలు, బంగారు
వెండి నగలు,
యితర సామా
నుల క్యాట
లాగునకు వ్రాసిన ఇనాముగా పంపబడును.

ఏకంసి చీబిల్ దాన్ అందు సన్ను,
మాన్యుభాక్తురింగు జ్యాయలల్లు, తపాలపెట్టె నెం 225,
112 వై నాబజారుకొద్దు, మద్రాసు.

ఫాంటెన్ కలములు



“విలో” సేఫ్టిఫాంటెన్ కలము మిక్కిలి మేలైనది
సమ్మకమైనది ధర మిక్కిలి సరసము రూ 7-0-0
“వాటర్ మన్” బియిత్ 8-0-0 “బాక్ బర్డ్” 8-8-0
“హార్మన్” 2-12-0 పెండిక్లిప్స్ 0-12-0
సాధారణ క్లిప్స్ 0-8-0

గిరిబదర్లు, తిరువళ్ళీడి, మద్రాసు.

వైద్యుని విలువను, వైద్యుని సామర్థ్యమును
గుఱించి వైద్యులే అంగీకరించి యున్నారు

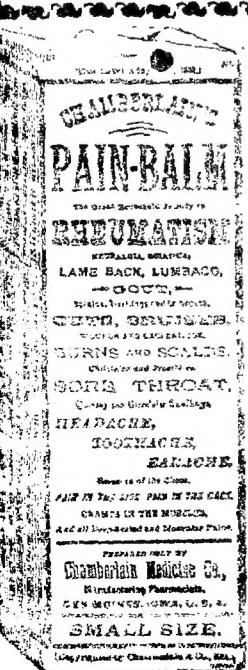
ఆతంకనిగ్రహమాత్రలు

అన్ని జాతులవారును ఏమనున్ననందైనను శ్రీ
పురుషులు కాలవ్యత్యాసములేక తినుకొనకుట తగినదని
వైద్యులే అంగీకరించియున్నారు. ఉపయోగించి దీని
నిజమును తెలుసుకొనుదు.

82 మృత్యుగల వర్షా 1-కి ర్య 1-0-0
ఉత్తరము వ్రాసిన క్యాటలాగు ఉచితముగా
పంపబడును

ఆతంకనిగ్రహ ఫార్మసి

219 26, బ్రాడ్వే, మద్రాసు



చేంబరెన్లుగారి
పెయిన్ బామ్
వార నెప్పులు, నడుము
నొప్పి, కాలినగాయములు.
తలనొప్పి, పండ్ల నొప్పి,
సరుకులు, దెబ్బలు
మున్నగునవి దీని వలన
తత్పుక గుణ మగును.
అన్ని జాగాలలో
వికయమునకు
కొరకును. (1)

వృత్తాంతలేఖలు

అనాతవరం (అమలాపురం తాలూకా)

(ఒకవిలేఖరి)

నెవ్రెంబరు 18:—మా(గ్రామములో) శ్రీలక్ష్మి గణపతి
నవరాత్రిమహోత్సవము యాభావపడ మ|| జయవారంకోజులు
ప్రారంభించి జరుపబడినది. ప్రతిసాయంత్రము స్త్రీపురుషులు
యానన్యండికి సంతర్పణ జరిపిరి. శుక్రవారం మధ్యాహ్నం 12
ఘంటలు ల|| శ్రీస్వామి వారినిన్ని గోదావరీ స్వదేశేప్రసన్నుల
యనువారిచే తయారుచేయించబడిన గాంధీమహాత్ముని పెద్ద
చాయాపటమునున్న, అనేక వాద్యవిశేషముల చేతనున్న
స్వస్తివాచకములచేతనున్న, హరిభజనలచేతనున్న, సాయంత్రం
అంగంటలవరకు నాలుగు అయిదువంజుల పురజనులచే ఊరేగింపు
టల్పము జరుపబడి శ్రీస్వామివారిని ఈసప్తగోదావరీమధ్యస్థ
శ్రీబాహు వేళ్ళరతీరమందు నివసించజేసిరి.
ఈ ఉత్సవము 14 వత్సరములనుండి జరుపబడుచున్నది.

విజయనగరము

(ఒకవిలేఖరి)

నెవ్రెంబరు 14:—14-9-24 తేదిరాత్రి శ్రీయంత ధారా
ప్రకాశింగంగారి లింగంశ్రీగారి పోషకవర్గము (కింద
సరసింపాలిసాసభవారు ఇదివరకు ఈ యూరనెవ్వడును
ప్రదర్శింపబడినదియు అతి నీతిప్రదాయకమున ‘అనసూయ’
నాటకము ప్రదర్శించిరి. ప్రదర్శనము ఎంతయు చక్కగ స్వా
భావికముగ నుండెను. అందు సుమతీ ధరించిన శ్రీయంత జగ్గ
రాజుగారు, నారదుని నటించిన కొండలరావుగారు ఇంకను
కాశికుడు, వేళ్ళ, దాసిపాత్రధారకులు జనుల మెప్పును బడసిరి.
ఈ నాటకము అదినుండి అంతముచాకు ధర్మబోధకమై, సతికి
పతియే దైవమనియు కుంటియైన, గురూపియైన, క్రువ్వుయైన
క్రూరుడైన భక్తిసే పరమాత్ముగానమ్మి అతనియాజ్ఞ శిరసా
వహించుటే శ్రీశ్రీ విధ్యుక్తిధర్మ మనియు బోధయగుచున్నవి.
నూర్యప్రచారము బంధింపగలిగి మనిశాపమాపి భర్తను గా
పాడిన సుమతీప్రభావమును, ఇనుడుదయింపమి మాడులోకము
లల్లాడు సమయాన లోకకల్యాణము గావించిన అనసూయ
పాత్రప్రత్య మహాప్రభావమును గుర్రెత్తి భారతస్త్రీలు తొంటి
కిర్ర చేకూర్చుకొనుటకు సందియము లేదు.

యెమ్మిగూరు (బల్లారిజిల్లా)

నెవ్రెంబరు 14:—“ఈపట్టణములోని బోర్డు మిడిల్
స్కూలు భవనమున 11 వ తేదీ సాయంకాల మైదుంటలకు
బల్లారిజిల్లా విద్యాభ్యాసాధికారియగు మ||రా||శ్రీ. వి. వాసుదేవ
శాస్త్రిగారి ఆధిపత్యముక్రింద నొకసభజరుపబడెను. గ్రామము
లోని ఉద్యోగస్థులందరును, వర్తకులును ఇతరపౌరులును సభకు
విచ్చేసిరి. ఇక్కడి బాలికాపాఠశాలలోని దాదాపు నూర్దురు
బాలికలకును బాలికపాఠశాలలోని పండ్లెండునుండి ప్రతిభా
కాలురకునుదగినట్టి బహువతు లొసగబడెను. ఆవవాసితాలూకు
బోర్డు వైస్ ప్రెసిడెంటు గారును ఎమ్మిగూరు ప్రముఖులలో
మేటియైనను జనాభా మీర్జాహాసన్ షేక్ గారు యీసభకై
చేయబడిన ఖర్చుంతయు భరించి ప్రతివత్సరము బాలికా
బాలకుల కీరతి బహుమతు లొసగ గ్రవ్యసాహాయ్య మొనర్చునని
నెలవిచ్చిరి. మ. రా. శ్రీ వాసుదేవశాస్త్రిగారు విద్యవలని
లాభముల నుగ్గడించుచు, ప్రపంచము నందలి ముఖ్యదేశములలోని
విద్యాపరిస్థితులను హిందూదేశపు పరిస్థితులతో సరిపోల్చి, మన
స్వరాజ్యము రావలెనన్న జ్ఞానాభివృద్ధికై మనమింకను ఎక్కువ
కృషిసల్పువలెనని నుడిచిరి. సభ సలంకరించిన పురజనులకు పుష్ప
తాంబూలాలను, ప్రోత్సాన బాలికాబాలకులకు తినుబండా
రములు నొసంగిన తరువాత కరతాశ్చర్యములతో సభ ముగిసెను.”

నక్కన్ దంతచూరము

పండ్లనొప్పులు, ఇగుళ్ళలో నెత్తురు చీముకాటులు వాముల దీనివ
లన స్వస్థమగును. నాలుకమీది పొక్కులు తొలగును. ఇదిస్వదేశ
మూలికల ఔరముతోను ఔషధద్రవ్యములతోను చేయబడినది.
1 డబ్బీ 0.2-0, డజను 1.4-0. టి.ఎస్. స్వామిసాధశాస్త్రి,
1191 నెం. 1 ఎ. ఆలంగాతా పిళ్ళపేటి తిరువల్లి కేజీ మద్రాసు.

బెంగుళూరు వార్తలు

మ్యునిసిపల్ ఎన్నికలలో విజయమొందిన కాంగ్రెసు
అభ్యర్థులకు స్వాగతము

కాంగ్రెసు సభ్యుల దృఢప్రతిజ్ఞ

(స్వకీయవిలేఖరి)

బెంగుళూరు కాంగ్రెసుసంఘ మండరమునందు మొన్న
మ్యునిసిపల్ ఎన్నికలలో విజయమునందిన రజ్యీ జీ. బీ. రాఘ
వేంద్రాచారి మొదలగు కాంగ్రెసుఅభ్యర్థులకు స్వాగతమొసగుట
కొకసభ గావింపబడెను. కే. సంపత్ రావు ఎం.పి. కే. కామన్న
ఎస్. వెంకటాచలయ్యగారు, కే. నారాయణయ్యగారు,
యే. యన్. సుబ్బారావు యన్. యన్. యం. రజ్యీ, యన్.
ఆర్. రాఘవక్, పి. ఆర్. రామయ్య, టి. టి. శర్మ ప్రభు
తులు సభ సలంకరించిరి. గెలుపొందిన కాంగ్రెస్
అభ్యర్థులు తమ ఖద్దరువస్త్రముల మూలముననే గెలుపొందిరి.
కావున నట్టియభ్యర్థులు మ్యునిసిపాలిటీలలో నిర్వాహకావ్వ
ప్రవర్తింపజేయునట్లే తీవ్రకృషి సల్పవలసినయు బెంగుళూరును
ఖద్దరులో ముంచివేయవలెననియు రజ్యీగారు ముఖ్యముగా బ్రా
హ్మజాతాబ్రాహ్మణ వివాదములలోనికి దిగరాదనియు సభ్యులు
కాంగ్రెసు అభ్యర్థులకు హితమొసగిరి. సంపత్ రావుగారు లేలు
కేయర్లసంఘము నేర్పరచి ప్రజలతో సంబంధము కల్గియుండి
కృషిసల్పువలెనని హెచ్చరించిరి. రజ్యీగారును రాఘవేంద్రా
చారిగారును శక్తికొలది సభ్యులయభిమతమును నెరవేర్చు మనిరి.
రజ్యీగారు తమ్ము నొక పెద్దయద్యోగి బ్రాహ్మజాతీకోద్యము
నకు సాయముజేయుమని కోరెననియు, అందుకు జవాబుగా
ముస్లిములు బ్రాహ్మజులుగాకనియు బ్రాహ్మజాతీయులు కార
నియు తెల్పిననియు తానేవిధమున సాంఘికవివాదములలో
ను పాల్గొనననియు ప్రతిజ్ఞ చేసిరి. రాఘవేంద్రాచారిగారు
విద్యావిషయమున కృషి సల్పవలెననిరి. కే. నారాయణయ్యం
గారు సభను ముగించుచు తమ పత్రికయగు మైన్-ర్ కానికలు
అభ్యర్థులకు వలసిన సాయమును గావించునని పలికిరి. ఫలహార
తాంబూల చందనాది సత్కారములయిన విదవ సభ చాచింప
బడెను.

భీమనిపట్నం

(ఒకవిలేఖరి)

ఈ నెల 8 తేదీ సాయంకాలము 5 గంటలకు మాపుర
ముననున్న సరస్వతీసమాజమందిరమున “మృతజీవులు నివసించు
లోకములు, వారిని చూచుటకు వారితో సంభాషించుటకు మాన
వునకుగల శక్తి” గురించి ఇండియన్ స్పిర్టుయల్ కాన్ఫరెన్సు
కార్యనిర్వాహక సభ్యుడు ప్రొఫెసరు రామసం వెంకటరా
వుగా రుపన్యసించిరి. సభాభవనమునకు పురజనుల నేకులు విచ్చేసి
రి. శ్రీయంత వెంకటరావుగారుపన్యసించుటలో సంసారాంధ
కారమునబడి గొర్లాడుచున్న మానవలోకమునకును ఇట్టిదీని
నిరూపింపరాని పరమాత్ముడు మధ్య నొకటివెలందినొకటి వ
రుడను అనేకములను నూత్నతలెన్నుకొని లోకములు గలవని
యు, జీవుడు యాత్రికుడనియు, తానుమానవలోకమునుండి
పరమాత్ముస్థానమును చెరుమార్గమున ఈ లోకముల నన్నిటిని
దాటవలసియున్నదనియు, మనుష్యునికి జ్ఞానాభివృద్ధి యగుట
ది నీ లోకములను దాటుకొని ఎత్తునుగుమందుననియు, తా
నీ మానవజీవితమున నున్నపుడు కూడ ఈ నూత్నలోకముల
ప్రస్ఫురగడననియు, మనపూర్వ లీయద్యుతకై కిగలిగి పరలోక
ములయందు తిరుగుట, ఆలోకస్థుల నిచటికి నాహ్వానించుట
యందు డేదీదనియు క్రైస్తవమతగ్రంథములను హిందూమతగ్రం
థములను ఇందుకనేకదృష్టాంతరముల చూపించుచున్నవనియు
యిచ్చుదీవిద్యను పాశ్చాత్యులవలంబించి, ఇంగ్లాండు, ఆమెరికా
జర్మనీమున్నగు దేశముల వేలకొలది సాసయిటీలను స్థాపించి, శ
రలోకస్థులతో సంభాషణ సలుపగలుగుచున్నారనియు, మత
సాంప్రదాయమునకును, భగవదారాధనకు నిలయమగు మనదేశ
ము లీవిద్య నవలంబించి పరలోకములయందున్న మనకాశ్వతనిల
యనుల నభివృద్ధిచేసికొనవలయుననియు, మనమృతబంధువుల
యిష్టార్థముల గమగొని వారికోరికలనెరవేర్చుట మనకు విధియని
యు, ఇది యుత్తమయోగమార్గమనియు, అన్ని మతములవారు
ను శ్రీపురుషులును, ఆతిసులభము, నూత్నమునగు నీవిద్య ఆ
భ్యసించి యీ యుద్వ్యవమునకు సాసయిటీల నేర్పరచి అభివృ
ద్ధిచేయించవలయుననియు మున్నగు ఆంశములను సమగ్రముగా
నువన్యసించిరి. సభ 7 గంటలకు ముగిసెను. ఈ ప్రాంతముల
లో ననేకులు విద్యార్థులుగచేరుటకును సాసయిటీలను స్థాపించు
టకును యత్నించుచున్నారు.

నెల్లూరు జిల్లా బోర్డు

రైలు మార్గములు.

ముత్తరాజు వెంకటకృష్ణారావు బి. ఏ. వకీలు
(కావలి)

నెల్లూరు జిల్లా తూర్పుకనుమలు బంగారీభూమి మధ్య భూమారు 150 మైళ్ళు పొడవు, 70 మైళ్ళు వెడల్పు గలిగియున్నది. కడప కర్నూలు జిల్లాలకు పోవుటకు, దోర్నాలలోయ కంభం లోయ, యీ జిల్లాలకు వుత్తరదక్షిణమున నున్నవి. పై రెండు జోయలకు జిల్లాపశ్చిమమున నొక రోడ్డు కలదు. కనిగిరి, పామరూరు, దుత్తలూరు (ఉదగిరికి 5 మైళ్ళు) నందిపాడు బాట బద్వేలిమిదుగా యీ రోడ్డు వుత్తరదక్షిణముగా పోవును. ప్రస్తుతము జిల్లాలోని రోడ్డు చాల దుస్థితిలో నున్నది. పశ్చిమ తాలూకాలకు రాకపోకలు చాల దుర్లభము. దొంగభయము జిల్లాయంతటికిని నొక రైలు మార్గము మాత్రమే కలదు. సముద్ర తీరమునకు 10 మైళ్ళ దూరములో సరావరిగా మద్రాసు, కలకత్తారైలు మార్గమున్నది. రోడ్డు మాత్రము నామమాత్రముగా నున్నదే కాని, వ్యాపారమునకుగాను, జనుల రాకపోకలకుగాని, సౌకర్యము లేదు. పశ్చిమతాలూకా చాల అనాగరికముగా యున్నది. జిల్లాలోని హైస్కూళ్ళన్నియు సముద్రతీరము తాలూకాలలోనే యున్నవి. రోడ్డులన్నియు కనిగిరికి పు నెల్లూరుతోను ఒకటి మాత్రము కావలిలోను యున్నవి. వ్యాజ్య గాంధ్రకు పశ్చిమ తాలూకాలనుండి 60, 80 మైళ్ళు రోడ్డులకు వచ్చుట తటస్థించినందున వ్యాజ్యముల సౌఖ్య చాల తగ్గినది. ఈ జిల్లాలో యివారు భూమారు 20 సం॥ లనుండి నొక రైలు మార్గము నిర్మించవలెనని కొంత రైలు సెన్సు వనూలు చేసిరి. భూమారు 7 అక్షులకు పైగా ఆ భనము నిల్వలో యున్నది.

జిల్లా బోర్డు రైలు మార్గములు మాడు ఆలోచించదగి యున్నవి. 1. శింగరాయకొండనుంచి కనిగిరికి, 2. కావలి నుండి ఉదయగిరికి, 3. పడుగుపాడునుండి ఆత్మకూరుకు ఇందుగురించి ప్రతిపాదనలకు యెన్నికలప్పుడు కొంత విచారణ, ఆశురత, కనుపడును. తర్వాత తిరిగి నిద్రవత్తు ఆవరించును. ప్రభుత్వ మార్గముగురించి కొంత సరిచేయబడినది. ఆయిన యిప్పటికేనియు పని సాగించలేదు. మతియొక యెన్నికలకు గాని కొంత కలవరము వుట్టును. ప్రస్తుతస్థితి నాలోచించి మొదటి రెండు మార్గములకు బదులుగా కావలి నుండి పామరూరు కును అక్కడినుండి కనిగిరి, ఉదయగిరికిన్ని కలిపి తర్వాత కంభం ఒంటిమిట్టకు ఆ రైలు కలిపిన బాగుండును. అది విశేషీకరింప వలయును.

ప్రస్తుతము శింగరాయకొండనుండి కనిగిరికి రైలు చేసి ప, నాణ్యమైన ముఖ్య గ్రామములకే తప్ప తక్కినవారికి యుపయోగము లేదు. అదిగాక జిల్లాకు వుత్తరపు కొనను రైలువేయుట జిల్లాకు యుపయోగము తక్కువ. మొదటి రెండు రైలులకు బదులుగా అట్టి యుపయోగము నివ్వగల నొకదారియే ఖర్చు తక్కువతో సరిపెచ్చవచ్చును. కావలి పామరూరుకు మధ్య 15 ముఖ్య గ్రామములు కలవు. చింతలదేవిపకుళం, మోపాడు ప్రాజెక్టు వృద్ధిగాంచగలవు. పెద్దపవని, చినపవని, పామరూరు, జమిందారీకు రాకపోకల సౌకర్యము కాగలదు. కనిగిరి, వుదయగిరి. కావలి. కందుకూరు తాలూకాలకు అనుకూలము. ఇట్టి మహోపకారమును రైలు మార్గమును తలపెట్టక మా జిల్లా బోర్డు సభ్యులు యేల కాలయాపన చేయుచున్నారో తెలియజున్నది.

జిల్లా అభివృద్ధి కాంచవలెనన్న యెక్కువ స్కూళ్ళు పశ్చిమతాలూకాలలో స్థాపింపబడియును. రోడ్డులను తాలూకాలకు పంపవలెను. నెల్లూరులో 8 మునసబుకోర్టులు 2 కబజీకోర్టులు 1 జిల్లాకోర్టు మొత్తం 6 కివిలుకోర్టు వున్నవి. జిల్లా అంతటికి 2 మునసబుకోర్టులు మాత్రమే తాలూకాలలో యున్నవి. కావలి, కనిగిరి, ప్రభుత్వమువారు యీవిషయమై యేలాటి చర్య తీసికొనలేదు.

రాకపోకలకు సౌకర్యము కలుగజేసిన రోడ్డులు స్కూళ్ళు పశ్చిమ తాలూకాలలో స్థాపించినగాని జిల్లావృద్ధి గాంచనేరదు. కావలి పామరూరు రైలు రైలుకు భూమారు 15 లక్షలు ఖర్చు అగును. యేడులక్షలు సిద్ధముగా యున్నది. తక్కినది సర్కారువారు బుణముగా ఇయ్యవలయును. ఇట్టి తరుణములో జిల్లా బోర్డువారు అక్రమ గాయండులు యెంతమాత్రము సమంజసము కానేరదు. స్థానిక పరిపాలననుని పేరుపెట్టుకొని ప్రజల సౌకర్యమునకు తోడుపడనిబోధలు, అసర్థ వ్రాయకములే గాక, వ్యవసరిపాలనావర్తతను చెప్పకయే చెప్పచున్నది.

అత్యుత్తమ కుఘరోగ నివారణ

గుణములేదని రుజువుచేయువారికి రూ. 1:6-0-0 బహుమాన మివ్వబడును. అష్టాదశ కుఘరోగములు గ్యారంటీగ కుదుర్చబడును ఒకడబ్బా వెల రూ. 10-0-0 పేకింగుపొస్తేతే వేరు.

రెడ్డి అండు కో, ప్రొఫ్రయిటరు, యం. సుబ్బారెడ్డి, గోపాలపురం, క్రొత్తపేటపోస్టు గోదావరిజిల్లా.

మలేరియా, ఇతర జ్వరములకు

వైరెక్సు

ఒక్కటే అమోఘమైన గుణమునిచ్చును. దీనిని ఉపయోగించి మంచినగుణమును, ఆరోగ్యమును పొందిన లెక్కలేనివారితో ఈ యోగ్యతాపతక నిచ్చియున్నారు. అందువల్లనే

వైరెక్సు అమితముగా విక్రయమగుచున్నది.

రహస్యమైన ఔషధములుకాదు. ఫారములావాసిన పంపబడును. బుడ్డి 1-కి ధర రూ. 0-18-0 వి. పి. చార్జీతో సహా రూ. 1-2-0.

Bengal Chemical & Pharmaceutical Works Ltd.

Calcutta

5000 న మోనాలు ఉచితముగా పంచి పెట్టబడును

శాస్త్రయుక్తమగు పూర్వకాలపు ఔషధములు. మా ఔషధశాలయందు స్వచ్ఛముగా తయారు చేయబడును. మేము తయారుచేసినది మిక్కిలి ప్రశస్తమైనదని నమ్మించుటకు, ఉచితముగా నమోనాలు పంపుటకు సిరజరుచుకొంటిమి.

ఆతిశయతరమైన చ్యవనప్రాస

కుఘ్రతకును, గోమరహితకును సాటిలేదనిది. ప్రతివారికి మంచి బలపర్థ కావధము, పుష్టికరమైనది. శరీరప్రకృతిని బలబరుచును. ఆకలిని వృద్ధిచేసి దేహమును పెంచును.

దుర్బలము గల ప్రతినరమును, దగ్గు, చలి, ఉబ్బునపు దగ్గు, తుయ, నపుంసకత్వము, మూలశంక, వృద్ధాప్యము మొదలగు రోగములకు అమోఘమైన గుణము నిచ్చును. నిరసము, దుకువులేని స్త్రీలకు, రక్తవృద్ధిగలిగించి గొడ్డుతనము తొలగించును.

కాడలివర్ ఆయిల్ కన్న శ్రేష్ఠమైనది.

ధర—: 10 తులాలు (20 దినములకు సరిపోవునది) రూ. 1/- 40 తులాలు రూ. 3/-

66 విశేష ఆంధ్ర ఆయూర్వేద ఫర్మసి లిమిటెడ్ 185, హంటు రోడ్డు, మదరాసు.

డాక్టరు ఆచంట లక్ష్మీవతి బి. ఏ., ఎమ్. బి. అండు సి. ఎమ్. గారిచే స్థాపింపబడినది.

అనుమతిచెందిన మూలధనము రూ. 300,000.

వసూలైన మూలధనము రూ. 4,15,959-4-0.

క్యాటలాగులు కావలసినవారు ఉచితముగా పంపబడును.

అన్ని కెమిస్టులకు, ఔషధశాలలకు, వైద్యశాలలకు

టిన్ క్చరు కార్మమమ్, సెనెగె మొదలగు మైకమును గలిగించు ఔషధములను తయారుచేయుటకు ఒక పరిశ్రమశాల కట్టబడినది. గవర్న మెంటువారు కొన్ని సదుపాయముల నొసంగుటచే నీటిని మిక్కిలి చౌకధరలకు విక్రయించుటకు మాకు వీలు గలదు.

మెలిబ్రాండు టిన్ క్చరులకే వ్రాయుడు

టోకుగా విక్రయించు వారందరును ఉత్తరము వాసిన ధరల జాబితా పంపబడును.

"Depot for Burroughs Wellcome & Co.,"

W. E. SMITH & Co. Ltd.

Chemists, Druggists and Aerated Water Manufacturers.

MOUNT ROAD, MADRAS.

Tel : KARDYL Phone : 225 P. B. No. 314

Branches : Esplanade, Vepery Ootacamund.

Phone 37 102

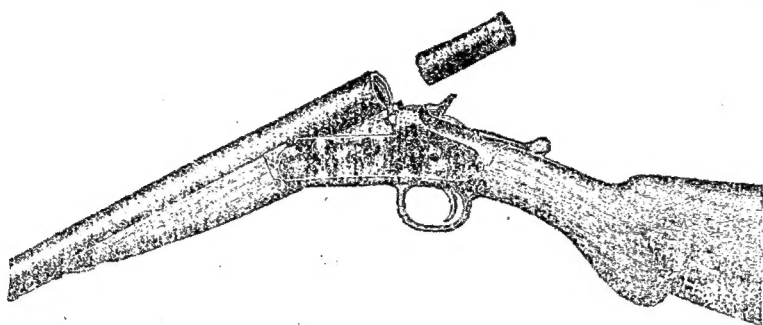
అశ్వశాంతివనము

సింగిల్ బారల్ బీచ్-తోడింగు తుపాకులు

17 పలువిధ మాదిరిలలో గలవు.

ధర రూ 48 లు నుండి

రూ 215 వరకు గలదు.



సింగిల్ బారల్ బీచ్ - తోడింగు టాపు లీవరు హామరు 12 బోర్ ఎజెక్టరు తుపాకులు, యు. ఎస్. ఏ. లోనున్న విక్టరీ ఎజెక్టరు అమెరికన్ గన్ కంపెనీవారిచే తయారుచేయబడినది. రూ 48/

సింగిల్ బారల్ బీచ్ - తోడింగు టాపు లీవరు హామరు ఎజెక్టరు తుపాకులు, 30 అంగుళముల బారలుగలవి, యు. ఎస్. ఏ. లోనున్న స్టీ వెన్ను ఆరము కంపెనీవారిచే తయారుచేయబడినది. రూ 52 1/2/

సింగిల్ బారల్ బీచ్ - తోడింగు టాపు లీవరు హామరు ఎజెక్టరు తుపాకులు 12 బోరులు, లోనికి గాలిప్రవేశించుటకు వీలులేని 36 అంగుళముల ఉక్కు-బారలుగలవి. యు. ఎస్. ఏ. లో నున్న హామింగ్టన్ అండు రిచ్చర్డ్సన్ ఆరము కంపెనీవారిచే తయారుచేయబడినది. రూ 60/

సింగిల్ బారల్ బీచ్ - తోడింగు 12 బోరుల హెవి ప్రెస్డెడ్ నాట్ ఎజెక్టరు తుపాకులు. టాపు లీవరు, 30 అంగుళముల ఉక్కు-బారలుగలవి. యు. ఎస్. ఏ. లోనున్న స్టీ వెన్ను ఆరము కంపెనీవారిచే తయారుచేయబడినది. రూ 60/

సింగిల్ బారల్ 2 సెట్లబోల్ట్ ఆక్షన్ తుపాకి, అపాయములేని 12 బోరులుగలవి. జర్మనీలో తయారుచేయబడినది. రూ 65/

2 వర్ ఫెట్ట సింగిల్ బారల్ బీచ్ - తోడింగు తుపాకి 12 బోరులు గలవి. మామగాను ప్రత్యేకముగా 36 అంగుళముల ఎజెక్టర్ క్యాలిట్రీ ప్రత్యేకఉక్కు-బారలుతో వెలియమునందు తయారుచేయబడినది. వాల్ సబ్ ఉడ్ స్టాక్, ఫోర్ ఎండుగలది. అన్ని విధముల కేటలకుతగిన అమోఘమైన తుపాకి. కేలికయైనది, చేతిలో సులభముగా తీసుకొని పోవచ్చును. 5 1/2 ఎల్. బి. పానుల బరువుగలది. 1 కి ధర రూ 80/

సింగిల్ బారల్ బీచ్ - తోడింగు 12 బోరుల సైడ్ లీవరు హామర్ ఎజెక్టరు తుపాకులు. గాలి లోన ప్రవేశించుటకు వీలులేకట్లు తయారుచేయబడిన 12 అంగుళముల

ఉక్కు-బారలు గలవి. లండనులోనున్న మిడ్లెండు గన్ కంపెనీవారిచే తయారు చేయబడినది. రూ 85/

డిటా డిటా డిటా డిటా బర్నింగ్ హామరు సి. జి. బాన్ విల్ వారిచే తయారుచేయబడినది. రూ 90/

సింగిల్ బారల్ సెమిహామరులెస్ 12 బోరుల ఎజెక్టరు, 32 అంగుళముల బారలు గల తుపాకి లండనులోనున్న వెల్లిఅండుస్కాట్టుకంపెనీచే తయారుచేయబడినది. రూ 95/

డిటా డిటా డిటా 34 అంగుళముల బారలుగలవి. రూ 97 1/2/

డిటా డిటా డిటా 36 అంగుళముల బారలుగలవి. రూ 100/

సింగిల్ బారలు 12 బోరుల హామర్ లెస్ గాఫర్ అపాయములేని తుపాకి. చెక్కోర్డ్ ఫోర్ ఎండు అండు స్టాక్, మార్టిని ఆక్షన్, 32 అంగుళముల బారల్ గలది. లండనులోనున్న డబ్ల్యూ. డబ్ల్యూ. గ్రీన్ కంపెనీచే తయారుచేయబడినది. రూ 110

సింగిల్ బారలు 12 బోరుల హామరు హాండు - మేడ్ తుపాకి. ఫోర్ వర్డులాకు, 32 అంగుళముల బారలుగలది. లండనులోనున్న సి. పేవిఅండు సన్నువారిచే తయారు చేయబడినది. రూ 127 1/2/

డిటా డిటా డిటా డిటా బార్లాకుతో సహా రూ 135/

సింగిల్ బారల్ హాండు - మేడ్ బీచ్ - తోడింగు 12 బోరుల టాపులీవరు నాట్ ఎజెక్టరు వైడు హామరు తుపాకులు. గాలి లోన ప్రవేశించుటకు వీలులేకట్టి ఉక్కు-బారలు, ఫోర్ వర్డులాకులు గలవి. లండనులోనున్న వెల్లి అండు స్కాట్టుకంపెనీ వారిచే తయారుచేయబడినది. రూ 165/

డిటా డిటా మిక్సిల్ మేలైన బారులాకులు గలవి. రూ 180/

సింగిల్ బారల్ హామర్ లెస్ హాండు మేడ్ 12 బోరుల తుపాకి. ఆటోమాటిక్ సేఫ్టి. మిక్సిల్ మేలైనది. చెక్కోర్డ్ ఫోర్ ఎండు, పిస్టల్ గ్రెప్ స్టాక్, మిక్సిల్ మేలైన సైడ్లాకు గలది. రూ 215/

తుపాకులు, రైఫులు, కివాల్యులు, పిస్టళ్లు మొదలగునవి కిపేరుచేయు శాఖకి 4 సం॥ముల అనుభవము గలిగినట్టి మిక్సిల్ ప్రవీణుడైన ఆయుధాధికారి విచారణకింద గలరు. మాధరలు మిక్సిల్ న్యాయమైనవి, సుఖ్యముగా మావర్ణ క్రయమునకు తీసిన తుపాకులను కిపేరుచేయవలసివచ్చుదు మాకే నేరులో కంప బడుచున్నది.

స్పెన్సర్ & కో. లిమిటెడ్., మదరాసు.

చెన్నరాజధానిలో యున్న యితరకంపెనీ లన్నిటి కంటెను మేము సరసముగా సరఫరా చేయుచున్నామని రుజువుచేయగలము. ఆయుధము లన్నియు బాగుగా మా ప్రవీణునిచే బుల్లెటు సాట్లతో సహా పరిశీలించబడి తరువాత పంపబడును.

SPENCER & CO. Ltd., MADRAS.

డబ్బీ 1-కి కుప్పడు తైలము రు. 0-8-0 రోనుహరి డబ్బా 1-కి రు. 0-8-0 వెల సిసా 1-కి వేలకు మందు రు. 0-4-0
ఈ తైలము పొడిలు, బొల్లి, తేలుపు, నలుపు, ఈ భస్మమును నీటిలో కలిపి పట్టించిన రోముములుమా ఈనూనెను తలకురాచిన పేలు ఈపి నశించును. చర్మ
కుప్పడుకు రాయుటకు ఉపయోగించును. దునిమివములలో మొదలంటు రాలిపోవును. దీనివలన చర్మము ముక్కు వెండ్రుకలకు హాని యుండక వెండ్రుకలు పెరుగును.

అమృతంజనము డిపో, బొంబాయి లేక నెం. 7 తంబుకెట్టివీది మదరాసు.